

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ
2016-2022**

Лозница, јануар 2016. године

Локални акциони план за младе (ЛАП) је израз спремности градске управе Града Лознице да предузме мере за побољшање положаја младих у нашем граду. Овај плански документ представља основу стратешког приступа питању младих и дефинише:

- ✓ Пресек стања, односно положај младих
- ✓ Приоритетне проблеме, чијем решавању треба приступити
- ✓ Циљеве које желимо постићи
- ✓ Активности, које треба реализовати
- ✓ Носиоце активности
- ✓ Потребна средства за реализацију активности

Израду Локалног акционог плана (ЛАП) за младе Града Лознице заједнички су подржали представници младих, све локалне институције и јавна предузећа у граду, доносиоци одлука, удружења грађана за младе и удружења грађана младих, Министарство омладине и спорта Републике Србије.

У циљу израде ЛАП-а градска управа је формирала радну групу, која је у процесу израде документа сарађивала са релевантним институцијама, невладиним организацијама и младима. Ова широка сарадња нам гарантује да су идентификовани стварни и релевантни проблеми младих, и да је израђен документ, који ће у наредном периоду од 2016. до 2022. године ефикасно допринети побољшању положаја младих града Лознице.

Због што ефикасније и ефективније реализације овог плана неопходно је да сарађују све јединице локалне самоуправе, представници релевантних институција, невладиних и омладинских организација, значајнијих актера друштвеног живота наше заједнице као и самих младих.

Овај документ обавезује Град Лозницу да свим расположивим средствима помаже реализацију дефинисаних мера и да у реализацију укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са републичким органима који се баве питањем младих и иностраним фондовима на реализацији овог плана.

*Радна група за израду
Локалног акционог плана за младе града Лознице*

1.2. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Канцеларија за младе (КЗМ) у Лозници основана је 04. јула 2007. године на иницијативу градоначелника Видоја Петровића уз подршку Министарства за омладину и спорт. Одлуку о оснивању КЗМ усвојило је Градско веће. Потпредседник општине, Љубинко Ђокић, именован је да се испред општине бави младима. Уследило је расписивање конкурса за стручног сарадника за питања младих. Одлуком о спецификацији и оснивању новог радног места у ком је наведен опис послова координатора и услови које је потребно да испуњава, КЗМ почиње са радом 2007. године. Канцеларија је организационо смештена у Одељење за Локални економски развој (ЈЕР). Омладински центар је од оснивања добио нов простор ван зграде Градске управе, за чију изградњу су издвојена средства од италијанске Регије Емилија Ромања и Министарства спољних послова Републике Италије. Међу доносиоцима одлука у Градској управи је било довољно разумевања за потребе младих, тако да је Град Лозница 2012. године издвојио половину средстава за изградњу Омладинског центра.

Канцеларија за младе основана је са циљем да се системски бави проблемима и потребама младих. Примарни циљ је био да младе афирмишемо и укључимо у друштвене процесе, пружимо подршку иницијативама и пројектима младих. Конкретне активности које је Канцеларија за младе уз подршку руководства Града Лознице спроводила јесу техничка и логистичка помоћ младима у реализацији њихових иницијатива, али и унапређивање и осмишљавање нових активности у области омладинске политике.

Како би се унапредили механизми сарадње на пољу омладинске политике, успостављена је сарадња са локалним удружењима грађана, Удружење грађана (УГ) „Светионик“, УГ „Искра“, УГ “Омладински креативни клуб – ОК клуб”, УГ „Ветар у леђа“ и други. Успешна сарадња је остварена и са свим локалним јавним институцијама и волонтерским организацијама који су уједно били кључни партнери у изради првог (2010 – 2015. године), али и другог (2016 – 2022. године) Локалног акционог плана (ЛАП) за младе. ЛАП је стратешки документ који подразумева анализу стања, положаја, потреба и проблема младих на територији Града Лозница. Градска управа и КЗМ су дефинисали следеће области:

1. Образовање младих
2. Запошљавање младих
3. Здравље младих
4. Култура и слободно време
5. Активно укључивање младих у друштво и изградња цивилног друштва
6. Волонтеризам
7. Мобилност и информисање младих
8. Екологија и одрживи развој
9. Социјална политика према младима

За израду Локалног акционог плана потребно је ускладити све активности са Националном стратегијом за младе (2015–2025), која представља стратешки документ на националном

нивоу који утврђује основне принципе, правце и очекиване резултате деловања свих субјеката омладинске политике ка унапређењу друштвеног положаја младих и стварању услова за остваривање права и интереса младих у свим областима.

Активности које је Канцеларија за младе спроводила током свог рада су следеће:

- Изградња Омладинског центра (360m²), мултифункционалног простора за младе, једини такве врсте у западној Србији, који је у потпуности прилагођен особама са инвалидитетом
- Писање и администрација пројеката
- Опремање интернет клуба, при чему су млади добили простор у коме могу бесплатно да се информишу и информатички едукују
- Отварање инфо портала и инфо центра како би се млади благовремено обавестили о свим битним дешавањима, едукацијама и манифестацијама
- Организација волонтера за време ванредних ситуација
- Информисање и сензибилизација јавности о потребама и проблемима младих, посебно маргинализованих група младих
- Укључивање младих у процесе доношења одлука
- Тренинзи за младе на различите теме (превенција вршњачког насиља, болести зависности, превенција полно преносивих болести, волонтеризам)
- Семинари и едукације
- Едукативне трибине
- Спортско – рекреативне активности
- Музичке радионице
- Глумачке радионице
- Организација омладинских акција, јавних наступа, концерата
- Еколошке радионице и еколошке акције
- Промотивне и хуманитарне акције
- Оснивање Парламентарне уније лозничких средњошколаца (ПУЛС)
- Оснивање формалних и неформалних удружења младих
- Учешће на писању стратешких националних докумената за младе

Пројекат изградње Омладинског центра је реализован у сарадњи Канцеларије за младе и Градске управе Града Лозница, кроз партнерство са италијанском Регијом Емилија Ромања и Министарством спољних послова Републике Италије. Вредност пројекта износила је 80.000 евра, при чему је Град Лозница финансирао половину од укупног износа.

Омладински центар је изграђен у сутерену Гимназије „Вук Караџић“, у делу који је годинама служио као подрумски простор, од кога је настао вишенаменски и модеран објекат, који је у потпуности прилагођен особама са инвалидитетом, и једини је тог типа у западној Србији.

На површини од 360 метара квадратних налази се Канцеларија за младе, Волонтерски центар, Интернет клуб и Сцена за младе. Једна од најзначајнијих услуга које Омладински центар (ОЦ) нуди јесте бесплатно неформално образовање, за младе старосне доби 15 – 30 година, при чему им се пружа прилика да обогате и усаврше своја знања и вештине.

Програми који се спроводе у Омладинском центру

- Курсеви страних језика, ниво А1 и А2 (шпански, немачки, енглески, италијански и француски)
- Припреме основаца за пријемне испите из српског језика и математике за упис у средње школе
- Курсеви информатике (основни и напредни ниво)
- Курсеви веб дизајна
- Курсеви 3Д анимације
- Школа фотографије (основни и напредни ниво)
- Школа глуме у сарадњи са глумачком школом „Сцена за младе“
- Инклузивне глумачке радионице за младе са инвалидитетом
- Школа новинарства
- Школа плеса (класични и латино плесови)
- Креативна радионица декупажа
- Саветовалиште за младе
- Клуб подршке младима у ризику – младима који су имали сукоб са законом
- Услуга бесплатног коришћења интернета за све младе
- Креативне радионице за младе са сметњама у развоју
- Рекреативни програми (фитнес и јога)

Такође, ту су и специјализована саветовалишта, попут правног, психолошког и каријерног. Овакав вид услуга даје прилику младима да лакше превазиђу и реше проблеме који се могу јавити у свакодневном животу.

Изграђен по најновијим европским стандардима, ОЦ поседује:

- Клуб за младе
- Интернет клуб (донација Теленор фондације у виду 10 лаптопова са бесплатним интернетом)
- Канцеларија за младе

- Сала за састанке (медија сала)
- Сцена за младе (мултифункционална просторија за организовање представа, семинара, трибина, едукативних предавања и презентација, као и за спортско – рекреативне активности)

Тренутан број корисника је око 700 младих недељно, и тај број се сваким даном повећава. Месечно, када је реализација највећег броја програма у току, кроз активности Омладинског центра прође и до 4.000 младих и то је прави показатељ оправданости овог пројекта.

1.2.1 РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ ЛАП-а за младе

Радна група за израду Локалног акционог плана за младе чинили су представници следећих институција и организација:

1. Љубинко Ђокић - Помоћник градоначелника
2. Милена Манојловић Кнежевић – Заменик председника скупштине Града
3. Александра Милетић - Шеф кабинета
4. Миљана Павловић – Стручни сарадник - Градска управа
5. Милица Бељац - Стручни сарадник - Градска управа
6. Мирјана Терзић - Стручни сарадник - Центар за социјални рад
7. Александра Гајић – Удружење грађана „Светионик“
8. Љиљана Ранковић – Дом здравља „Др Миленко Марин“
9. Љиљана Николић – Начелник одељења за Локални економски развој
10. Јелена Васиљевић - Стручни сарадник - Центар за породични смештај
11. Саша Стојковић - Удружење грађана “Искра-Лозница”
12. др Нада Ђурић - Удружење грађана “Искра-Лозница”
13. Драгица Лакановић - УГ “Светионик”
14. Радојка Станковић – Стручни сарадник Градска управа
15. Марија Јовановић– УГ “Омладински креативни клуб – ОК клуб”
16. Тања Глишић Матић - Шеф одсека за младе
17. Бојан Лучић – Координатор омладинског рада
18. Раденко Петровић – Начелник Полицијске станице Лозница
19. Дајана Ђедовић – Директор Центра за културу “Вук Караџић”
20. Данијела Милутиновић – Самостални стручни сарадник за развој туризма, ОЛЕР
21. Никола Драгићевић – Директор Фонда за развој града
22. Данијела Марковић - Директор Регионална развојна агенција Подриња, Подргорине и Рађевине ДОО
23. Дејан Сталовић – Члан Градског већа
24. Тијана Јосић – Директор Националне службе за запошљавање

25. Драгана Ђоковић – Стручни сарадник Дневног боравака „Сунце“
26. Зоран Љубинковић – директор Дома за децу и младе без родитељског старања „Вера Благојевић“ Бања Ковиљача
27. Мирослав Степановић – Директор Центра за социјални рад
28. Мирјана Спасојевић, сарадник-волонтер - Омладински центар
29. Мирјана Теодоровић, сарадник-волонтер - Омладински центар
30. Медији (Дописништво Радио телевизије Србије, дописништво “Блиц”-а, дописништво “Вечерњих новости”, РТВ Лотел, РТВ Подриње, Лозничке новости, Регионални Дрина радио)
31. Представници младих – Владимир Терзић, Младен Тишма, Иван Николић, Раде Павловић, Драгана Секулић, Ивана Комарчевић, Катарина Икановић

Одељак 2

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Локални акциони план за младе Града Лознице у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, а који произлазе из вредносног система чији су основи Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама, као и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног плана акција су:

- **Поштовање људских права** - Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Стварају се равноправне могућности за развој младих, засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** - Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** - Препознају се и уважавају капацитети младих као важан друштвени ресурс, при чему се исказује поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно провођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** - Развија се међугенерациска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.

- **Сарадња** - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** - Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.
- **Заснованост** - Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

Одељак 3

КОНТЕКСТ

3.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Локација града Лознице

Град Лозница налази се у западној Србији, на десној обали реке Дрине, између Цера и Поцерине, Мачве и планина Гучева и Борање.

Заузима површину од 612 км², што чини 0,5% територије Републике Србије. Такође, обухвата 54 насељена места. Од укупне површине, 59% је пољопривредно земљиште.

Најсевернија тачка града налази се код Новог Села на 43°32' северне географске ширине (СГШ), док је најјужнија тачка града код села Горња Борина на 19°13' СГШ. Град Лозница припада Мачванском округу захватајући 19% његове територије.

Географски положај Града Лознице лошији је у односу на Шумадију и Поморавље, али је бољи у односу на општине које се налазе узводније уз Дрину.

У рељефу се истичу три маркантне целине: на северу Цер са Иверком, у средини басен Јадра са алувијалном равни Дрине, и на југу планински венац Гучева.

Смештена између Цера и Иверка на северу и североистоку, Влашића на истоку, Гучева, Костајника и огранака Борање на југу, а отворена према западу и северозападу, територија Града Лознице својом топографијом подсећа на огроман амфитеатар - циновску потковицу. Заклоњена планинама и њиховим обронцима од хладних северних и источних ветрова. Лозница са околином представља својеврсну оазу жупног климата, по којем се приметно разликује од поднебља суседних предела. Климат Лознице и њене околине је веома погодан.

По водним ресурсима Град Лозница је свакако међу првим у Србији. Њено водно богатство је значајно и разноврсно. Чине га површински водотоци - реке, подземне воде, обични и термо - минерални извори. Најзначајнији су: Дрина, Јадар, Лешница, Штира и Жеравија.

Водно богатство и његову разноврсност на градском подручју употпуњују воде термоминералних извора. Најзначајније су воде Бање Ковиљаче, које се јављају у виду више извора, као и воде Бање Бадање.

Добар георгафски положај Лознице, омогућио је и добру саобраћајну комуникацију. Кроз Лозницу пролази главна саобраћајница Београд – Шабац – Лозница – Зворник – Тузла - Сарајево, односно Бијељина – Лозница - Мали Зворник – Љубовија - Бајина Башта – Ужице и даље до црногорског приморја. Путем Лозница – Осечина – Ваљево - Лајковац излази на Ибарску магистралу. Кроз Лозницу пролази и железничка пруга Шабац - Зворник.

Лозница је природни, привредни, саобраћајни и културни центар овог дела Подриња. Имала је важну улогу у историји, као гранични град Кнежевине Србије, истурен према босанском пашалуку, када је била окружно место, а и касније, као седиште Среза Јадранског, а потом Лозничког.

Значајни природни ресурси у Граду Лозници су шумски фонд, обрадиво пољопривредно земљиште, налазишта метала и неметала, две бање (Бања Ковиљача и Бања Бадања) са потенцијалима за развој здравственог туризма. Бања Ковиљача и Бања Бадања имају статус Специјалне болнице за рехабилитацију и значајне су туристичке дестинације. Окосница привредног развоја Лознице је лака индустрија, туризам и пољопривреда.

Мапа Града Лознице са свим Месним заједницама

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

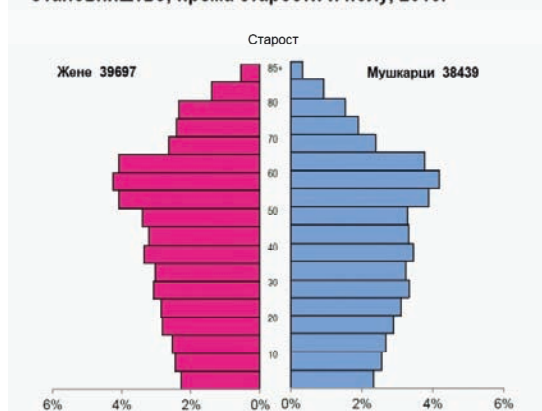
3.2.1 Општи подаци

Према званичним подацима Републичког завода за статистику из 2013. године, у Граду Лозници живи 78.136 становника, што је гледано према густини насељености, 128 становника по километру квадратном.

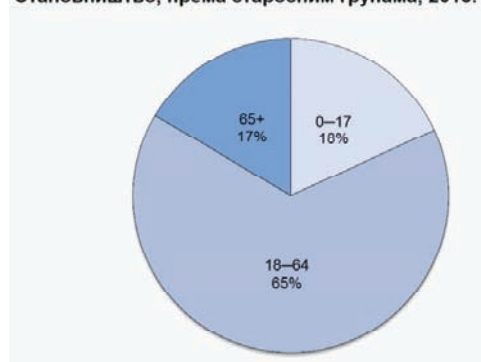
Површина (у км ²)	612	(2013)
Број насеља	54	(2013)
Становништво — процена средином године	78136	(2013)
Густина насељености (број становника по км ²)	128	(2013)
Стопа живорођених	9	(2013)
Стопа умрлих	13	(2013)
Стопа природног прираштаја	-5	(2013)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година)	75	(2013)
Просечна старост (у годинама)	42	(2013)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.)	118	(2013)
Просечан број чланова домаћинства	2,92	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо)	68754	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама)	71980	(2041)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, Витална статистика, Територијални регистар, РЗС и Републички геодетски завод

Становништво, према старости и полу, 2013.

Становништво, према старосним групама, 2013.

ДРУШТВЕНА ПАРТИЦИПАЦИЈА

Процент бирача гласалих на изборима за одборнике скупштина општина и градова	54,7	(2012)
Процент жена одборника у скупштинама општина и градова	28,8	(2012)

Извор: Избори, РЗС

3.2.2 Природни прираштај

Према последњим статистичким подацима, просечна старост становника Лознице је 42 године, док је просечан број чланова домаћинства нешто мање од три члана (2,92). Тренд природног прираштаја је негативан, са стопом од -5, при чему је стопа живорођених 9, а стопа умрлих 13. Смртност код одојчади је за протекле четири године знатно смањена – са 7,7 на 1,4.

Стопа живорођених	9	(2013)
Стопа умрлих	13	(2013)
Стопа природног прираштаја	-5	(2013)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година)	75	(2013)
Просечна старост (у годинама)	42	(2013)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.)	118	(2013)
Просечан број чланова домаћинства	2,92	(2011)

Стопе смртности, 2010–2013.

деца млађа од годину дана (одојчад) и млађа од 7 дана

	одојчад	< 7 дана
2010	7,7	8,9
2011	9,4	9,4
2012	2,7	8,1
2013	1,4	2,9

Извор: Витална статистика, РЗС

3.2.3 Структура становништва према старости и полу

Број младих је у периоду од 2010. до 2013. године у константном смањењу. Према званичним подацима Републичког завода за статистику у 2010. години евидентирано је 16.091 особа узраста 15 – 29 година, док је током наредне три године, број младих исте старосне доби, смањен је за скоро 2.000 (14.154).

Становништво, према старосним групама и полу, 2010–2011.				
Број	2010*		2011**	
	Женско	Мушко	Женско	Мушко
Деца узраста до 6 година (предшколски узраст)	2.801	2.832	562	2.684
Деца узраста 7–14 година (узраст основне школе)	3.562	3.674	3.178	3.360
Становништво 15–18 година старости (узраст средње школе)	1.955	2.048	1.867	1.914
Деца (0–17 година)	7.821	8.029	7.160	7.493
Млади (15–29 година)	7.748	8.343	7.180	7.685
Радни контингент становништва (15–64 година)	28.133	28.411	27.253	27.578
Укупан број становника	41.833	40.324	40.236	39.091

Извор: РЗС – Витална статистика, Попис становништва
* Процена становништва средином године
** Попис становништва 2011. године

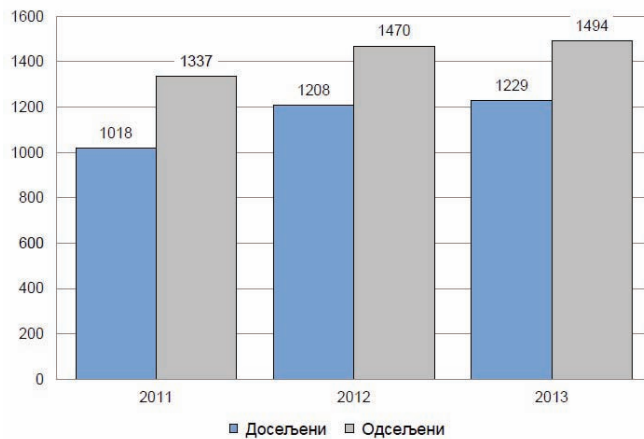
Становништво Града полно је уравнотежено, са нешто већим бројем жена.

Становништво, према старосним групама и полу, 2012–2013.

	2012		2013	
	женско	мушко	женско	мушко
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	2537	2611	2505	2578
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	3189	3360	3183	3337
Становништво старости 15–18 година (узраст средње школе)	1840	1860	1761	1783
Деца (0–17 година)	7102	7346	6966	7221
Млади (15–29 година)	7073	7522	6851	7303
Радни контингент становништва (15–64 година)	27029	27315	26700	26970
Укупан број становника	39972	38786	39697	38439

Извор: Витална статистика, РЗС

Досељена и одсељена лица, 2011–2013.

Извор: Унутрашње миграције, РЗС

Према графичком приказу унутрашњих миграција локалног становништва, током трогодишњег периода, приметан је пораст досељеног, али и исто тако о одсељеног становништва.

3.2.4 Етничка структура

Демографски подаци - етничка и образовна структура становништва града Лознице и општина Крупањ, Љубовија и Мали Зворник

Град, општина	Укупно	Срби	Албанци	Бошњаци	Бугари	Буневци	Власи	Горанци	Југословени	Мађари	Македонци	Муслимани	Немци	Роми	Румуни	Руси	Русини	Словаци	Словенци	Украјинци	Хрвати	Црногорци	Остали	Нису се изјаснили	Регионална припадност	Непознато
Лозница	79327	74686	5	120	6	2	2	-	74	26	34	540	9	761	6	26	3	15	7	12	77	58	51	791	9	2007
Крупањ	17295	16629	-	50	1	-	-	-	5	3	1	167	-	133	1	7	1	1	2	1	7	7	3	144	1	131
Љубовија	14469	14108	-	-	-	-	17	-	5	2	10	1	1	171	5	4	-	-	-	-	6	8	4	81	1	45
Мали Зворник	12482	11677	1	72	1	-	-	-	15	3	4	376	1	25	3	8	-	-	2	1	14	16	14	79	1	169

Етничка структура становништва на територији Лознице и њене три околне општине је прилично хомогена, односно највећи број становника су Срби. Конкретно у самом граду, 74.686 житеља су се изјаснили као припадници српске националности од укупно 79.327 регистрованих грађана. Следећи по бројности су Роми (761), а потом следе Муслимани (540) и Бошњаци (120). Ипак, немогуће је утврдити тачан број припадника свих етничких група, с обзиром да је током последњег пописа становништва чак 2.007 лица сврстано под категорију непознато, а 791 особа одбила је да се изјасни о својој етничкој припадности.

3.2.5 Образовна структура

У прегледу образовне структуре, према последњем попису становништва, на територији Лознице 13.460 лица има основно образовање, док 7.708 нема завршене све разреде основне школе. Највише има оних са средњим образовањем 36.264, што је више од половине становништва старијег од 15 година, док је 3.052 оних са вишим и 4.092 лица са високим образовањем. Током претходног пописа становништва, који је рађен 2002. године регистровано је 5.816 лица без школе, док је према најновијем попису тај број смањен за половину, на 2.655.

Табела 2 - Становништво старо 15 и више година према школској спреми ⁽¹⁾

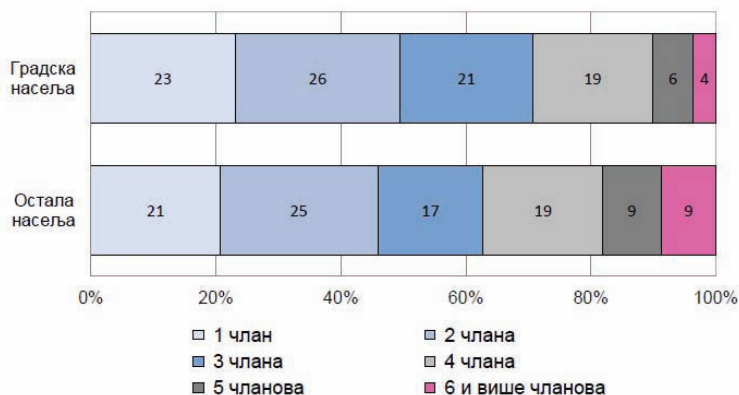
Град, општина	Укупно	Без школске спреме	Непотпуно основно образовање	Основно	Средње	Више	Високо	Непознато
Лозница	67543	2655	7708	13460	36264	3052	4092	312
Крупањ	14946	940	3094	4185	5827	414	441	45
Љубовија	12460	773	2561	3099	5133	411	462	21
Мали Зворник	10728	560	1325	2288	5469	431	635	20

(1) извор: РЗС - Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. Године

3.2.6 Домаћинства и породице

Према подацима пописа становништва из 2011. године, међу градским насељима највише је заступљено домаћинстава са два члана (26%), а потом следе домаћинства са једним (23%) и са три члана (21%), што је статистички гледано, приближно сличан проценат домаћинстава из осталих насеља у која спадају приградска и сеоска места, док је број вишечланих домаћинстава ипак нешто већи на селу него у граду.

Домаћинства, према броју чланова, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

3.3 АНАЛИЗА КЉУЧНИХ АКТЕРА

3.3.1 Локална самоуправа – најбитнији актер развоја омладинске политике

Град је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и Статутом града. Град има својство правног лица. Седиште града је у Лозници, Улица Карађорђева бр.2. Град представља и заступа градоначелник кога бира Скупштина из реда одборника, скупштинском већином, тајним гласањем на мандат од четири године. Законодавни орган Града је Скупштина града која се састоји од 59 одборника, које бирају грађани тајним гласањем на непосредним изборима. Извршне органе Града чине градоначелник и Градско веће које је састављено од 10 чланова. Ради остваривања послова из надлежности Града, поред органа Града образује се и Градска управа.

Град има 56 месних заједница и 26 месних канцеларија, што представља значајан потенцијал за учешће грађана у различитим процесима одлучивања у локалној заједници. Овај потенцијал би тек требало развијати у смислу давања подстицаја од стране локалне самоуправе модерној грађанској партиципацији.

Канцеларија за младе (КЗМ) у Лозници основана је 04. јула 2007. године на предлог Министарства омладине и спорта, и на иницијативу градоначелника Лознице Видоја Петровића и Удружења грађана „Искра“.

Оснивање КЗМ одраз је настојања локалне самоуправе да преузме одговорност у координирању и спровођењу мера значајних за младе Града Лознице.

Канцеларије за младе је организационо смештена у Одељењу за локални економски развој (ЛЕР). У подрумском простору гимназије отворен је Омладински центар на површини од 360 метара квадратних и систематизована су два радна места.

Канцеларија за младе својим активностима пружа значајан допринос на разним пољима омладинског рада, а до сада је спроведен низ активности, самостално и у партнерству са другим организацијама.

У Лозници је формиран и Савет за младе.

3.3.2 Социјална заштита

Заштита деце и младих углавном се одвија кроз пружање услуга од стране различитих надлежних институција и организација:

Институција и организације које пружају услуге социјалне заштите деци и младима у Граду Лозница

Институција/организација	Врсте услуга
Центар за социјални рад	Смештај у установе и хранитељске породице; Остваривање права на материјално обезбеђење; Обезбеђивање трошкова превоза за школску децу, набавка уџбеника, финансирање екскурзија; Једнократне новчане накнаде

Дом за децу без родитељског старања „Вера Благојевић”	Збрињавање деце без родитељског старања; Привремени прихват деце са сметњама у развоју који су без родитељског старања Привремени прихват деце која се нађу у скитњи и прошњи – Прихватна станица; Кућа на пола пута – програм подршке деци која излазе из институције
Општинска организација Црвеног крста	Једнократене помоћи у новцу и натури;
Друштво за помоћ МНРО	Евиденција деце са сметњама у интелектуалном развоју; Организовање излета и екскурзија за децу
Удружење грађана “ Светионик”	Организовање радионица психолошко-превентивног типа са децом без родитељског старања; Организовање Школе за родитеље за поједине групе осетљивих породица/деце (активности пројектног типа, немају континуитет у спровођењу)
Удружење грађана Омладински креативни клуб, ОК-клуб	Промоција високошколског образовања, подизање еколошке свести грађана
Удружење грађана “Искра-Лозница”	Превентивне радионице на следеће теме: превенција болести зависности, заштита репродуктивног здравља младих, превенција ХИВ/АИДС-а; антидискриминација, превенција трговине људима, Радионице са ромском децом
Локална самоуправа	У буџету локалне самоуправе издвајају се средства за: Једнократна новчана давања; Збрињавање деце у ургентне хранитељске породице; Програм Народна кухиња; Новчана помоћ паровима приликом склапања брака; Једногодишња новчана помоћ незапосленој породици; Новчана помоћ за подстицај рађања; Новчана накнада за треће дете; Услуга дневног боравка за децу и омладину са сметњама у развоју; Бесплатан превоз за ученике са сметњама у развоју; Право на бесплатну ужину за децу са сметњама у развоју; Бесплатни уџбеници за децу из социјално осетљивих категорија; Додела стипендија студентима са просеком изнад 9 и ученицима за освојено једно од прва три места на републичким такмичењима.

3.3.2.1 Центар за социјални рад (ЦСР) је установа која обавља послове у области социјалне и породично - правне заштите, основана је 1964. године. Током свог рада у оквиру ове установе покренута је услуга породичног смештаја деце без родитељског старања, отворен је Дневни боравак за децу и омладину ометену у развоју и организована је служба за Помоћ у кући старима.

Центар за социјални рад располаже пословним простором величине 352 m², који се састоји од 20 канцеларија и помоћних просторија, при чему већи број радника има засебне канцеларије, а канцеларије директора и рачуноводства користе се за одржавање стручних састанака. Тренутно је у Центру запослено 35 радника, од којих је 9 примљено на одређено време (3 радника у Дневном боравку, 5 радника који раде у Служби за помоћ у кући старима и 1 радник који обезбеђује просторије ЦСР). Ови радници се финансирају из буџета Града Лозница, а поред њих, из истог буџета финансира се и рад 1 административног и 1 социјалног радника, као и 1 специјалног педагога, који су примљени за стално. Из републичког буџета

финансирају се 23 запослена лица, од којих је 8 социјалних радника, три правника, 1 психолог, 2 педагога, 4 дипломирана специјална педагога и директор – дипломирани економиста. Пет радника обављају административне и финансијске послове, а 2 су у техничкој служби (возач и помоћни радник). Поједини стручни радници су сходно својим занимањима прошли обуку за водитеља случаја, супервизора и правника, а поред основних обука, већина стручних радника поседују и друге сертификате.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Корисници социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад	8310	(2014)
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији (у %)	13,8	(2013)
Укупан број корисника услуга социјалне заштите (у надлежности локалне самоуправе) упућених од стране Центра за социјални рад	29	(2014)
Удео корисника услуга социјалне заштите (у надлежности локалне самоуправе) упућених од стране ЦСР у односу на укупан број становника (у %)	0,28	(2013)
Број стручних радника у Центру за социјални рад	17	(2014)
Број корисника социјалне заштите на једног стручног радника Центра за социјални рад	489	(2014)
Броја становника на једног стручног радника Центра за социјални рад	4884	(2013)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Корисници социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад, према полу, 2014.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Подаци о младима старосне доби 15-30 година који користе услуге Центра за социјални рад Лозница

- У хранитељским породицама борави 31 корисник, док су 4 лица смештена у установу
- Остваривање права на социјалну помоћ има 521 корисник
- Обезбеђивање трошкова превоза за школску децу – 86 лица
- Једнократне новчане накнаде прима 614 корисника
- Обезбеђивање набавке бесплатних уџбеника – 0
- Финансирање екскурзија – 0

Током 2014. године за превоз школске деце издвојено је **3.273.870** динара, а до октобра 2015. године утрошено је **2.679.598**. За једнократне новчане помоћи у 2014. години издвојено је **2.598.000** динара.

У вршењу јавних овлашћења, Центар у складу са законом одлучује о:

- Хранитељству
- Усвојењу
- Мерама старатељске заштите деце и младих, као и одраслих и старих
- Мерама превентивног и корективног надзора над вршењем родитељског права
- Одређивању личног имена детета

Центар одлучује о остваривању права на:

- Новчану социјалну помоћ
- Помоћ за оспособљавање за рад
- Смештај у установу социјалне заштите
- Смештај одраслог лица у другу породицу

У вршењу јавних овлашћења Центар, у складу са законом обавља следеће послове:

- Спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима (мирење и нагодба);
- Доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или вршењу односно лишењу родитељског права;
- Доставља на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере и заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- Спроводи поступак процене опште подобности, као и програм припреме будућих хранитеља, усвојитеља и старатеља;
- Врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- Сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- Спроводи медијацију између малолетног починиоца и жртве кривичног дела;
- Подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике;
- Присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног починиоца кривичног дела (саслушање малолетног починиоца кривичног дела и других лица), ставља предлоге и упућује питања лицима која се саслушавају;
- Доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, његову зрелост, процену средине и прилика под којима малолетник живи, као и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- Присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног починиоца кривичног дела;
- Обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и органа унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника;
- Стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- Проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере;
- Проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у којој је малолетник смештен;

- Спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи;
- Стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравака у установи за васпитавање и образовање малолетника;
- Доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- Предлаже суду доношење одлуке о трошковима извршења васпитних мера;

Основна права Центра	Проширена права Центра
<ul style="list-style-type: none"> • Право на помоћ у кући • Право на дневни боравак • Право на смештај у прихватилиште и прихватну станицу • Услуге социјалног рада • Једнократна новчана помоћ и помоћ у природи • Опрема и превоз корисника за смештај у установу социјалне заштите и друге породице 	<ul style="list-style-type: none"> • Накнада за набавку учбеника, трошкова летевања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите • Накнада погребних трошкова • Право на социјално становање као облик социјалне заштите • Накнада трошкова грејања • Право на накнаду превоза ученика (деца корисника материјалног обезбеђења) • Право на опремање стана штићеника • Право на услуге неодложних интервенција • Право на интервентни смештај у кризним ситуацијама

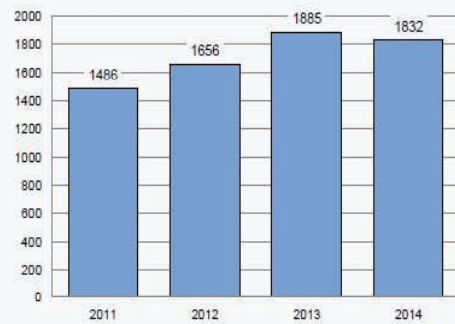
Центар за социјални рад је у оквиру свог пословања дужан да развија превентивне програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана, односно спречавању и сузбијању социјалних проблема у локалној заједници. Превентивно деловање у раду Центра спроводи се реализовањем конкретних, тематски одређених и на циљне групе усмерених превентивних програма. Ти програми треба да буду усмерени ка појединцима, породицама у ризику и маргинализованим групама, помажући њиховом оспособљавању за продуктиван живот у заједници, одговорно родитељство и предупређење зависности од социјалних служби. Такође, овим програмима треба да буде спречен настанак социјалних проблема као што су насиље у породици, преступништво младих, зависност од психо-активних супстанци. Центар својим превентивним деловањем подстиче развијање волонтерских капацитета у заједници, као и јачање грађанске свести и одговорности за задовољавање заједничких потреба.

НОВЧАНА ДАВАЊА

Број породица корисника новчане социјалне помоћи	1832	(2014)
Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији (у %)	5,7	(2013)
Број корисника дечијег додатка (0—17 година)	5097	(2014)
Удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце (у %)	38,9	(2013)
Број корисника увећаног дечијег додатка (0—17 година)	1045	(2014)
Удео корисника увећаног дечијег додатка у укупној популацији деце (у %)	7,7	(2013)
Број корисника основног додатка за негу и помоћ	173	(2014)
Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ	362	(2014)
Удео корисника увећаног додатка за негу и помоћ у укупној популацији (у %)	0,5	(2013)

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Број породица корисника новчане социјалне помоћи, 2011—2014.

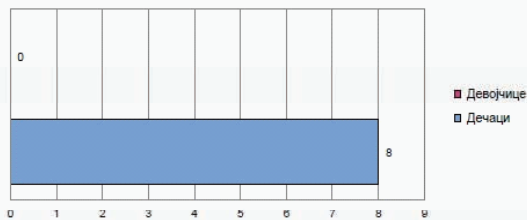
Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

ЗАШТИТА

Број деце жртава породичног насиља	7	(2014)
Број жена жртава породичног насиља	33	(2014)
Број деце у сукобу са законом (6—17 година)	8	(2014)
Стопа деце у сукобу са законом (6—17 година) (на 1000 деце)	1	(2013)

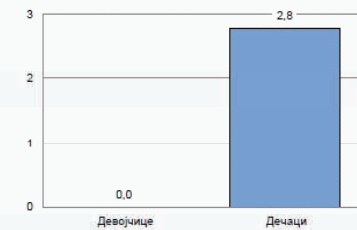
Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Деца старости 6—17 година у сукобу са законом, према полу, 2014.

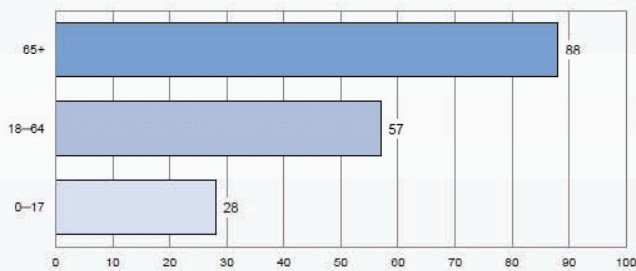
Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Стопа деце старости 6—17 година у сукобу са законом, према полу, 2013. (на 1000 деце)

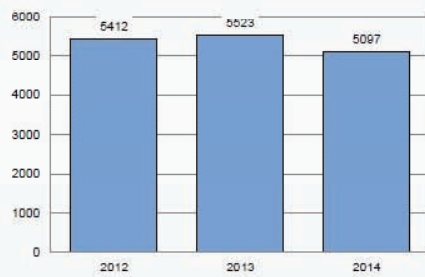
Извор: Републички завод за социјалну заштиту

Број корисника основног додатка за негу и помоћ, према старосним групама, 2014.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Број корисника дечијег додатка, 2012—2014.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

3.3.2.2. Дом за децу и омладину „Вера Благојевић“, у Бањи Ковиљачи је установа социјалне заштите која пружа услуге збрињавања деце без родитељског старања и деце без родитељског старања чији је психофизички развој ометен. У установи дете борави до оспособљавања за самостални живот, повратка у сопствену породицу, или збрињавања у породици усвојиоца. Дом је опремљен за смештај деце и омладине узраста од 3 до 26 година, деце која имају нормалан физички, психички и социјални развој, као и деце са проблемима у развоју.

Организација живота и рада, васпитање и образовање деце заснива се на познавању сваког детета, његових психо-физичких могућности и личних особина, манифестација његовог понашања, као и познавања психо-социјалних услова који су утицали на развој личности детета, стварањем атмосфере која ће бити приближна породичном окружењу.

Капацитет установе је 42 штићеника, а тренутно је у дому смештено двоје деце без родитељског старања у Домском одељењу и једанаесторо деце са тешким сметњама у развоју у Малој домској заједници. Током 2012. године, у складу са трансформацијом установе, уз сагласност ресорног министарства, формирана је Мала домска заједница у оквиру које је 12 штићеника тешко ометених у психофизичком развоју премештено из Дома у Кулини у ову установу. Циљ ове услуге је да се деци посвети што више пажње и да им се обезбеди окружење налик породичном, како би се припремили за повратак у биолошке или хранитељске породице. Спрат у оквиру објекта намењен овим корисницима је у потпуности адаптиран за особе са инвалидитетом.

У дому је тренутно запослен 21 радник, поред руководећих радника директора и секретара, запослено је 7 стручних радника – педагог, социјални радник, 4 васпитача и један дежурни у ноћној смени и 11 радника техничке службе и особља, док о здравственом стању штићеника брине медицинска сестра. Рад запослених је организован у три смене и све активности су реализоване у оквиру већ испланираног ритма током дана који је поштован са циљем стварања правилних навика код деце и боље организације рада особља.

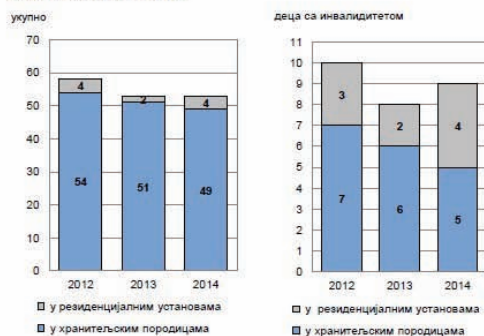
У школској 2015/16 години, сва деца су укључена у наставни план и програм, при чему четворо штићеника похађа специјално одељење при Основној школи „Вера Благојевић“, једно дете је укључено у инклузивну наставу, док се за осталих седморо деце настава одвија у просоторијама дома. Програми су направљени на основу индивидуалних, педагошких профила ученика који се базирају на потенцијалима и интересовањима сваког детета, уважавајући начин учења, социјалне вештине, самосталност и бригу о себи, као и утицај спољашњег окружења. Наставу реализује дефектолог и предметни наставници из Основне школе „Вера Благојевић“.

Услуге установе се финансирају из буџета републике посредством Министарства за рад запошљавање, борачка и социјална питања. Смањењем капацитета домског одељења планира се формирање још једног одељења Мале домске заједнице.

Број хранитељских породица	68	(2014)
Број деце која користе услуге смештаја (0–17 година)	53	(2014)
Стопа деце која користе услуге смештаја (на 1 000 деце)	3,7	(2013)
Стопа деце у резиденцијалним установама (на 1 000 деце)	0,1	(2013)
Стопа деце у хранитељским породицама (на 1 000 деце)	3,6	(2013)
Број деце са инвалидитетом која користе услуге смештаја	9	(2014)
Број корисника државних домова за смештај старих, старијих од 65 година	27	(2014)
Удео корисника државних домова за смештај старих, старијих од 65 година, у укупном броју старијих од 65 година (у %)	0,2	(2013)

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Деца која користе услуге смештаја, према врсти смештаја, 2012–2014.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Центар за породични смештај

Хранитељство је мера заштите детета без родитељског старања, односно детета под родитељским старањем које има сметње у психофизичком развоју или поремећај понашања, а које привремено не може да живи са својим родитељима. Детету на хранитељству, обезбеђује се, у складу са законом, адекватан облик хранитељства и хранитељска породица у складу са његовим специфичним потребама и остваривањем његовог најбољег интереса. Заснивањем хранитељства успоставља се однос између детета и хранитеља који одговара односу дете - родитељ. Хранитељи преузимају непосредну бригу о детету и имају дужност да се старају о његовом здрављу, развоју, васпитању и образовању, а у циљу његовог оспособљавања за самосталан живот и рад.

Центар за породични смештај и усвојење Београд је основан 2008. године, а Радна јединица у Лозници (која је у оквиру те установе) је почела са радом јуна 2012. године. Укупан број запослених у Радној јединици у Лозници је 4, од тога су три стручна радника са високом стручном спремом (дипл. социјални радник, социолог и психолог) и возач који покрива и територију радне јединице у Шапцу. Стручни радници су саветници за хранитељство и пружају подршку породици. Са потенцијалним кандидатима за хранитељство се реализује едукативни рад кроз Програм припреме и обуке будућих хранитеља, а са већ активним хранитељским породицама се континуирано спроводи едукативни рад на унапређивању вештина и компетенција за подршку деци. Центар за породични смештај и усвојење Београд реализује и учествује у већем броју пројеката и подржан је од неколико организација које помажу деци на хранитељству.

Радна јединица Лозница обавља активности из своје надлежности на територији Града Лознице, и три околне општине - Крупањ, Мали Зворник и Љубовија. Актуелно прати **77 хранитељских породица** у којима се на смештају налази **114 деце и младих. На територији Града Лозница на хранитељству се налази 97 деце, од тога је 30 младих (20 женског и 10 мушког пола), узраста од 15 година и више.** Један број деце из других општина похађа средње школе у Лозници.

Центар за породични смештај у оквиру свог рада обавља процену опште подобности будућих хранитеља, као и избор адекватне хранитељске породице за дете у сарадњи са Центром

за социјални рад, надлежним за организовање заштите детета. Ова установа континуирано прати функционисање хранитељских породица у погледу задовољавања потреба детета и поштовања стандарда његове заштите. Такође, центар ради и на реализацији програма подршке младим особама на хранитељству, свим активностима за њихову еманципацију, напуштање заштите и даљег оспособљавања у виду самосталног започињања живота и рада. Кроз међусобну координацију остварена је мрежа подршке и сарадње са институцијама од значаја за задовољавање потреба деце и хуманитарним организацијама. У циљу унапређења заштите деце без родитељског старања, Центар за породични смештај учествује у бројним пројектима и едукацијама стручних радника на јачању њихове професионалне компетентности.

Дневни боравак „СУНЦЕ“

Дневни боравак „СУНЦЕ“ је установа за децу и омладину ометену у развоју који је основан 2008. године, а функционише као организациона јединица при Центру за социјални рад у Служби социјалне заштите. **Тренутно услуге боравка користи 16 особа, од којих најмлађи има 8, а најстарији 36 година.**

Услуге које пружа дневни боравак су:

- Исхрана, нега, здравствена и физичка заштита током боравка;
- Стручни дефектолошки третман на пољу сазнајних, практичних и социјалних вештина базиран је на процени и индивидуалном планирању за сваког корисника понаособ;
- Радно – окупациони третман у циљу развоја спретности и стимулације креативног изражавања;
- Физичко васпитање и корективни третман са циљем јачања мишићне снаге и повећања обима покретљивости;
- Обучавање активностима свакодневног живота ради осамостаљивања без туђе неге и помоћи.

У Дневном боравку „Сунце“ ради троје запослених, при чему је руководиоца установе уједно и дипломирани дефектолог – логопед, чији је посао одржавање и повећање изграђених облика говорне комуникације и осталих видова говорно – језичког изражавања, ради лакшег функционисања особе у широј социјалној средини.

Поред дефектолога, ту је и виши радни терапеут, чији је посао да кроз технике и активности радне терапије одржава и повећава обим покретљивости локомоторног апарата, одржава и јача мишићну снагу појединца. Такође, његова улога је да перманентном обуком и кроз активности дневног живота подстиче кориснике на што боље и успешније функционисање у свакодневном животу са циљем осамостаљивања особа и што мање зависности од туђе неге и помоћи. На пословима набавке намирница и припреме obroka за кориснике, као одржавања хигијене радних просторија ангажован је помоћни радник.

У Стратегији социјалне заштите Града Лозница, идентификоване су следеће постојеће и недостајуће услуге из области социјалне заштите за младе:

Млади	
<p>Постојеће услуге: Спортске активности (спортски клубови, терени); Културно-образовне активности (биоскоп, позоришне представе, спортске утакмице); Превентивни програми организовани у оквиру школа; Кампања локалне НВО против пушења, алкохолизма и болести зависности; Канцеларија за младе при општинској управи; Интернет радионице / клуб за децу и омладину са циљем информатичке едукације и доедукације младих;</p>	<p>Недостајуће услуге: Неадекватна психолошка подршка (непостојање саветовалишта општег типа, предбрачног саветовалишта, саветовалишта за брак и породицу ...) Непостојање базе података о артикулисаним потребама младих; Не постоје периодично устаљени (организовани) сусрети младих са представницима локалне самоуправе; У локалним медијима не постоје емисије посвећене деци и младима (осим музичких емисија и повремених безсадржајних контакт-програма) које обезбеђују довољан степен информисаности о догађањима везаним за младе; Не постоји перманентна кампања против пушења, алкохолизма и болести зависности, као ни кампање на подизању здравствене и физичке културе, као и културе деце и младих уопште; Специјализовано гинеколошко саветовалиште; Развојно саветовалиште; Додатно или допунско образовање при редовном систему образовање за све ученике; <ul style="list-style-type: none"> • Недостају услуге логопеда, дефектолога, психолога за децу и младе којима је та услуга потребна. Недостаје саветовалиште за контрацепцију, саветовалиште за труднице и школа за труднице</p>

Деца и млади са поремећајима у понашању	
<p>Постојеће услуге: Изрицање васпитних мера од стране Суда; Спровођење и праћење васпитних мера по налогу Суда од стране ЦСР, школе, породице; Превентивни програми у средњим школама организовани од стране НВО на тему АИДС, психоактивне супстанце;</p>	<p>Недостајуће услуге: Недостатак програма превентивног рада са децом у ризику (деца из непотпуних породица, деца корисници МОП-а, социјално угрожена деца, деца из породица где је присутно насиље...) у образовним институцијама свих нивоа; Међусекторска сарадња подигнута на виши ниво (партнерства) у превенцији појаве малолетничке деликвенције; Психосоцијална подршка породици са децом са поремећајем друштвеног понашања (кроз програме оснаживања и препознавања потреба детета); Развојно саветовалиште; Саветовалиште за младе; Непостојање координационог тела за праћење проблематике малолетничке деликвенције, алкохолизма и наркоманије младих; Непостојање адекватних здравствених служби и специјализованог кадра за рад на проблему наркоманије и алкохолизма младих;</p>

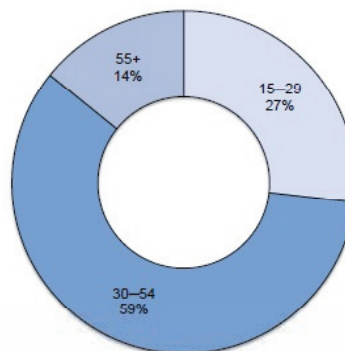
3.3.2.3 Две организације цивилног сектора, које су на локалном нивоу највише ангажоване у областима социјалне заштите и партнерском приступу решавања тих проблема су Удружење грађана Светионик и Удружење грађана Искра-Лозница. Значајно је да се у Лозници реализује пројекат «Иницијатива за социјалну укљученост» (креирање Стратегије социјалне заштите у Граду Лозница за период од 2016-2020.) чији је носилац УГ Искра-Лозница, у партнерству са великим бројем институција и организација.

3.3.3 Подаци Националне службе за запошљавање за 2015. годину

Број лица млађих од 30 година ангажованих у мерама Националне службе за запошљавање Филијала Лозница, према подацима о јавним позивима за 2015. годину:

- Програм самозапошљавања-29 лица
- Програм самозапошљавања-1 лице
- новозапошљавање-33 лица
- новозапошљавање оси-2 лица
- јавни радови-114 лица

Учешће незапослених, према старосним групама, у укупном броју незапослених, 2014.

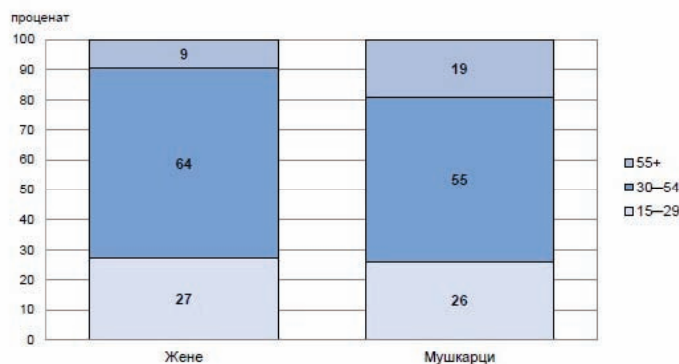
Извор: Национална служба за запошљавање, НСЗ

Кроз активне мере укупно је обухваћено 179 лица млађих од 30 година.

По програму стручна пракса – Јавни позив који је расписала НСЗ склопљено је 112 уговора за 134 лица. У програм су укључена 124 лица млађа од 30 година (10 лица преко 30 година).

По програму стручна пракса – ЛАПЗ ЛОЗНИЦА склопљено је 9 уговора за 14 лица. У програм је укључено 12 лица млађих од 30 година (2 лица преко 30 година).

Учешће незапослених, према старосним групама и полу, у укупном броју незапослених, 2014.

Извор: Национална служба за запошљавање, НСЗ

ЦИЉНЕ ГРУПЕ ПРЕМА ПОЛУ, СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ И ГОДИНАМА СТАРОСТИ У МЕСЕЦУ СЕПТЕМБРУ

(стање на дан 30.09.2015. године)

Циљна група: Млади 15-30 година	УКУПНО		15 – 19 година		20 – 24 године		25 – 29 година	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Укупно	3.228	1.693	417	181	1.370	715	1.441	797
I степен стручне спреме	305	150	48	21	95	44	162	85
II степен стручне спреме	59	37	8	4	21	13	30	20
III степен стручне спреме	1.038	411	168	50	399	142	471	219
IV степен стручне спреме	1.302	758	193	106	747	438	362	214
V степен стручне спреме	3	2					3	2
VI-1 степен стручне спреме	22	12			1	0	21	12
VI-2 степен стручне спреме	188	128			67	48	121	80
VII-1 степен стручне спреме	305	189			39	29	266	160
VII-2 степен стручне спреме	6	6			1	1	5	5

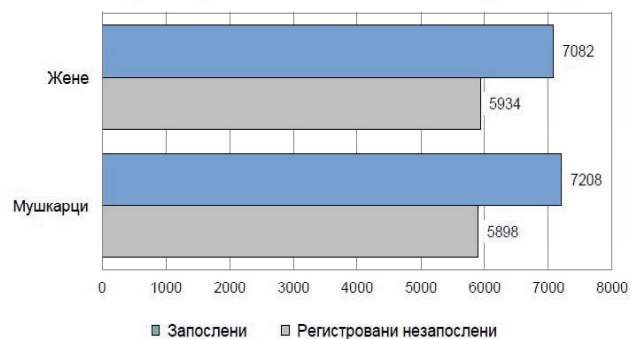
*Национална служба за запошљавање

Одсек за посредовање у запошљавању и планирање каријере – Филијала Лозница

Укупан број незапослених лица са територије Лознице, који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање, у току 2014. године, приказан је на следећим графиконима, а лица која су без посла су разврстана према полу и старости. На основу приказаних података, може се видети да је највећи број, нешто више од половине незапослених међу особама старости 30 до 54 године (59%), док је 27% оних који спадају у категорију младих, узраста 15 - 29 година.

Током 2014. године на тржишту рада у Лозници било је укупно 14.290 запослених лица, од којих су 7.208 мушкарци, а 7.028 жене, што указује да су према полној категорији оба пола доста уједначена. Међу незапосленима који су регистровани на евиденцији НСЗ-а је такође слична слика – 5.934 лица су жене, док је мушкараца 5.898, што је укупно 11.832 оних који у том периоду нису имали заснован радни однос.

Запослена и регистрована незапослена лица, према полу, 2014.

ПРЕГЛЕД НЕЗАПОСЛЕНОСТИ МЛАДИХ КАТЕГОРИСАН ПРЕМА ПОЛУ, СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ И ДУЖИНИ ТРАЖЕЊА ПОСЛА У МЕСЕЦУ СЕПТЕМБРУ 2015. ГОДИНЕ
(стање на дан 30.09.2015. године)

Ciljna grupa: Mladi (15-30 godina)	UKUPNO		do 3 meseca		3 do 6 meseci		6 do 9 meseci		9 do 12 meseci		1 do 2 godine		2 do 3 godine		3 do 5 godina		5 do 8 godina		8 do 10 godina		preko 10 godina	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
UKUPNO	3.228	1.693	485	228	342	170	259	120	197	108	682	352	456	243	505	294	219	131	49	25	34	22
I stepen stručne spreme	305	150	26	6	27	9	14	5	15	7	68	29	42	21	64	41	30	22	9	4	10	6
II stepen stručne spreme	59	37	5	2	5	2	2	1	4	2	14	8	9	6	12	10	4	3	2	2	2	1
III stepen stručne spreme	1.038	411	138	42	97	28	87	32	53	23	202	72	155	59	172	85	86	45	30	13	18	12
IV stepen stručne spreme	1.302	758	241	128	168	101	101	49	74	48	280	169	158	93	194	121	75	41	7	5	4	3
V stepen stručne spreme	3	2									1	0	2	2								
VI-1 stepen stručne spreme	22	12	1	0	1	1	1	0	4	2	3	1	4	4	4	2	4	2				
VI-2 stepen stručne spreme	188	128	24	17	11	8	18	12	15	9	50	33	32	22	24	14	13	12	1	1		
VII-1 stepen stručne spreme	305	189	49	32	32	20	36	21	31	16	62	38	53	35	35	21	7	6				
VII-2 stepen stručne spreme	6	6	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1								

*Национална служба за запошљавање

Одсек за посредовање у запошљавању и планирање каријере – Филлијала Лозница

На основу табеларно приказаних података види се да међу младима између 15 и 30 година укупно има 3.228 незапослено лице које се води на евиденцији Националне службе за запошљавање, највише је оних који посао траже до 3 месеца, што је краткорочни период незапослености, док је велики број оних који посао траже једну до две године, као и 3 – 5. Према полној структури, међу незапосленима је више жена 1.693, док је мушкараца нешто мање 1.535. Према категорији лица по школској спреми, највише је оних који са четворогодишњом (1.302) и трогодишњом (1.038) средњом школом траже посао.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ ПО ПОЛУ, ГОДИНАМА СТАРОСТИ И ДУЖИНИ ТРАЖЕЊА ПОСЛА У МЕСЕЦУ СЕПТЕМБРУ
(стање на дан 30.09.2015.)

Ciljna grupa: Mladi (15-30 godina)	UKUPNO		do 3 meseca		3 do 6 meseci		6 do 9 meseci		9 do 12 meseci		1 do 2 godine		2 do 3 godine		3 do 5 godina		5 do 8 godina		8 do 10 godina		preko 10 godina	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
UKUPNO	4.750	2.433	738	343	482	241	407	180	331	173	935	454	628	329	741	419	337	199	92	54	59	41
15 - 19 godina	621	258	252	110	136	54	32	12	40	14	142	48	17	9	2	1						
20 - 24 godine	1.983	998	264	137	151	80	164	74	162	91	442	224	312	138	377	198	105	55	6	1		
25 - 29 godina	2.146	1.177	222	96	195	97	211	94	129	58	351	182	299	182	362	220	232	144	86	53	59	41

*Национална служба за запошљавање
Одсек за посредовање у запошљавању и планирање каријере – Филијала Лозница

3.3.4 образовање

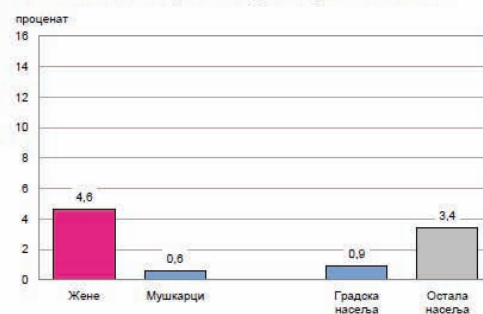
Град Лозница има 14 матичних основних школа са 29 издвојених одељења, 4 средње школе, једну музичку школу и једно обданиште.

Неписмена лица старости 10 и више година, према старосним групама и полу, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Учешће неписмених у укупном становништву старости 10 и више година, према полу и типу насеља, 2011.

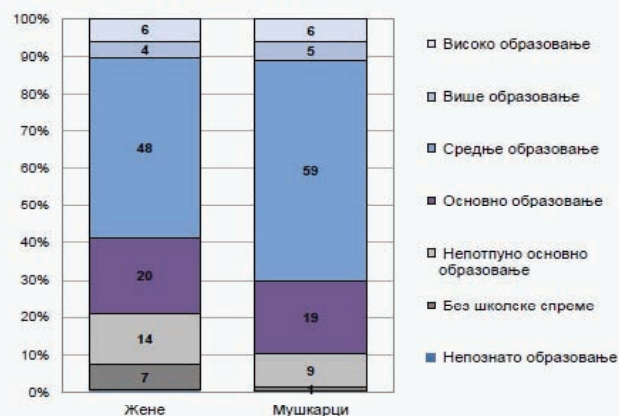
Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Становништво старости 15 и више година, према компјутерској писмености, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Становништво старости 15 и више година, према школској спреми и полу, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Подаци о основним школама Града Лознице (стање из 2015. године)

Назив школе и локација	Површина у м ²	Број и структура запослених								Број ученика
		ВС (VШ)	ВШС (VI)	СС (IV)	СС (III)	Остало	М	Ж	Укупно	
ОШ „Анта Богићевић“, Лозница	3.400	43	19	2	2	6	21	51	72	832
ОШ „Вук Караџић“, Лозница	4.025	51	4	2	3	10	18	52	70	580
ОШ „Јован Цвијић“ Лозница	Матична школа: 2.683 м ² ИО Воћњак: 250 м ²	39	14	1	1	сс: V-2 II-1 I-7	30	35	65	694
ОШ „Кадињача“, Лозница	3.766 1.715	40	26	3	3	11	20	53	83	881
ОШ „Вук Караџић“, Липница	1.649	30	5	2	2	2	11	30	41	184
ОШ „Свети Сава“, Липнички Шор	2.143+290+193	29	5	6	2	5	16	31	47	359+38 ФООО
ОШ 14. октобар, Драгинац	Матична школа 3.098м ²	27	11	0	3	9	19	31	50	245
ОШ „Краљ Александар I Карађорђевић“, Јадарска Лешница	1.794	35	6	2	3	8	22	32	54	361
ОШ „Доситеј Обрадовић“, Клупци	2.151	33	8	1		9	13	38	51	449
ОШ “Степа Степановић“, Текериш	2.328	28	7	4	3	4	16	30	46	130
ОШ „Мика Митровић“, Брезјак	1.984	32	7	4	2	5	18	32	50	342
ОШ Вукова спомен-школа, Тршић	2.131	17	7	1	4	1	8	22	30	90
ОШ „Вера Благојевић“, Бања Ковиљача	5.644	47	7	2	4	12	21	51	72	487
ОШ „Петар Тасић“ Лешница	2.541	39	15	1	2	11	21	47	68	625
ОМШ „Вук Караџић“ Лозница	572	27	1	3	0	2	14	19	33	294
Укупно	42.357	517	142	34	34	105	247	554	832	6.591

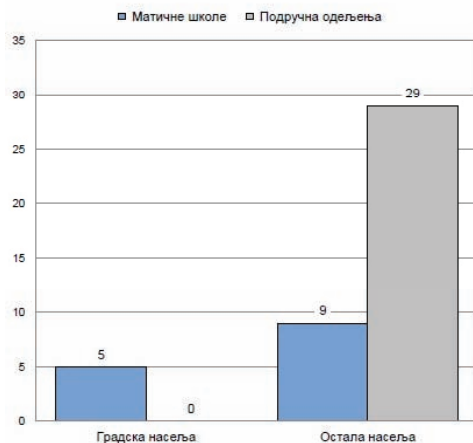
* треба имати у виду да има запослених у школама који допуњују норму у једној или више школа, односно ради у једној или више школа, па збир запослених у школама тако изгледа много већи

** податке представљене у табели доставили су представници локалних основних школа

Број основних школа — матичне школе	14	(2014)
Број основних школа — подручна одељења	29	(2014)
Број ученика уписаних у основне школе — матичне школе		
у ниже разреде (I — IV)	2264	(2014)
у више разреде (V — VIII)	2889	(2014)
Број ученика уписаних у основне школе — подручна одељења		
у ниже разреде (I — IV)	830	(2014)
у више разреде (V — VIII)	325	(2014)
Обухват деце основним образовањем (у %)	90,3	(2011)
Број ученика који су завршили 8. разред основне школе	769	(2013)
Стопа завршавања основне школе (у %)	88,9	(2011)
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	0,6	(2013)
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју	32	(2014)
Број одраслих обухваћених основним образовањем	42	(2014)

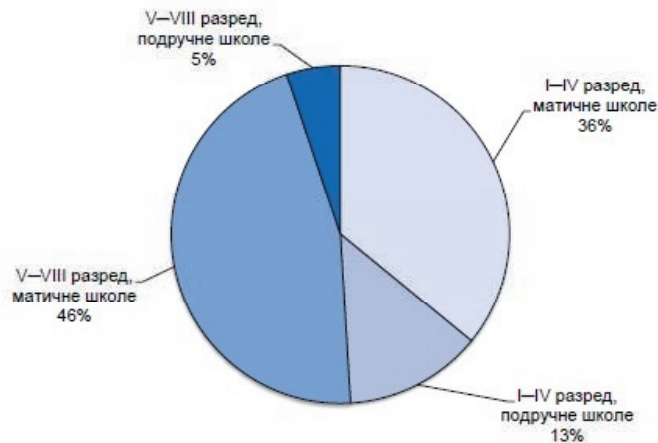
Извор: Статистика образовања, РЗС

Број основних школа, према типу насеља, 2014.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Ученици уписани у основне школе, 2014.

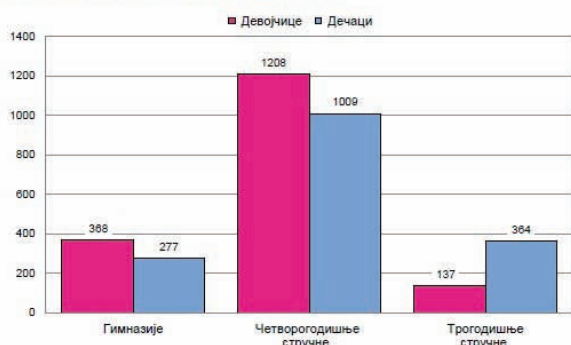
Извор: Статистика образовања, РЗС

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Број средњих школа	4	(2013)
Број ученика уписаних у средње школе	3363	(2013)
Обухват деце средњим образовањем (у %)	-	-
Број ученика који завршавају средњу школу	937	(2013)
Стопа завршавања средње школе	-	-
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	0,5	(2013)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у развоју	20	(2013)

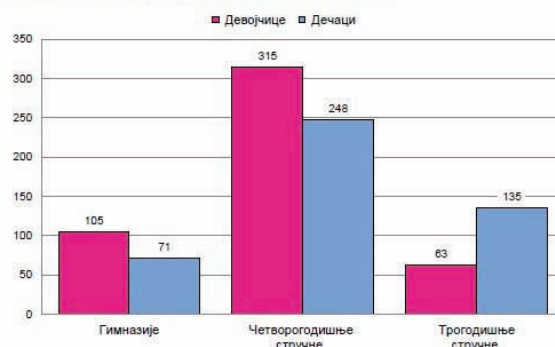
Извор: Статистика образовања, РЗС

Ученици уписани у средње школе, 2013.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Ученици који завршавају средњу школу, 2013.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Образовна структура запослених у основним и средњим школама у Лозници показује да доминирају кадрови са високом стручном спремом у средњим, и високом и вишом стручном спремом у основним школама. Као и у целој Републици Србији, запажа се феминизација наставничке професије.

Подаци о Гимназији и средњим стручним школама Града Лознице (стање из 2015.год.)

Назив школе и локација	Површина у m ²	Број и структура запослених							Укупно	Број ученика
		ВС (VII)	ВШС (VI)	СС (IV)	СС (III)	Остало	М	Ж		
Гимназија Вук Караџић	3.379	57	1	1	1	7	27	40	67	650
Средња економска школа	1.945	88	5	3	1	15	29	83	112	956
Техничка школа	2.629	70	8	2	2	9	33	58	91	807
СШ Свети Сава	3.462	65	13	5	3	3	33	66	99	835
Укупно	11.415	280	27	11	7	34	122	247	369	3.248

*податке представљене у табели, доставили су представници лозничких средњих школа

Најзначајнији пројекти реализовани у лозничким школама (до краја 2015. године)

Назив пројекта	Школа	Донатор	Период и статус реализације
Замена столарије на централној школи	ОШ „Петар Тасић“, Лешница	Амбасада Јапана	мај – август 2014.
Реконструкција и адаптација тоалета у централној школи	ОШ „Петар Тасић“, Лешница	Амбасада Јапана	август – септембар 2015.
<p>НАПОМЕНА: Донација је одобрена за 2014. Годину, али је остало неутрошених средстава, па је одобрен и други пројекат</p>			

* податке представљене у табели, доставили су представници локалних основних школа

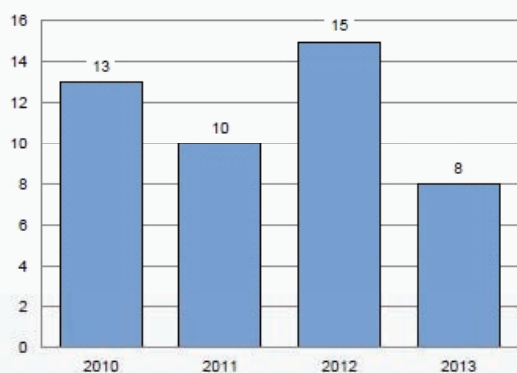
У Лозници постоји Одељење Факултета техничких наука из Новог Сада, као и издвојена јединица Факултета за менаџмент из Зајечара који је део Мегатренд универзитета.

Здравство

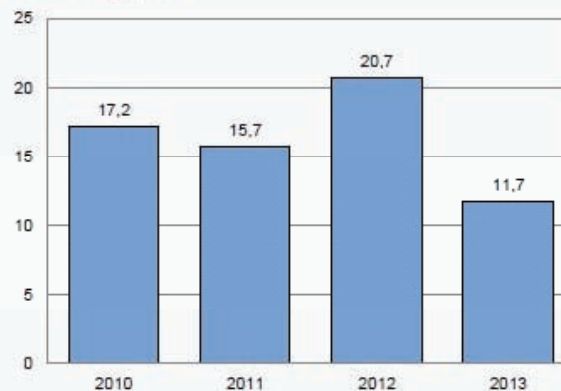
ЗДРАВСТВО

Број лекара	224	(2013)
Број лекара на 1 000 становника	2,9	(2013)
Број лекара на 1 000 становника — здравствена заштита деце	2,8	(2013)
Број лекара на 1 000 становника — здравствена заштита школске деце и омладине	0,0	(2013)
Број лекара на 1 000 становника — здравствена заштита одраслог становништва	0,4	(2013)
Број стоматолога на 1 000 становника — стоматолошка заштита деце, школске деце и омладине	0,6	(2013)
Број лекара на 1 000 становника — здравствена заштита жена	0,21	(2013)
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом (у %)	61,1	(2013)
Обухват трудница патронажним посетама (број)	0,3	(2013)
Број оболелих од туберкулозе	33	(2013)
Инциденција туберкулозе (на 100 000 становника)	42	(2013)
Процент деце која су вакцинисана против дифтерије, тетануса и великог кашља у првој години живота	100,0	(2013)
Процент деце која су вакцинисана против малих богиња у првих 18 месеци живота	95,4	(2013)

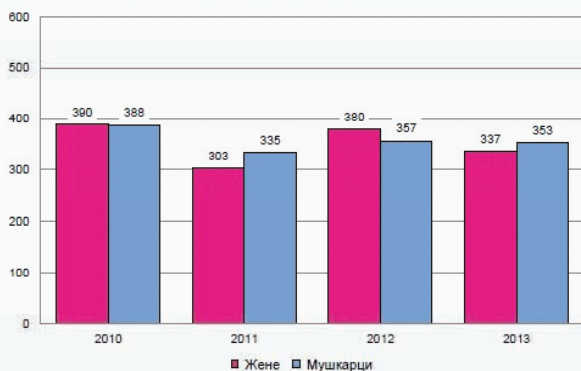
Извор: Институт за јавно здравље Србије

Број малолетничких порођаја, 2010–2013.

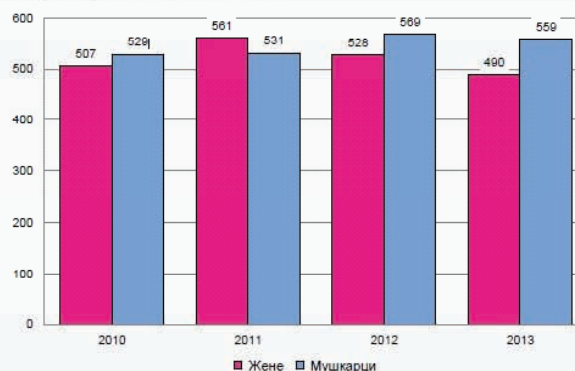
Извор: Институт за јавно здравље Србије

Стопа малолетничких порођаја, 2010–2013.
на 1 000 породиља

Извор: Институт за јавно здравље Србије

Живорођени, према полу, 2010–2013.

Извор: Витална статистика, РЗС

Умрли, према полу, 2010–2013.

Извор: Витална статистика, РЗС

3.3.5 Дом здравља «Др Миленко Марин» пружа примарну здравствену заштиту комплетном становништву на територији Града Лознице (79.327). Дом здравља је основан 16.9.2010. године. Пре тог датума делатност из области примарне здравствене заштите обављана је у оквиру Дома здравља који је био организациона јединица Здравственог центра „Др Миленко Марин“ Лозница. Оснивач Дома здравља је Град Лозница.

Дом здравља има 10 формираних служби и укупно запослена 372 радника, од тога 76 лекара, од којих су 43 специјалисти, а 1 примаријус. Запослено је и 19 стоматолога, од тога су 3 специјалисти. Фармацеута 2, а један је специјалиста медицинске биохемије. Број медицинских сестара које су запослене у овој здравственој установи је 152, зубних техничара 29, а 87 су немедицински радници.

Од служби посебно усмерених ка младима Дом здравља има:

- Превентивни центар који је просторно и технички опремљена за пружање услуга примарне здравствене заштите на територији града. Постоји отворено саветовалиште за младе, саветовалиште за правилну исхрану, за одвикавање од пушења.
- Службу деље заштите која пружа услуге деци и младима од 0 до 18 година, (превентивни део, имунизација, саветовалишни рад и лечење). Службу за заштиту жена.

Општа болница Лозница пружа секундарну здравствену заштиту целокупног становништва на територији Града Лознице (79.327) и три општине: Крупањ (17.295), Мали Зворник (12.482) и Љубовија (14.469), што представља 123.573 становника према попису из 2011. Укупно запослених у Општој болници је 860, од тога је 130 лекара, а 2 су доктора наука, 6 магистара медицинских наука, 5 примаријуса, 14 супспецијалиста. Општа болница у Лозници има 14 одељења са укупно 461 постељом. Болница прима пацијенте са територије четири општине, а некад и из Републике Српске.

“Мерење алергогеног полена у Лозници”, 2010, у сарадњи са СКГО, Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) и Града Лозница. Овим пројектом отворена је прва аеропалинолошка станица за мерење полена у Западној Србији.

Пројекти Дома здравља Лозница од 2008-2014.

- Од 01.4.2014 - 31.12.2014. године Дом здравља „Др Миленко Марин“ у Лозници је реализовао ДИЛС пројекат „Здравље за све у Лозници“, који је подржало Министарство здравља Републике Србије. Прегледи свих неосигураних лица на територији града.
- Од 1.12.2011. до 31.5.2012. године Дом здравља Лозница у партнерству са Ромском срећом је реализовао пројекат „За лепши осмех“ у оквиру Декаде Рома, а који је подржало Министарство здравља Републике Србије.
- Дом здравља Лозница у партнерству са Ромском срећом у 2011. је реализовао пројекат „Вакциниши и ти своје дете – допринеси здрављу“ у оквиру Декаде Рома, а који је подржало Министарство здравља Републике Србије.
- Од 1.10. до 31.3.2010. године Дом здравља Лозница у партнерству са Ромском срећом је реализовао пројекат „Превенција и рано откривање фактора ризика за хронична незаразна обољења Рома у Лозници“ у оквиру Декаде Рома, а који је подржало Министарство здравља Републике Србије.
- Од 1.1. до 30.6.2008. пројекат „За здраву ромску жену“ који је финасиран од стране Министарства здравља у Дому здравља Лозница у партнерству са Ромском срећом.

3.3.6 Цивилни (НВО) сектор

У граду Лозници постоји већи број регистрованих него активних невладиних организација. Најактивније невладине организације су Удружење грађана (УГ) „Светионик“, УГ „Искра-Лозница“ и „Омладински креативни клуб – ОК клуб“.

Удружења грађана „ИСКРА-ЛОЗНИЦА“ је удружење младих, основано 5. јануара 2005. ради остваривања циљева у следећим областима: развој локалне заједнице; рад са младима и подстицање њиховог активизма; промоција људских и грађанских права, грађанског активизма и цивилног друштва као и развој демократских и европских вредности у друштву; борба против насиља у свим његовим видовима; подршка угроженим категоријама грађана: деци, младима, женама, Ромима, особама са инвалидитетом, сиромашнима, старима, и др. и

побољшање њиховог положаја у друштву, заштита животне средине. Сврха постојања Искре је подизање нивоа информисаности, знања и вештина грађана-посебно младих, деце, Рома и других осетљивих група **за здрав живот у здравом окружењу.**

Циљеви удружења грађана „ИСКРА-ЛОЗНИЦА“ су: унапређивање здравља, унапређење заштите животне средине, едукација грађана, а посебно деце и младих о значају очувања и заштите здравља и животне средине, организовање активности, као и јавно залагање за промену животних вештина и навика, навика у погледу коришћења и чувања природних ресурса и у погледу поступања са отпадним материјалима.

Искра негује одличну сарадњу са Канцеларијом за младе (КЗМ) Лозница, а успостављена је и сарадња са школама и КЗМ у околини. Добро сарађује са свим образовним установама у граду Лозница. Искра има 20 чланова и велики број волонтера – око 100 младих људи који перманентно учествују у различитим акцијама. Искру сви идентификују са омладинским активизмом и организацијом где се окупљају млади. Током рада Искре преко 200 младих су прошли кроз бројне едукације, семинаре, кампове, летње школе, тренинге, креативне радионице и мимо формалних пројеката, где је ангажовање у Искри било искуство које је допринело да им се прихвати апликација.

Најзначајнији пројекти УГ Искра-Лозница у последњих пет година:

- ✓ **„Иницијатива младих за здрав и активан живот“**, 2015. Подржало Министарство омладине и спорта Републике Србије, партнери КЗМ града Лозница, КЗМ Мали Зворник, КЗМ Бајина Башта и КЗМ Осечина. Обучено је 20 вршњачких едукатора (ВЕ) и преко 2.000 средњошколаца едукацијом у циљу превенције алкохолизма, наркоманије и трговине људима. Организован бесплатан рад Саветовалишта за младе у КЗМ Лозница за све здравствене проблеме младих.
- ✓ **„Млади у борби против дискриминације“**, 2015. подржала Република Србија - Канцеларија за људска и мањинска права у оквиру конкурса за пројекте удружења ради унапређења и заштите људских права у Републици Србији, као део Програма „Спровођење антидискриминационих политика у Републици Србији“. Обучено је 23 ВЕ, а том едукацијом је било обухваћено 2.700 младих средњошколаца на тему превенције дискриминације у Лозници (1.500), Ваљево и Малом Зворнику. Партнери на овом пројекту су Канцеларије за младе Града Лознице и КЗМ Малог Зворника и Удружења „Ромска срећа“, „ОК клуб“ и „Добри људи“ Ваљево,.
- ✓ **„Имам право да знам“**, 2015, уз подршку Мисије ОЕБС-а у Србији и Шведске /Сиде као део техничке помоћи Канцеларији за људска и мањинска права за имплементацију Стратегије за унапређивање Рома. Обучено је 15 малдих Рома који су извршили едукацију близу 200 својих сународника у пет насеља, кроз 50 радионица. Обележен је и Светски дан Рома.
- ✓ **„Исправан став! Мој став!“** 2015, кроз Програм Децентрализоване сарадње Министарства спољних послова Републике Италије-Подршка политици за децу и младе“ - у сарадњи са Регијом Емилија Ромања и Града Лозница. Обучено је 50 вршњачких едукатора из 7 основних и 4 средње школе за промоцију здравих стилова живота и превенцију болести зависности, кроз два петодневна тренинга у Омладинском центру у Лозници. Они су обухватили едукацијом преко 3.000 ученика у Лозници и околини. Организовано је бесплатно правно саветовалиште за младе и њихове родитеље, а била је организована и помоћ за старе и немоћне у кући (20).

- ✓ **„Заједно против дроге“, 2014**, програм јавног заступања у локалним заједницама уз подршку Траг фондације у партнерству са Институтутом за одрживе заједнице (ISC), а уз финансијску подршку Америчке агенције за међународни развој (USAID). Пројекат је обухватио велики број активности у циљу заговарања за креирање локалног акционог плана за борбу против дрога. Организован је турнир Спортот против дроге са преко 200 учесника у дворанским спортовима, Графитима против дроге, Радионице за децу и родитеље у вртићу, радонице са психолозима и педагозима, наградни литерарни и ликовни конкурс, позоришна представа „Никад хероин“ са укупним обухватом од око 3.000 учесника у разним програмима. Урађено је и истраживање коришћења психоактивних супстанци (ПАС) са 400 учесника из 4 лозничке средње школе.
- ✓ **„БИРАМ ИСПРАВАН СТАВ ЗА ЖИВОТ ЗДРАВ“, 2013**, подржао МОС. Велики републички пројекат где је у 13 региона Србије обучено 36 тренера за превенцију болести зависности и у свим местима је одржан тренинг са обучених 217 вршњачких едукатора, а вршњачком едукацијом је обухваћено преко 10.000 средњошколаца. Обухваћени су омладинци из Врбаса, Куле, Београда, Панчева, Смедерева, Неготина, Параћина, Медвеђе, Крагујевца, Чачка, Ваљева, Бајине Баште и Лознице. Велику захвалност дугујемо свима из КЗМ Лозница, али и осталих Канцеларија за младе.
- ✓ **СИГУРНА ЉУБАВ МЛАДИХ, 2014**. подржао МОС. Обухваћена је обука о заштити репродуктивних органа младих, заштити од полно преносивих инфекција, ХИВ/АИДС-а. У оквиру овог пројекта је обухваћено 2.600 ученика и око 2.000 индиректних корисника. Пројекат је реализован у партнерству КЗМ Града Лозница, КЗМ Мали Зворник, КЗМ Осечина, и УГ Добри људи Ваљево
- ✓ **„ПУТ КОЈИМ СЕ СИГУРНО ИДЕ“ 2012**. Подржало Министарство омладине и спорта Републике Србије. У оквиру пројекта, организована је летња школа за 25 младих лидера из четири места: Лознице, Крупња, Осечине и Малог Зворника. Организовано је лобирање, преговарање и јавно заговарање да им општина или град помогну да реше одређене проблеме. Помоћ Искре и Канцеларија за младе је обезбеђена, а организовале су се јавне акције у местима партнерских организација и тако је промовисан пројекат у широј јавности, а и они су на делу показали шта су научили и за шта су способни. Потом су организовали округле столове и акције у својим местима.
- ✓ **„Здравље на првом месту 1, 2, 3“** уз подршку Града Лозница, подршка промотивним активностима у Лозници уз партнерство КЗМ Лозница, ДЗ Лозница. Циљ пројекта је унапређење и подизање нивоа физичког и менталног здравља младих али и свих грађана Лознице и смањење ризика водећих поремећаја здравља. Обучено је 20 младих вршњачких едукатора, махом из лозничких градских школа, у циљу очувања репродуктивног здравља младих и превенције полнопреносивих инфекција, ХИВ-АИДС-а. Такође је циљ био и промоција здравља кроз обележавање свих битних дана из Календара јавног здравља. Обучено је – 880 ученика осмог разреда основних школа.
- ✓ **„ЈА ИМАМ ЗДРАВ СТАВ“, 2011**. Уз подршку МОС-а. Циљ пројекта је обука и информисање младих о промоцији здравих стилова живота и превенције болести зависности, у партнерству са Канцеларијом за младе (КЗМ) Града Лозница, КЗМ Крупањ, КЗМ Љубовија, КЗМ Осечина и Гимназијом „Јосиф Панчић“ Бајина Башта. Обучено је 20 вршњачких едукатора на петодневном тренингу на Гучеву. На тренингу је креирана и једна едукативна представа која се изводила уз живу рок свирку. Вршњачка едукација на тему превенције болести зависности је спроведена у свим местима где се спроводио пројекат са обухватом првог и другог разреда средњих школа. Вршњачком едукацијом је обухваћено преко 2.400 средњошколаца у пет места у 9 средњих школа, а истоимену едукативну представу уз концерт лозничке Рок групе “СОЛО” је видело и чуло преко

1.000 младих, а преко 4.000 њих је учествовало на уличним акцијама током којих су дистрибуирани едукативни и промотивни материјали. Пројектом је значајно потигнута информисаност младих о штетним ефектима психоактивних супстанци, вештине како рећи НЕ дрогама, како се може забавити и провести без дрога, дувана и алкохола.

- ✓ **„За живот без дроге“, 2011. Подржао град Лозница.** Током пројекта „За живот без дроге“ обучена је група вршњачких едукатора, укупно 23 ВЕ, кроз организован тродневни тренинг из основних школа из околних места општине Лозница: Лешнице, Бање Ковиљаче, Драгинца, Липнице, Липничког Шора, Брезјака, Јадранске Лешнице и Тршића. Они су касније током године извршили вршњачку едукацију у својим школама на 800 ученика. Поред ВЕ обележани су дани из Календара јавног здравља: 31.јануар, Национални дан борбе против дуванског дима, 31.мај, Светски дан борбе против дуванског дима, 26. јун, Светски дан борбе против дрога, 12. август, Дан младих на базену Лагатор, почетак новембра месеца борбе против наркоманије.
- ✓ **„Лозница безбедан град“, 2011. Мисија ОЕБС-а из Београда.** Током трајања пројекта „Лозница безбедан град“ извршена је едукација свих ученика другог разреда све четири средње школе у Лозници, о штетним ефектима ПАС на здравље младих, при чему је обучено 1.000 ученика средњих школа, подељено је преко 4.000 едукативних брошура, 200 плаката кроз бројне активности у Лозници.
- ✓ **Превенција злоупотребе дрога код младих „За живот без дроге“, 2010. финансирао град Лозница.** Партнери: КЗМ Лозница, Савет за превенцију БЗ, Дом здравља Лозница. Остварени резултати: обучена група ВЕ, од 61 ученика кроз три дводневна тренинга, Реализовано 46 радионица за ученике седмог и осмог разреда кроз коју је прошло 984 ученика. Приказана је пројекција филма „Корак до дна“ за преко 800 ученика, а подељени ДВД са филмом свим основним и средњим школама у Лозници. Штампане промотивног материјала: банер са слоганом За живот без дроге, штампање по 50 мајица и качкета са слоганом „За живот без дроге“. Штампано је и подељено преко 5.000 брошура и различитог едукативног материјала за младе и за родитеље о превенцији од психоактивних супстанци.
- ✓ **„Да волиш сигурно! Кампања заштите репродуктивног здравља младих“ 2010.** финансирао Министарство омладине и спорта РС. Реализован петодневни тренинг и обучено 25 вршњачких едукатора из области заштите репродуктивног здравља, одговорног сексуалног понашања, полно преносивих инфекција и контрацепције. Реализовано је 6 едукативних представа “Да волиш сигурно“ о ризичном сексуалном понашању, контрацепцији, превенцији ППИИ и заштити РЗ, које је видело 1.100 младих од 15 до 19 година и око 50-ак наставника и родитеља, чиме је на кретиван и атрактиван начин подигнут ниво знања о репродуктивном здрављу. Представа је привукла младе да боље слушају и учествују у радионицама које су следиле након представе. За заштиту репродуктивног здравља едуковано је укупно преко 3.000 ученика средњих школа, као и око 500 ученика 8. разреда основних школа у Лозници и Крупњу, Осечини и Малом Зворнику у 111 одељења уз толико одржаних и радионица. Подигнута је свест и мобилисана јавност за заштиту репродуктивног здравља младих кроз организовање 8 уличних акција у сва 4 места где се реализово пројекат „Да волиш сигурно“. Укупно је било присутно само 1. децембра 2010. преко 4.800 учесника. Подигнута је свест и мобилисана јавности за заштиту репродуктивног здравља младих и промовисање одговорног сексуалног понашања и здравих стилова живота младих кроз медијско праћење пројекта „Да волиш сигурно“, на локалним радијима, телевизији, националним новинским агенцијама и локалним новинама. Партнери: КЗМ Лозница, КЗМ Крупањ, КЗМ Осечина и Средња школа Мали Зворник.

Удружење грађана **СВЕТИОНИК** постоји од 2000. године, када је званично регистровано, иако су његове чланице као неформална група окупљена око пројекта ОХФАМ-а радиле са избеглим становништвом још од 1995.

Мисија организације је побољшање положаја грађана Лознице са посебним нагласком на осетљиве и маргинализоване групе.

Циљеви - чинити живот лакшим осетљивим, угроженим и маргиналованим категоријама становништва, (деца и млади, жене, инвалиди, избеглице, стари, сиромашни...), пружати им психосоцијалну подршку, хуманитарну помоћ и подржавати њихово самоорганизовање и активизам; афирмација жена и побољшање њиховог положаја у друштву; борба против свих врста насиља; превентивни психолошки и социо-едукативни рад у локалној средини те допринос развоју цивилног друштва, грађанске одговорности и развоју локалне заједнице.

Активности организације су у последњих неколико година усмерене у три правца: подршка младима, социјална политика и развој ванинституционалних услуга социјалне заштите и развој локалне заједнице (кроз ЕУ интеграције и транспарентност локалног буџета).

Већина пројеката реализованих од оснивања организације подразумевала је сарадњу са локалном самоуправом, локалним институцијама и, посебно Канцеларијом за младе од њеног оснивања. Сарадници Светионика су том сарадњом изузетно задовољни и она се може оценити као одлична у сваком погледу било да се радило о формалном или неформалном партнерству.

Најзначајнији пројекти Удружења грађана Светионик у последњих 5 година су:

- **«СЛАЂЕ ОД СВАЂЕ – ГРАДСКИ ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА МЕЂУ МЛАДИМА»** - јавно заговарање за доношење градског Програма за превенцију насиља међу младима и подршка његовој изradi. Подржан од **БЦИФа**.
- **«EUROPE – HERE WE ARE»** - информисања младих и промовисања европских вредности кроз вршњачку едукацију. Подржан од **ISC - Institute for Sustainable Communities**.
- **«КЛУБ ПОДРШКЕ МЛАДИМА У РИЗИКУ» I и II** - иновативни облици социјалног рада са младима у неком облику социјалног ризика (излазак из установе, проблеми у понашању, корисници МОПа и др.). Подржан од **града Лознице** на конкурс за НВО.
- **„МАЛО ДОДАТНОГ ЗНАЊА – ЈАЧА УДРУЖЕЊА“** – оснаживање организација и удружења која постоје на територији Града Лознице кроз обуку о писању пројеката. Подржан од **града Лознице** на конкурс за НВО.
- **„БРИНИ О СЕБИ И ДРУГИМА – РЕЦИ НЕ НАСИЉУ“** – превенција вршњачког насиља у 8 округа кроз вршњачку едукацију и јавне догађаје. Подржан од **Министарства омладине и спорта Републике Србије**.
- **МЛАДИ СУ ЗАКОН – МАЧВАНСКИ ОКРУГ“ 2010. 2011. 2012. 2013. и 2014.** – ресурс центар за доношење НСМ, ЗОМ и реализацију омладинских волонтерских пројеката. Подржан од **Министарства омладине и спорта Републике Србије**.

Активне организације цивилног сектора у Лозници

Р.бр	Организација	Активности које су актуелне
1.	Друштво добровољних давалаца крви “Др Миленко Марин”	Релативно редовне акције, добијају подршку из општинског буџета, али немају сталну ставку у њему
2.	Друштво за борбу против рака “За живот - Лозница”	Реализовали један пројекат уз подршку IRD/USAID у оквиру CRDA програма, „Учити како живети са раком и примарна превенција малигнух болести“, редовно учествују у обележавању Дана борбе против рака и организује радионице и предавања за особе које болују од рака, као и серију предавања о превенцији малигнух болести код малдих и одраслих, сваке године уз подршку Друштва Србије за борбу против рака.
3.	Друштво за помоћ МНРО	Организују дечје екскурзије, рекреативну наставу, имају повремене акције, добијају подршку из општинског буџета, имају сталну ставку у њему
4.	Међуопштинска организација глувих и наглувих	Редовне активности су им учешће на различитим скуповима, спортске активности, добијају подршку из општинског и републичког буџета
5.	Међуопштинска организација Савеза слепих Србије	Реализују повремене обуке за чланство и неке конкретне видове помоћи, добијају подршку из општинског и републичког буџета
6.	Удружење грађана „Искра-Лозница”	Организација која спроводи активности више од 10 година, а чланство чине млади 90%. До сада реализовали 40 пројеката у области промоције здравих стилова живота, заштите здравља младих и одраслих, нарочито заштита репродуктивног здравља, превенција полно преносивих инфекција, ХИВ-АИДС-а, превенције болести зависности, превенција пушења и алкохолизма, превенција патолошког коцкања, јавног заговарања и лобирања, антидискриминације, превенције трговине људима, из области екологије и заштите животне средине, уређења јавног простора исл. Пројекти реализовани уз подршку донатора као што су МОС, ТРАГ фондација, ОЕБС, шведске SIDE, Канцеларије за људска и мањинска права, Владе Републике Србије и Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, као и уз подршку Програма Децентрализоване сарадње Министарства спољњих послова Републике Италије – “Подршка политици за децу и младе”, града Лознице, а раније USAID-IRD, BCIF, СКГО, Омладина ЈАЗАСА и Глобални фонд, рунда 8, уз партнерство КЗМ Лозница и других градова, јавних институција и организација.

7.	Удружење грађана “Светионик”	Спроведе бројне активности и програме којима чине живот лакшим осетљивим, угроженим и маргинализованим категоријама становништва, (деца и млади, жене, инвалиди, избеглице, стари, сиромашни...), пружање психосоцијалне подршке, хуманитарне помоћи и подржавање њиховог самоорганизовања и активизма; афирмација жена и побољшање њиховог положаја у друштву; борба против свих врста насиља; превентивни психолошки и социо-едукативни рад у локалној средини те допринос развоју цивилног друштва, грађанске одговорности и развоју локалне заједнице
8.	Удружење ратних и мирнодопских војних инвалида	Спортске активности, прославе, конкретна помоћ чланству: огрев, пакетићи, лечење, бање, помагала и сл.; добијају подршку из општинског и републичког буџета
9.	Удружење самохраних мајки “Сунцокрет”	Основале су женску задругу (подржане кроз IRD/CRDA програм), припремале изложбе ручних радова, још немају пројекат
10.	Удружење Рома „Ромска срећа“ - Јошева	Самостално спровели пет пројеката које је подржала градска управа. Потребна им је изградња капацитета и већи број активних чланова/ица; (помагала им је УГ Искра). Имају подршку из градског буџета „за спровођење Локалног акционог плана за Роме“. Партнерски спровели ДИЛС пројекат „Снага је у образовању“, „Млади у борби против дискриминације” са Иском, и више пројеката са Домом здравља за унапређење здравља Рома: За здраву ромску жену, Превенција и рано откривање фактора ризика за хронична незаразна обољења Рома у Лозници, Вакциниши и ти своје дете, За здраве зубе.
11.	Друштво инжењера и техничара Лознице, Крупња, Зворника и Љубовије	Међуопштинско струковно удружење чије су активности везане за развој и промовисање професије и утицаја техничких дисциплина у наведеним општинама
12.	Удружење грађана “Омладински креативни клуб, ОК-клуб”	Организација је основана 2007. године, а њено чланство у више од 90% чине млади до 30 година старости. Организација је до сада реализовала десетине пројеката и акција: промоција високо - школског образовања, подизање еколошке свести грађана, као и едукација младих из разних области. Пројекти су реализовани уз подршку донатора: СКГО и SDC, МОС, локална самоуправа, америчка амбасада, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, БЦИФ, а један од последњих пројеката је финансиран од стране италијанске Регије Емилија Ромања и Министарства спољних послова Републике Италије.

3.3.7 Полицијска станица у Лозници, која је у оквиру шабачке Полицијске управе, главни је државни орган на локалу задужен за безбедност младих.

Током 2014. и 2015. године регистрована су 33 малолетника који су извршили прекршаје, док је од стране лица старости до 30 година извршено укупно 298 прекршаја. За исти период, 27 малолетних лица починила су кривична дела, док је од стране младих старости до 30 година извршено 40 кривичних дела.

У истом интервалу извршена су 3 кривична дела на штету малолетних лица и 18 кривичних дела на штету лица старости до 30 година.

3.3.8 Установе културе

- Центар за културу ”Вук Караџић”
- Библиотека Вуковог завичаја
- КУД ”Вук Караџић”
- Музеји: Музеј Јадра, Музеј Вукових сабора, Вукова спомен кућа, Музеј језика и писма, Доситејев музеј

КУД „Караџић“ основано је 1850. године и једно је од најстаријих организованих културно – уметничких друштава на Балкану и у Европи. Броји преко 500 чланова, од којих је око 200 младих, узраста од 15 до 30 година. У оквиру овог друштва постоји седам секција – фолклорна, позориште односно драмски студио, народни оркестар, књижевни клуб, ликовна група, гусларска секција, као и група певача. На наступима и фестивалима широм света, КУД Караџић је освајао бројна висока признања и награде.

У Граду постоји један биоскоп са 321 местом.

Календар најзначајнијих културних маниферстација:

<p>ЈАНУАР – Приђи срцем – Лозница ФЕБРУАР – Међународни дан матерњег језика МАРТ - Свет жена – Лозница -Дани Музеја језика и писма - Тршић АПРИЛ - Прослава Боја на Чокешини - Манастир Чокешина -Позоришни фестивал глумачких остварења – Лозница -Покрени точак здравља – Лозница - Тршић МАЈ - Ђачки Вуков сабор – Тршић -Вредне руке Лознице - Лозница ЈУН - Мићини и Верини дани – Лозница -Дани Града Лознице - Лозница ЈУЛ - Ликовна колонија - Тршић АВГУСТ - Прослава Церске битке - Текериш -Лето у Тршићу - Тршић - Дуго лето за кратке приче – Тршић -Дринска регата - Мали Зворник - Жићина плажа - Мото скуп - Бања Ковиљача - Међународна ревија документарног и етно филма Александар Саша Петровић - Бања Ковиљача</p>	<p>СЕПТЕМБАР-Вуков сабор - Тршић, Лозница -Обележавање Гучевске битке - Гучево -Краљевски карневал – Бања Ковиљача -Питијада – Клупци -Куп Дани Дрине – Брањево -Сајам меда - Лозница -Школа српског језика, културне историје и превођења- Лозница ОКТОБАР - Цвијићеви дани – Лозница -Церски маратон – Текериш - Лозница -Дечја недеља – Лозница -Октобарски дани - Драгинац -Ликовна колонија – Драгинац -Изложба гљива – Бања Ковиљача ДЕЦЕМБАР – Ала је леп овај свет – програм дечјег стваралаштва у Центру за културу - Лозница -Џипијада – Лозница – Бања Ковиљача – Гучево</p>
--	--

3.3.9 Туризам

Град Лозница има велике компаративне предности за развој туризма због природних лепота којима обилује, доброг географског положаја, умерене климе, али и близине Босне и Херцеговине са којом је дели река Дрина, која представља физичку границу. Посетиоцима и туристима такође може да пружи бројне занимљиве спортско-рекреативне садржаје, авантуризам за оне који воле природу и планинарење по неприступачним пределима, или сплаварење брзом и неукроћеном Дрином. Бурна историја овог поднебља нуди потресне приче о храбрости и неустрашивости војника који су кроз Први и Други светски рат водили тешке и исцрпљујуће борбе, како би одбранили свој народ и своју земљу од непријатеља. Лозница је такође позната и као град великана, међу којима су најзначајнији Вук Стефановић Караџић реформатор српског језика и писма, Јован Цвијић познати географ и веома утицајан дипломата свог времена, као и Мића Поповић један од наших најпознатијих сликара.

ЕТНО КОМПЛЕКС ТРШИЋ

Као посебан спомен комплекс у Лозници истиче се место Тршић, које је у светској литератури познато као родно место Вука Стефановића Караџића, реформатора српског језика и писма. Комплекс представља село динарског типа из 19. века и као такав има посебну културну, историјску и туристичку вредност. Налази се у Јадру, испод обронака планине Гучево, 7 километара од Лознице, на путу према Ваљеву. Цео комплекс представља својеврстан музеј на отвореном, кога чини 35 објеката народног градитељства, који су некада представљали старо српско домаћинство, а донети су из околних села Јадра и Рађевине. Налазе се под заштитом споменика од националног значаја, а чине их аутентичне куће, вајати, качаре, млекаре, чардаци, амбари, воденице, магазе и црква. У тим објектима данас су смештени Доситејев музеј, Музејска поставка Вукових сабора, Спомен дом сеоском учитељу, Галерија, Гостинска кућа, црква брвнара Светог Архангела Михаила, вајати у којима су смештени стари занати, апартмани за смештај гостију, као и национални ресторан “Вукови вајати”. Као посебна целина у оквиру комплекса, издваја се Вуково имање, које чине Вукова спомен кућа подигнута 1933. године, два вајата, качара, чардак и амбар. На уласку у имање је сувенирница. Посета овом историјско-културном месту је веома честа, приликом организовања школских екскурзија из целе Србије, а ово место је најпосећеније током Ђачког и Вуковог сабора, манифестација које се организују Вуку Караџићу у част.

У завршној фази изградње је Међународни центар за изучавање језика, књижевности и фолклористике, мултуфункционални објекат на простору од 3.000 метара квадратних у Тршићу. Током ове године одржан је научни скуп на коме су заједно са представницима локалне самоуправе учествовали представници Института за српски језик САНУ, Института за књижевност и уметност, Балканолошког института, Етнографског музеја, Вукове задужбине, Програмског савета Вуковог сабора, Српског књижевног друштва, Факултета драмских уметности и других званичника културне јавности Србије. Захваљујући пространости овог објекта и не заборављајући значај Вука и језика, могуће је дугорочно планирати теренски научни рад у културној, антрополошкој и лингвистичкој дисциплини, као и организовати конгресе, симпозијуме, семинаре, скупове слависта, као и уметничке колоније. Овакав центар својим постојањем и деловањем ће свакако утицати на заштиту усмене речи као нематеријалне баштине, уз очување ћириличног писма и његову промоцију, како у земљи, тако и у свету.

ДРИНА

Река Дрина је по много чему јединствена и пружа могућности за развој ретких и веома тражених видова туризма, бројних спортова на води, а због разноврсних и ретких врста риба веома је примамљива за риболовни туризам. Током последњих неколико година, крајем јула се одржава Дринска регата, која временом постаје све популарнија, са све већим бројем учесника, како из земље, тако и иностранства. Дрина је на једном делу, код Бање Ковиљаче, уређена у плажу (тзв. Жићина плажа) која је веома посећена током летњих месеци.

ГУЧЕВО

Планина Гучево је најнижа од свих подрињско - ваљевских планина (Црни врх 779 метара), прекривена је листопадном и четинарском шумом, због чега обилује бројним биљним и животињским врстама, као и природним изворима бистре воде. Удаљена је од Лознице 16 километара. На Црном врху је подигнута спомен костурница из Првог светског рата, једина у којој су заједно сахрањени српски и аустроугарски војници, а око споменика је уређен видиковац са којег се пружа прелеп поглед на реку Дрину, Јадар, Мачву и Семберију. Спој нетакнуте природе, пријатног амбијента, чистог ваздуха и квалитетна туристичка понуда, близина реке Дрине и Бање Ковиљаче, пружају идеалне услове за развој спортско - рекреативног, екскурзивног и излетничког туризма. Планина је атрактивна током целе године.

БАЊА КОВИЉАЧА - КРАЉЕВСКА БАЊА

Градско и познато бањско лечилиште носи епитет краљевске бање, јер спада у групу од осам бањских лечилишта, које су подизали владари две српске династије, Карађорђевић и Обреновић. Ова „подрињска лепотица“ припадала је самом врху европских лечилишта тог времена, а почетком 20. века она постаје право монденско место и стедиште највиђенијих људи и чланова аристократије. Помиње се 1528. године под именом Ковиљача, а једно време носила је и назив Смрдан бања због сумпоровитог мириса њених извора. Главни природни и лековити ресурс насеља су лековите воде (минерални и термоминерални извори) и лековито блато - пелоид, са повећаним садржајем натријума, магнезијума, калцијума, хлора, сумпороводоника, угљене киселине. Позната је по једном од највећих вештачких паркова у земљи, у коме се налази бањска дворана Кур-салон, коју је подигао краљ Александар Карађорђевић, почетком тридесетих година прошлог века, по узору на истоимени бечки салон. Неки од објеката имају посебну историјску вредност, као што је сумпорно купатило „Краља Петра Првог“, блатно купатило, али и велелепне бањске виле Београд, Босна, Ковиљача, Херцеговина и Далмација. Бања располаже великим смештајним капацитетима, са преко 2.500 лежаја у хотелима, одмаралиштима, специјалној болници, бањским вилама и домаћој радиности.

Поред пацијената који долазе на опоравак и лечење, у понуди је и велики број wellness и спа третмана. Стога све више младих који због убрзаног начина живота и нагомиланог стреса, долазе како би се уз различите масаже, пливање у базенима са термалном водом и опуштање у саунама, додатно релаксирани и одморили од пословних обавеза.

Бројни спортски клубови и националне репрезентације долазе у Бању Ковиљачу на припреме за почетак сезоне, разна првенства и важне утакмице.

Туристички промет у Бањи Ковиљачи у периоду од 2009. до 2014. године

ГОДИНА	Туристички промет			
	ДОЛАСЦИ	СТРАНИ	НОЋЕЊА	СТРАНИ
2009.	18.434	2.572	157.172	17.964
2010.	20.512	2.212	185.891	18.673
2011.	21.693	2.550	217.476	25.106
2012.	17.538	2.150	167.941	17.570
2013.	20.644	4.053	171.809	21.132
2014.	15.147	3.566	131.352	18.093
2015. јануар и фебруар	1.298	291	8.970	1.383

Сем Бање Ковиљаче постоји и Бања Бадања, која је статус специјалне болнице за рехабилитацију стекла 2004. године, и за коју се може очекивати да у будућности постане значајна туристичка дестинација. За сада постоје проблеми везани за недостатак смештајних капацитета.

Осим наведених дестинација, туристички потенцијал чине и планина Цер, манастири Троноша и Чокешина, археолошко налазиште Пауље, остаци старих градова и утврђења, споменици културе, музеји, културно-туристичке манифестације.

Оно што се у овом тренутку може уочити као главно ограничење за развој туризма у граду јесте лоше стање инфраструктуре, првенствено путне мреже. Иако је овај проблем заједнички за све привредне и остале друштвене активности у Лозници, он нарочито ограничава развој туризма. Акционим планом локалног економског развоја Града Лозница, планирано је посвећивање посебне пажње развоју туризма.

3.3.10 Спорт

Лозница је град спорта, а бројни спортски клубови и постигнути резултати, као и велики број такмичења то и потврђује. Током 2015. године у Лозници је регистровано 59 спортских клубова, при чему је највећи број фудбалских, а поред њих постоје кошаркашки, рукометни, одбојкашки, шаховски, стрељачки клуб, као и тениски и стонотениски клубови. Од клубова борилачких вештина, активни су теквондо, карате и боксерски, али и клубови за бокс, фул контакт и кик бокс. За рекреативце ту су фитнес клубови, а за љубитеље природе и мотора, ту су планинарски клуб и мото клубови.

Такође, постоје и две установе које се баве развојем и популаризацијом спорта: Установа за физичку културу “Лагатор” и Дом младих “Соколана”.

Традиционалне спортске манифестације:

- Традиционални Церски маратон (спортска манифестација која се налази од 2007. године у календару Европске Атлетске Асоцијације);
- Дринска регата;
- Крос РТС-а;

Спортске манифестације које нису традиционалне, а одржане су у 2015. години:

- Loznica open у теквондоу
- Видовдански турнир у фудбалу
- Меморијални турнир „Божа Кићовић” у шаху
- Сабор реалног аикидоа
- Ноћ борилачких вештина

Спортски објекти

Град Лозница поседује спортску дворану која је у саставу Установе за физичку културу „Лагатор” (2.650 места са борилиштем које има површину од 1.116 м²). Користи се за спортске и културне манифестације и за часове физичког васпитања.

Град Лозница поседује градски стадион Фудбалског клуба „Лозница” (димензија 200м x 180 м - 105 x 68 терен – 5.000 седишта покривено, 1.000 места са седиштима, ложе имају 100 места).

Фудбалски стадион ФК „Stobex“ у Клупцима, као и стадион ФК „Гучева“ у Бањи Ковиљачи

Комплекс отворених базена „Лагатор“

Тениски терени „Плава рибица“, спортско-рекреативни терени одмаралишта „Видиковац“ и „МН-Естер“ у Бањи Ковиљачи.

У околини Лознице постоје бројне спортско-рекреативне стазе за пешаке, планинаре и бициклисте, као и неприступачни брдски терени за ципове, затворена и отворена ловишта Цер-Видојевица, Гучево Дрина за спортски риболов.

Спортска хала у Бањи Ковиљачи са капацитетом од 1.000 места, налази се у склопу Основне школе „Вера Благојевић” у Бањи Ковиљачи, а такође постоји и спортска хала у Лешници која припада Установи за физичку културу „Лагатор”.

На територији града има још 12 спортских сала у оквиру основних и средњих школа које користе ученици, али и клубови за своје спортске активности.

Тремутно је у изради Програм развоја спорта града Лознице за период од 2016-2018. године. Овим програмом обухваћена је популација младих и деце као и школски и рекреативни спорт, као значајне категорије спортских активности. Овај документ је усклађен са Програмом развоја спорта на територији града који је рађен паралелно са Локалним акционим планом, за младе.

3.3.11 Медији

У Граду Лозници постоји 6 локалних електронских и штампаних медија, као и три дописништва:

Медији на територији Града Лознице

Врста/тип медија	Број медија по типу	
Телевизијске станице	1 регионална и 1 локална	ТВ Подриње (регионална), ТВ ЛОТЕЛ
Радио станице	2 локалне и 1 регионална	Радио Подриње, Лотел радио и Дрина радио (регионална)
Штампани медији	1 локални	Лозничке новости
Дописништва	3 национална	Вечерње новости, Блиц и РТС
Интернет презентације		Званична презентација Града Лознице – www.loznica.rs Omladinski centar – www.omladinskicentar-loznica.org.rs

Локални медији, радио и ТВ станице, као и штампани медији се једним делом финансирају од стране Скупштине града, због чега су у обавези да обезбеде пренос седница скупштине, да прате активности других скупштинских тела и анкетних одбора и да благовремено извештавају о њеном раду.

Такође, медији се финансирају и од стране лозничке Градске управе, у циљу информисања јавности о свим актуелним дешавањима на подручју града, што подразумева свакодневно извештавање, објављивање сервисних информација, као и гостовање њених представника у специјализованим емисијама. Према плану издвајања за медије и информисање из градског буџета је укупно предвиђено **15.295.938 динара**, а до сада је остварено **9.152.174 динара** (за период **01.01. -30.09.2015.**)

Финансирање локалних медија 2015. година	Скупштина	Градска управа			
		Медији	уговорено	реализовано	уговорено
РТВ Подриње	2.312.400	1.744.560	2.600.000	1.227.188	
ЛОГО	240.000	95.904	2.560.000	1.298.736	
ЛОТЕЛ ПЛУС	990.000	354.000	2.600.000	1.411.560	
МАРТЕКС			370.000	147.386	
УКУПНО	3.542.000	2.194.464	8.130.000	4.084.870	
ЛОЗНИЧКЕ НОВОСТИ Набавка новина		623.938	396.000		

МЕДИЈИ	уговорено	реализовано
РТВ Подриње-телевизија	875.000	437.500
РТВ Подриње-радио	125.000	62.500
ЛОТЕЛ ПЛУС	875.000	437.500
ЛОТЕЛ	125.000	62.500
ЛОГО (Лозничке новости)	875.000	437.500
МАРТЕКС	125.000	62.500
Укупно	3.000.000	1.500.000

Сви наведени медији пружају информације од локалног, регионалног и републичког значаја и нуде забавне и културно-образовне садржаје.

3.4. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА

Табела. 2 АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ УСЛУГА ЗА МЛАДЕ

ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ ЗА МЛАДЕ	КО ИХ СПРОВОДИ	КО ФИНАНСИРА ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ
----------------------------------	-----------------------	--------------------------------------

1. Инфо центар	Канцеларија за младе	Канцеларија за младе Лозница-Градска управа
2. Курсеви информатике	Волонтери КЗМ и КЗМ (пројекат МОС-а)	Амбасада САД и World learning, МОС, Омладински центар
3. Курс енглеског језика	Волонтери КЗМ и КЗМ (пројекат МОС-а)	Амбасада САД и World learning, МОС, Омладински центар
4. Еколошке едукације	Вршњачки едукатори еко тим ОК-клуба	Преко пројеката и волонтерски ангажмана младих, Омладински центар
5. Каријерно саветовање младих	Вршњачки едукатори	Пројекат БОШ (Београдска отворена школа), Омладински центар
6. Превенција болести зависности	Вршњачки едукатори	Пројекат “Искра-Лозница” и волонтери Омладинског центра
7. Интернет клуб КЗМ	Стручни сарадници	Канцеларија за младе Лозница, Омладински центар-Градска управа Лозница

8. Услуге едукације из области уметничке фотографије	Канцеларија за младе + едукатор (стручни сарадник)	Министарство омладине и спорта, Омладински центар-Градска управа Лозница
9. Професионална оријентација + каријерно саветовање и информисање	- Канцеларија за младе - Немачка организација за техничку сарадњу ГИЗ - Центар Инвентива	Немачка организација за техничку сарадњу ГИЗ, Омладински центар-Градска управа Лозница
10. Правно саветовалиште	Канцеларија за младе + тим правника	Омладински центар-Градска управа Лозница
11. Припремна настава за основце из српског језика и књижевности	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар-Градска управа Лозница
12. Припремна настава за основце из математике	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар - Градска управа
13. Курс енглеског језика	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар - Градска управа
14. Курс веб дизајна	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
15. Курс италијанског језика	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
16. Курс шпанског језика	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
17. Курс немачког језика	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
18. Курс француског језика	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
19. Креативне радионице младих - декупаж	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
20. Спортско рекреативне активности - Фитнес	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
21. Јога и психофизичка релаксација младих	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
22. Школа плеса (класични и латино плесови)	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
23. Спортске активности - ЛЕТО НА БАЗЕНУ	Канцеларија за младе + волонтери	Омладински центар - Градска управа

24. Курс 3Д анимације	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
25. Школа глуме	Канцеларија за младе Сцена за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
26. Мобилност и информисање младих	Канцеларија за младе	Омладински центар- Градска управа
27. Курс новинарства	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа
28. Курс камере и видео монтаже	Канцеларија за младе + стручни сарадници	Омладински центар- Градска управа

Локална самоуправа – Новчана средства која се издвајају из градског буџета за подстицај рађања и пораст наталитета

1. НОВЧАНА ПОМОЋ ЗА СКЛАПАЊЕ ПРВОГ БРАКА (услов је да један од брачних партнера у то време има пријављено пребавиште на територији града најмање годину дана пре венчања) ..... **ИСПЛАЋУЈЕ СЕ ПРОСЕЧНА НЕТО ЗАРАДА ГРАДА ЛОЗНИЦА ЗА МЕСЕЦ У КОМЕ ЈЕ БРАК СКЛОПЉЕН**

2. НОВЧАНА ПОМОЋ ЗА ПОДСТИЦАЈ РАЂАЊА

- За прво дете ..... 15.000 динара
- За друго дете ..... 20.000 динара
- За треће и свако наредно дете ..... 30.000 динара
- За близанце ..... 40.000 динара
- За тројке ..... 50.000 динара
- За самохране родитеље ..... увећава се износ за 50%

3. НОВЧАНА ПОМОЋ ЗА НЕЗАПОСЛЕНЕ ПОРОДИЉЕ ДО НАВРШЕНЕ ГОДИНЕ ДАНА ЖИВОТА ДЕТЕТА ..... 20.000 динара на месечном нивоу

4. НОВЧАНА ПОМОЋ ЗА ТРЕЋЕ РОЂЕНО ДЕТЕ:

- Од рођења до 3 године живота .....3.000 динара на месечном нивоу
- Од 3 године живота живота до поласка у школу .....5.000 динара на месечном нивоу
- Током осмогодишњег школовања ..... 8.000 динара на месечном нивоу
- Од првог средње до пунолетства ..... 10.000 динара на месечном нивоу

Издавања за младе на нивоу Града Лозница

Превоз и смештај деце ометене у развоју која се школују у Београду	Планом предвиђено у 2015. год 3.200.000,00 динара	Исплаћено током првих 9 месеци 1.694.552,71 динара
Превоз деце са потребом за посебном друштвеном бригом која похађају средње школе на територији града	Исплаћено 2014. године 403.310,00 динара	Исплаћено 2015. год (9 месеци) 270.602,00 динара
Бесплатна ужина за децу са потребом за посебном друштвеном бригом	Исплаћено 2014. године 90.261,95 динара	Исплаћено 2015. год (9 месеци) 100.406,11 динара
Бесплатни уџбеници	Исплаћено 2014. године 1.205.395,40 динара (100% финансирао Град)	Исплаћено 2015. год (9 месеци) 700.328,60 динара суфинансирање министарство-Град
Превоз деце (корисници новчане помоћи преко Центра за социјални рад)	План 2015. године 4.000.000,00 динара	Исплаћено 2015. год (9 месеци) 1.999.380,00 динара
Пакетићи – Црвени крст	План 2015. године 350.000,00 динара	

Новчана помоћ студентима и ученицима

	Број награђених	Укупан износ издавања
Студентске награде	124 студента	6.944.000 динара
Ученичке награде	66 ученика	1.848.000 динара
Једнократне награде		704.000 динара
1) Ђак генерације	20 ученика по 8.000 динара	160.000 динара
2) Прва награда	16 ученика по 7.000 динара	112.000 динара
3) Друга награда	27 ученика по 6.000 динара	162.000 динара
4) Трећа награда	54 ученика по 5.000 динара	270.000 динара
Једнократна помоћ за учешће студента на међународном такмичењу	1	23.809 динара
Стипендије деце преминулог запосленог радника Градске управе		105.000 динара

Укупна издавања за социјалну заштиту предвиђена одлуком о правима и услугама социјалне заштите Града Лозница („Службени лист Града Лознице“ број 9,11 и 21/12) која су у надлежности локалне самоуправе.

3.5 SWOT анализа положаја младих

С <u>Предности</u>	W <u>Слабости</u>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ постојање сиситемске бриге о младима на националном и локалном нивоу ▪ постојање опремљеног простора и буџета КЗМ ▪ организован омладински сектор и јак НВО сектор ▪ велики број волонтера ▪ добра међусекторска сарадња ▪ Активизам, флексибилност, енергија, ентузијазам, емпатија младих, спремност да траже али и да пружају помоћ ▪ добра међусекторска сарадња ▪ Постојање ђачких парламената ▪ Мотивација, спремност на промене ▪ Партнерски однос омладинских удружења и институција које се баве питањима младих ▪ Сарадња са медијима ▪ Заинтересованост младих за културне, спортске и друге актуелне садржаје у граду. ▪ Постојање саветовалишта за младе ▪ Информисани млади о различитим питањима која се тичу здравља и здравих стилова живота ▪ Постојање акционог плана за младе 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ велика незапосленост младих ▪ економска зависност младих ▪ ниска друштвена моћ ▪ незаинтересовани млади ▪ затвореност појединих институција за младе ▪ недоступност јавних простора ▪ неповерљивост ▪ страх од новог ▪ ниско самопоштовање ▪ недовољно укључивање младих у процесе доношења одлука ▪ недовољна информисаност младих ▪ постојање дискриминације, предрасуда према вршњацима ▪ незадовољство ▪ недостатак организованог тимског рада ▪ недовољна самоорганизованост младих ▪ недовољно омладинских НВО-а ▪ недовољна укљученост младих из руралних средина као и младих Рома и младих са телесним инвалидитетом у омладински живот града ▪ непостојање скејт парка ▪ недовољан број културних дешавања за младе ▪ непризнавање волонтерског рада при запошљавању

О <u>Могућности</u>	Т <u>Претње</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Подршка за професионални развој и омладинско предузетништво • Олакшице за младе предузетнике • Постојање различитих облика неформалног образовања • Увођење нових образовних профила у школама • Постојање волонтерског сервиса • Омладински НВО • Омладински медији (постојање сајта Омладинског центра од 2015. године) • Усвојена Национална стратегија за младе • Постојање законске регулативе • Позитивна клима руководећих структура и наклоњеност потребама младих • Различити извори финансирања (Министарства, донатори, локална управа) • Сигурни буџетски фондови на републичком нивоу усмерени на потребе младих • Медијска наклоњеност младима • Међународна размена искустава младих • Могућност институционализације пројеката за младе и увођење иновативних услуга кроз општински буџет • Добра сарадња са градом и отвореност града за промене, сарадњу и просперитет младих • Укључивање младих у процес доношења одлука • Умреженост КЗМ са организацијама и институцијама које се баве младима • Успостављање нових система вредности и креирање културних и спортско-рекреативних понуда у складу са потребама младих 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Неквалитетно провођење слободног времена младих ▪ недовољна безбедност младих ▪ неинформисаност младих ▪ немогућност преквалификације ▪ немогућност школовања-неадекватан и слаб избор занимања, непостојање пољопривредних техничара ▪ непостојање омладинских медија ▪ сиромашан културни живот ▪ недовољан општински буџет ▪ промена власти ▪ непоштовање законских прописа, ▪ политичка превирања, ▪ превелика очекивања ▪ необавештеност о понуди културних, спортских и других садржаја ▪ необавештеност младих о могућностима запошљавања ▪ недовољна укљученост младих у креирање културних садржаја

Област	Снаге Омладинског центра	Слабости
Простор и опрема	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Велики просторни капацитети од 360 квадратних метара (Канцеларија за младе, Интернет центар, конференцијска сала, велика сала са бином за извођење мањих представа или презентација) ▪ Простор је потпуно прилагођен особама са инвалидитетом ▪ Поседује добру техничку опремљеност (Рачунари, пројектор, фотоапарат, камера, лаптопови, професионално озвучење, едукативни материјал и књиге, видео надзор над целим објектом) ▪ Близина средњих школа (4 средње школе) ▪ Климатизоване просторије ▪ Постављен противпожарни систем и дојавна централа 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Због великог броја истовремених програмских активности и великог броја младих који учествују у њима, појављује се проблем недостатка простора за извођење истих. ▪ Мањак просторија за одлагање едукативног материјала, омладинских реквизита и др. ▪ Наша остава је додељења Министарству просвете на коришћење ▪ Због сутерена, природно осветљење је слабијег интензитета ▪ Опасност од поплава због сутеренског положаја објекта. ▪ Непостојање клима уређаја у Интернет кабинету, Сали за састанке и Канцеларији за психолошко саветовалиште
Професионални развој запослених и волонтера у ОЦ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Два запослена омладинска радника са сертификатом о завршеној обуци за координаторе омладинског рада(запослени стекли звање омладинских радника, звање у нивоу мастера) ▪ Велики број волонтера који су завршили разне обуке ▪ Волонтери се редовно шаљу на додатно усавршавање 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољан број програма за додатно усавршавање волонтера ▪ Мали број запослених ▪ Велики одлив волонтера због одласка на студије ▪ Мањак програма за усавршавање запослених из других области (култура, социјална политика)
Редовни програми рада, услуге и корисници	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Велики број програма ▪ Различите области едукације и неформалног образовања ▪ Укључивање великог броја младих и младих са инвалидитетом ▪ Бесплатне едукације и програми 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Не постоји континуитет програма ▪ Недостатак нових програма и едукација ▪ Одустајање полазника у току трајања програмске активности ▪ Недостатак иницијативе младих за новим програмима

<p>Комуникација и сарадња</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Добра комуникација са невладиним сектором ▪ Добра комуникација са школама ▪ Добра сарадња са локалним и националним медијима ▪ Сарадња са актерима Локалног Акционог плана за младе (јавне институције) ▪ Инфоportal Омладинског центра 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Слаба информисаност ученика од стране школе (сматрамо да књига обавештења није довољан начин информисања ученика) ▪ Слабо праћење медија и њиховог садржаја од стране ученика ▪ Неажурност у достављању података и информација појединих институција ▪ Слабија повезаност са организацијама из других градова које се баве младима
<p>Простор и опрема</p>	<p>Могућности које окружење пружа за рад и развој ОЦ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Добра сарадња са Градском управом и доносиоцима одлука, пре свега градоначелником Видојем Петровићем који од оснивања пружа велику подршку у реализацији програмских активности за младе ▪ Велики број младих који су заинтересовани за различите активности ▪ Добра сарадња школа са Омладинским центром ▪ Заинтересованост учесника за учествовање у различитим активностима и присуствовање предавањима 	<p>Изазови/препреке у окружењу за рад и развој ОЦ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Опасност од поплава због сутеренског положаја објекта ▪ Повећан ниво буке због густог саобраћаја и школа ▪ У току санације кварова на електричним мрежама или инфраструктурним, због прекида струје, у немогућности смо да користимо рачунаре као основно средство за рад ▪ Преградни зидови су израђени од ригидне плоче и чести су кварови као нпр. испадање утичница из зида, искакање склопке услед великог оптерећења електричне мреже

<p>Професионални развој запослених и волонтера у ОЦ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Могућност усавршавања преко програма које реализују локалне НВО ▪ Размена и повезивање волонтера Омладинског центра и других НВО, Црвеног крста и других организација које се баве младима. ▪ Могућност сарадње на културно-историјским дешавањима са Центром за културу ▪ Афирмација младих уметника, велики број секција нпр. фотографа, ликовна, музичка, фолклор, глума при Вуковом дому културе 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Законски утицај (доношење Закона о забрани запошљавања, доводи до проблема немогућности запошљавања стручних младих људи за реализацију програмских активности-курс, едукација и сл.) ▪ Забрана реализације уговора о повременим и привременим пословима ▪ Недовољан број омладинских организација на локалном нивоу са којима би могло да се сарађује на проблемима младих ▪ Недовољан број организација које се баве искључиво социјалним категоријама ▪ Економски и финансијски фактори
<p>Редовни програми рада, услуге и корисници</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Могућност похађања едукативних курсева за младе - бесплатно ▪ Велики број културно-туристичких догађаја ▪ Велики број спортских манифестација ▪ Могућност осмишљавања манифестација и подршка локалних актера 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Одлазак образованих младих из Лознице у иностранство ▪ Недовољан број грантова ресорних министарстава ▪ Недовољно разумевање за неформално образовање
<p>Комуникација и сарадња</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Добра сарадња између медија и Омладинског центра ▪ Добра сарадња са јавним градским предузећима ▪ Добра сарадња са безбедносним службама ▪ Добра сарадња са туристичким и угоститељским објектима ▪ Добра сарадња са полицијом, посебно са школским полицајцем ▪ Добра сарадња са Саветом за безбедност деце у саобраћају ▪ добра сарадња са основним и средњим школама 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољна ажурност појединих институција при достављању података ▪ Недовољна присутност програмских садржаја за младе у медијима ▪ Слаба међусекторска сарадња школа и институција ▪ Слаба сарадња између организација и институција које се баве младима на заједничком решавању горућих проблема младих (наркоманија, вршњачко насиље, алкохолизма, ризично понашање младих у партнерским везама)

3.5 ПРЕСЕК СТАЊА И ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ

Протеклих осам година постоји континуиран институционални приступ бављења младима. Од формирања Министарства омладине и спорта 2007. године, основано је 140 Канцеларија за младе широм Србије, чији је задатак имплементација националне политике на локалном нивоу са циљем унапређења положаја младих.

Као основне и актуелне проблеме код младих посебно треба издвојити:

1. Проблем активизма и мобилности младих

Пре седам година када је основана локална Канцеларија за младе активизам младих Града Лозница је био на ниском нивоу. У том периоду био је евидентан низак степен укључености младих у дефинисање и задовољење њихових потреба и жеља унутар локалне заједнице. Активно учешће младих у друштву захтева сигурно, пријатељско и подстицајно окружење које омогућава младима суделовање у процесу доношења одлука које директно утичу на квалитет њиховог живота, као и развој друштва у целини. Овај процес је требало да буде заснован на обавештености о могућностима које им се пружају у њиховом окружењу. Подаци о различитим облицима партиципације младих у заједници били су разнородни што је иницирало њихову свеобухватну систематизацију.

Недостајале су такође информације намењене младима о могућностима, релевантним активностима, организованим догађајима и другим важним аспектима из њиховог живота. Захваљујући Инфо порталу Омладинског центра и „Facebook” страници које је покренула Канцеларије за младе, корисници су могли да се благовремено информишу о свим семинарима, едукацијама и курсевима које је ова установа организовала. Такође, Инфо портал Омладинског центра обавештава младе о путовањима које реализује на годишњем нивоу, кроз бројне екскурзије и студијске посете у земљи и иностранству. Протеклих седам година реализовано је и више међународних омладинских размена са Сједињеним Америчким Државама, Италијом, Немачком, Француском, Бугарском, Хрватском и Босном и Херцеговином. Иако је Канцеларија за младе (Омладински центар) у потпуности прилагођена особама са инвалидитетом и даље је видљива недовољна укљученост младих са телесним инвалидитетом, младих из руралних средина, као и припадника ромске мањине.

Мобилност младих је изузетно важна, стога су међуградске, али и међународне размене значајно допринеле да се промени свест младих о другим народима, верама и културама, како би постали толерантнији и отворенији, те поштовали различитости.

Недовољни организациони капацитети и материјални ресурси за омладинско самоорганизовање. - Оснивање ученичких парламената и формирање Канцеларије за младе били су добра база за решавање кључних проблема младих, посебно, активизма и њихове мобилности. Кроз дугогодишњи континуиран рад Канцеларије за младе (Омладинског центра) видно је повећано учешће младих захваљујући бројним и разноврсним програмима које је до сада реализовала канцеларија. Ипак, због сложености проблематике који су типични за младе, неопходно је додатно ојачати капацитете Канцеларије за младе, у виду повећања људских ресурса који би радили са младима на задовољавању њихових потреба и захтева унутар заједнице. На основу Закона о младима препознат је омладински рад и оба

лица запослена у Омладинском центру су сертифициовани омладински радници. То звање су стекли након петогодишње обуке коју је спровело Министарство омладине и спорта Републике Србије, америчка амбасада и Британски савет. Уз подршку Центра за омладински рад успостављен је јединствен систем на нивоу целе Србије о минимуму критеријума који је неопходно задовољити, како би се обезбедио професионалан и квалитетан рад са младима.

У Лозници постоји развијен невладин сектор, али је број организација које се баве питањима и проблемима младих и даље недовољан. Стога је потребно додатно јачати ове организације. Најактивнија удружења грађана која својим деловњем унапређују положај младих су Светионик, Искра, Омладински креативни клуб – ОК клуб и Ветар у леђа. Такође, у Лозници је основано и удружење за организовање средњошколаца из све четири локалне средње школе под називом Парламентарна унија лозничких средњошколаца – ПУЛС, чији су представници директно укључени у креирање програмских активности Канцеларије за младе. Свака школа има ученички парламент, али је утицај њихових чланова на одлуке који се у тим установама доносе, различитог интензитета.

Волонтеризам – Канцеларија за младе (Омладински центар) имају развијену мрежу волонтера, који су последњих година активно учествовали у бројним еколошким и хуманитарним, као и едукативним акцијама и програмима. Веома је битно поменути велики одзив и њихову несебичну ангажованост и помоћ коју су пружили угроженим суграђанима који су били погођени поплавама током 2014. године. Систем информисања и обавештавања волонтера путем друштвених мрежа показао се веома ефикасан и добар. Наиме, на једну објаву на Facebook страници свакодневно се јављало више од 270 волонтера, који су били подељени у три смене. Волонтери су у Установи за физичку културу „Лагатор“ припремали пакете за хуманитарну помоћ, истоварали камионе, организовали дежурне службе током ноћи, доносили и селектовали гардеробу, средства за хигијену и учествовали у пуњењу цакова за насипе. Такође, били су задужени за сервирање хране војницима који су били техничка подршка у тој кризној ситуацији, као и послуживање obroка породицама које су због угрожености домова, морали привремено да их напусте. По завршетку поплава помагали су у распремању и санирању старачких домаћинстава. Стога не можемо рећи да волонтеризам није присутан и да добровољни дух не постоји, чак напротив. Цео тај посао не би могао да се обави без њихове свесрдне помоћи, због чега је потребно нагласити да је њихово пожртвовање и залагање било једина светла тачка у тој ужасној ситуацији која је задесила цео град.

Проблем је што волонтеризам није довољно вреднован и што њихов труд није адекватно награђен. Било би добро да они који су се својим активизмом истакли имају предност приликом запошљавања, јер уколико не направимо разлику, људи неће имати жељу ни ентузијазма да се пријаве и својим бесплатним радом доприносе заједничком добру целе друштвене заједнице. Стога се Омладински центар залаже за увођење мера којима ће се стимулисати волонтери.

На локалном нивоу постоји и позитивна пракса када је волонтирање у питању, а то је вршњачка едукација, заправо млади се обучавају кроз бројне тренинге из различитих области, након чега они своја стечена знања преносе на своје вршњаке. Приликом сваке едукативне радионице обучи се 20 вршњачких едуактора, који потом реализују предавања у вишим разредима основних и свим разредима средњих школа и на тај начин обухвате до 3.000 ђака.

Области из којих су до сада вршене вршњачке едукације су:

- Нехемијски облици зависности
- Полно преносиве болести и заштита репродуктивног здравља
- Превенција болести зависности
- Дискриминација и ненасилно решавање конфликта
- Обука за тренере вршњачких едукатора

Проблем који се повремено јавља јесте смањење броја волонтера који по завршетку средње школе одлазе у веће градове на студије и често се не враћају у град, стога је неопходно континуирано радити на подмлађивању и проширењу мреже волонтера.

Информисаност и анимираност младих за омладинске садржаје – Захваљујући донацији мобилног оператера Теленор у Омладинском центру је успостављен интернет клуб опремљен са 10 рачунара и бесплатним бежичним интернетом, у коме млади могу да проводе своје слободно време, посећују електронске портале и друштвене мреже и на тај начин се информишу о актуелним збивањима у земљи и свету.

2. Проблем незапослености младих - Као и на државном нивоу, и у Граду Лозница један од кључних проблема је незапосленост. То је, свакако, и један од највећих проблема младих.

Проблем незапослености се вишеструко негативно одражава на младе. Један од основних разлога због којих они напуштају свој родни крај јесте тежња за што квалитетнијим образовањем и недостатак радних места и немогућност запослења. Тежња младих за одласком, било ван земље, било у велике градове у земљи (Београд, најчешће), свакако је у највећој мери проузрокована немогућношћу да пронађу адекватно запослење кроз које би се материјално обезбедили и професионално остварили.

Бројне локалне институције и агенције кроз различите пројекте и програме покушавају да помогну младима у проналажењу посла, али и оспособљавању младих за самостално покретање посла.

Акредитована регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине кроз свој програм рада организује инфо дане за студенте завршних година студија, ученике средњих школа и ученике из виших разреда основних школа са циљем промоције предузетништва и предузетничког духа на факултетима, високим струковним, средњим и основним школама.

Поред тога, агенција реализује Обуку за почетнике у бизнису, у трајању од три дана, на којој млади, имају прилику да унапреде своје вештине из области предузетништва и одаберу прави пут од идеје до успешног предузетника, што обухвата следеће области:

- Мотиви, особине и пословна идеја предузетника
- Правна регулатива и порески систем
- Финансије у пословању и пословни план
- Извори финансирања за почетнике у пословању

Кроз компоненту саветодавних услуга, Агенција пружа услуге информисања о доступним фондовима за финансирање идеја за започињање бизниса, пружа помоћ приликом регистрације

радње/предузећа, али и помоћ приликом израде бизнис-плана, маркетинг плана и свега онога што је почетницима у пословању неопходно како би што лакше покренули сопствени посао.

Посебан програм помоћи представља програм менторинга. Менторинг је свеобухватан процес подршке предузећима (привредним друштвима) и предузетницима који се налазе у пресудном тренутку за њихов даљи развој или за опстанак уопште. Процес менторинга представља одређени број сати који стручно лице-ментор проводи у директном контакту/раду са власником радње или предузећа. Рад ментора почиње од дијагнозе. Предузеће и ментор заједно проучавају разлоге тренутних проблема или сметње за даљи развој. На основу дијагнозе ментор и предузетник/предузеће припремају план развоја. Током овог процеса ментор ради као помоћник, али и као координатор и саветник. Овај програм је јако добар и користан за почетнике у пословању.

Све услуге које агенција пружа су бесплатне за кориснике.

Међу узрочницима високог степена незапослености младих издвајају се:

- Недовољно подстицајних мера за запошљавања младих – недовољно информисање о могућности запошљавања, могућностима усавршавања, потребама тржишта.
- Недовољна подршка развоју предузетништва младих и недовољно информисање о могућностима развоја предузетништва младих.
- Недовољно развијена међуинституционална сарадња – недовољна сарадња образовних институција, привредних субјеката и Националне службе за запошљавање.
- Недостатак практичног радног искуства. За решавање овог проблема, опет, нема организоване понуде за учешће у програмима волонтирања и-или стажирања кроз које би млади могли да стекну радно искуство.
- Недовољна оснаженост за професионално остваривање (низак ниво знања и мотивисаности). Посебно се истиче недовољна понуда неформалног образовања којим би незапослени млади стекли додатне вештине (информатичке, страни језици...) неопходне за добијање посла.

Решавање проблема незапослености, као једног од централних проблема, свакако би могло да доведе и до ублажавања осталих проблема, односно, уколико се у томе не успе, незапосленост може дугорочније парализати развојне шансе Града.

Фонд за развој Града Лознице од свог оснивања помаже пољопривредну производњу кроз бројне субвенције и остале видове помоћи. Пољопривредни произвођачи су у претходном периоду имали могућност да искористе бесповратне субвенције при куповини пластеника, садног материјала, система за наводњавање, копање артерских бунара и рефундацију средстава за вештачко осемењавање крава и јуница. У циљу унапређења технологија које се примењују и упознавања са новим достигнућима, Фонд за развој је реализовао организовану посету локалних пољопривредника Сајму пољопривреде и Сајму пчеларства.

Приликом организовања конкурса, Фонд је велику подршку и предност давао младим пољопривредницима, тако да је током 2014. године спроведена набавка и расподела 100 кошница за младе пчеларе, као и расподела садног материјала шљиве и малине. Фонд је и у 2015. години наставио да помаже пољопривредну производњу, са акцентом на младе пољопривреднике, јер сматра да путем повластица и кроз конкретне видове помоћи треба омогућити младима да остану на својим имањима и унапреде своју производњу.

3. Неквалитетно провођење слободног времена и недостатак неформалног образовања

Уочљива је недовољна понуда простора за организовање забавних, културних и спортских садржаја за младе, као и недоступност спортских садржаја и спортских терена (скупа чланарина и скуп закуп простора, недовољан број спортских сала за физичко васпитање).

Охрабрује чињеница да међу младима у Лозници постоји јасна и изражена жеља за осмишљавањем начина и програмских садржаја којима би испунили своје слободно време. Они су у највећем броју спремни да се укључе у организацију културних дешавања, журки и спортских дешавања, али и да се образују кроз едукације на одређене теме, као и да учествују у хуманитарним акцијама. Такође, млади су том приликом показали интересовање да буду активно укључени приликом креирања садржаја за младе свих институција и организација (Центар за културу „Вук Караџић”, Вуков дом културе, КУД Караџић, Библиотека Вуковог завичаја).

Млади су учествујући на фокус групама, које је спровела Канцеларија за младе заједно са Удружењем грађана „Светионик” приликом израде ЈАП-а, истакли који су значајни недостаци формалног образовања (спора и неефикасна реформа школског система, недостатак професионалног усвршавања наставника, недовољна мотивисаност наставног кадра, недовољна мотивисаност ученика за квалитетно учествовање у образовном процесу).

У животу младих људи велики значај треба да има неформално образовање, које је замишљено као допуна формалном и неопходно је да би се подигао општи образовни ниво младих. Неформално образовање је организована образовна активност ван успостављених формалних система које треба служити одређеним групама учесника у процесу са тачно дефинисаним образовним циљевима. Стога витални значај неформалног образовања јесте да учи младе самосталности и ојача вредносне системе кроз интерактивне радионице, семинаре, тренинге са различитом методологијом. Посебан аспект неформалног образовања јесте „Peer education”, тј. вршњачка едукација.

Значајан помак који је направљен када је неформално образовање у питању јесте то што је у оквиру рада Канцеларије за младе и Омладинског центра од 2007. године прошло више од 7.000 младих кроз различите области неформалног образовања.

И локална удружења грађана са којима сарађујемо су значајно напредовала, тако да је у последње време велики део њихових пројеката конципиран и намењен вршњачкој едукацији и неформалном образовању младих.

4. Проблем здравства, социјалне заштите и безбедности младих

Здравље младих

Здрављу младих у Лозници посвећује се одређена, али не и довољна пажња. Како истраживања Светске здравствене организације и Уницефа показују, у Србији је здравље младих угрожено све већим порастом сексуално преносивих инфекција, болести зависности, као и депресије. Идентични здравствени проблеми, уочени су и на локалном нивоу, тако да

је неопходно поправити постојеће стање. Нарочито је важно да се организују превентивне активности у домену здравља младих, како физичког, тако и психичког.

Анализа здравства у Лозници показује да, сем спорадичних акција, не постоји системско промовисање здравих стилова живота, нити организовано указивање на штетност употребе алкохола, дувана и других психоактивних супстанци. Такође, доступност превентивних и консултативних здравствених услуга, не прати потребе младих.

Покренуто је Правно саветовалиште у КЗМ Лозница, Психолошко саветовалиште које је радило од фебруара до краја августа 2015. Треба наставити са започетим активностима **Саветовалишта за младе** у КЗМ Града Лозница, које се спроводе у оквиру пројекта „Иницијатива младих за здрав и активан живот” (донатор МОС) који спроводи УГ Искра у периоду од 1.8. до 31.12.2015. године.

Не постоје организоване, перманентне едукативне кампање за младе, нарочито за оне средњошколског узраста, код којих је превенција посебно важна и корисна. У последњем периоду су рађене едукативне радионице и обуке вршњачких едукатора, али стални капацитети за тако велики и континуиран посао не постоје без сталне финансијске подршке пројекта и донатора.

Креира се и **Локални акциони план за борбу против болести зависности 2016-2020**, који спроводи УГ „Искра-Лозница” којим је предвиђено да до краја 2015. године буду дефинисане активности, задаци, извори верификације и кључни актери у овој области и предвиђена средства у градском буџету.

Социјално угрожени млади

У складу са бројем незапослених лица, логично је да је и број сиромашних породица у Граду незанемарив. Због тога је потребно посветити посебну пажњу сиромашним, али и на други начин социјално угроженим младима.

Локална самоуправа пружа одређену врсту помоћи у виду субвенционисања ученичког превоза, исхране, уџбеника и сл. Центар за социјални рад организује повремене врсте помоћи, а Канцеларија за младе је такође покренула одређену иницијативу на овом пољу. Али, рад на социјалној инклузији младих потребно је унапредити и систематизовати, укључивањем свих релевантних субјеката унутар локалне заједнице.

Две до сада највише ангажоване невладине организације у области социјалне заштите и партнерском приступу решавања тих проблема јесу УГ Светионик и УГ Искра-Лозница. Међутим, потребно је још интензивније укључити цивилни сектор и више организација.

Повољна околност у вези са социјалном заштитом младих јесте креирање Стратегије социјалне заштите, од 2016. до 2020. која се битним делом односи на заштиту деце и младих. Као један од специфичних задатака наводи се и отварање саветовалишта за младе, чиме би се социјална заштита подигла на знатно виши ниво. Такође је потребно за потребе интерресорне комисије ангажовање логопеда, дефектолога, психолога у једној од служби Дома здравља.

Значајно је и то да се у Лозници реализује пројекат „Иницијатива за социјалну укљученост“ чији је носилац УГ „Искра-Лозница”, у партнерству са већим бројем институција и организација и уз подршку градске управе Лознице.

Међу највећим недостацима у здравству и социјалној заштити могу се издвојити:

- Неадекватна психолошка подршка (непостојање саветовалишта општег типа, предбрачног саветовалишта, саветовалишта за контрацепцију; саветовалишта за брак и породицу ...);
- Непостојање базе података о артикулисаним потребама младих по овом питању;
- Недовољан степен информисаности и у вези с тим недовољна медијска подршка;
- Не постоји перманентна кампања против пушења, алкохолизма и болести зависности, као ни кампање на подизању здравствене и физичке културе, као и културе деце и младих уопште;
- Непостојање системског промовисања здравих стилова живота;
- Неразвијено додатно или допунско образовање при редовном систему образовања за све ученике;
- Недовољно развијено неформално образовање;
- Непостојање координационог тела за праћење проблематике малолетничке деликвенције, алкохолизма и наркоманије;
- Непостојање адекватних здравствених служби и специјализованог кадра за рад на проблему наркоманије и алкохолизма младих;
- Непостојање неке системске подршке особама са инвалидитетом, нарочито са физичким инвалидитетом, јер је веома мали број установа и институција које су прилагођене инвалидним особама.

Безбедност младих - Са проблемом здравства и социјалне заштите уско је повезан и проблем безбедности младих. У Граду су приметни сви облици насиља у породици, неадекватни програми спречавања насиља, присутност вршњачког насиља и други проблеми. Град улаже посебне напоре када је у питању безбедност младих у саобраћају – формиран је Савет за безбедност у саобраћају који има посебан буџет и који акценат ставља на вршњачку едукацију и превенцију.

3.6 ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Млади људи којима се бави ЈАП су сви млади од 15 до 30 година старости који живе на територији Града Лозница, различитог су социјалног и друштвеног статуса, као и националног, верског, сексуалног, политичког и другог опредељења. Млади људи у Лозници су сви они који су удружени у неформалне групе, у удружења грађана, омладинске организације и клубове, као и сви остали активни и пасивни појединци/ке.

4. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ПРИОРИТЕТИ

При решавању наведених проблема три стратешка правца карактерисаће приступ којим се максимализује ефекат спровођења Акционог плана:

- *Повећање обима, квалитета и примерености услуга и активности намењених младима;*
- *Ојачавање локалних ресурса за омладински рад;*
- *Развијање регионалне сарадње за спровођење омладиске политике.*

Логика везе између ова три стратешка правца јесте у идеји да фундаменталне промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећању њихове разноврсности, доступности и области деловања јесу могуће само ако се локални капацитети свих актера у заједници који раде са младима, а посебно Канцеларије за младе, ојачају, додатно умреже и прилагоде партиципативном менаџменту који укључује и саме младе; компензација за недостатке ресурса у самој заједници, у многим случајевима може се пронаћи коришћењем ресурса у региону.

За дефинисане групе проблема, локална заједница се одлучује да делује кроз четири међусобно повезаних приоритетних подручја рада са младима:

- 1. Унапређивање провођења слободног времена и развијање неформалног образовања;**
  - 2. Оснаживање активизма и повећање мобилности младих;**
  - 3. Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота код младих, као и побољшање изградње урушеног система друштвених вредности;**
- 4а Развој предузетничког духа и сарадња са свим институцијама и организацијама које могу допринети запошљавању младих;**
- 4б Развој пољопривредне производње кроз укључивање младих у агробизнису и промоција туризма у руралним подручјима;**

Наведени приоритети у целини одговарају по редоследу дефинисаним проблемима у “Пресеку стања”. Међутим, сходно прихваћеном холистичком приступу у развоју националне и локалне омладинске политике, деловања на остварењу једног приоритета по правилу доприносе и стварању претпоставки и-или директном остварењу других приоритета, те стога овако дефинисани “приоритети” осликавају логичку схему управљања променама која стално тежи да пружи допринос интегралној промени у заједници.

4. Приоритет 1. - Унапређивање провођења слободног времена и развијање неформалног образовања;

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетим у одељку “Пресек стања и положаја младих”, посебно са проблемима у вези са квалитетним провођењем слободног времена (културно-образовним, спортским и забавно-рекреативним садржајима), као и са недовољно развијеним неформалним образовањем.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Неадекватан квантитет и квалитет културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних садржаја за младе;
- Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе;
- Недовољна партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма;
- Недовољан број спортских терена и омладинских клубова у руралним срединама, непостојање простора у сеоским месним заједницама, где би млади могли да се окупљају и квалитетно проводе своје слободно време;

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Укључивање младих у креирање и реализовање културних и забавно-рекреативних садржаја;**
- 2. Развијање нових облика забавно-рекреативних активности, атрактивних за младе;**
- 3. Унапређење неформалног образовања кроз организовање нових радионица и едукација из различитих области;**
- 4. Осмишљавање садржајних културних и спортских програма за младе у руралним срединама.**

У току је израда Плана развоја спорта на територији Града Лозница, који ће бити у сагласности са Стратегијом локалног одрживог развоја.

Приоритет 2. - Оснаживање активизма и повећање мобилности младих;

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку “Пресек стања и положаја младих”, посебно са проблемима неразвијености грађанског активизма, партиципације младих у процесима одлучивања у школама, установама културе и политикама локалне самоуправе, те са блиским питањима попут некоришћења ресурса којима се млади укључују у омладинску размену на регионалном и ЕУ нивоу, тј. са недовољно доступним информацијама о могућностима за ангажман младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Апатија и незаинтересованост младих: непреузимање одговорности, одсуство препознавања сопствене важности и самопоуздања, креативности, одсуство осећаја припадности заједници;
- Упркос томе што данас постоји велики број друштвених мрежа и инфо сајт Омладинског центра, млади и даље нису довољно мотивисани да преузму активну улогу у друштву;
- Поред постојања удружења који се баве младима и њиховим актуелним проблемима, нема довољно удружења младих са чијим деловањем би се они идентификовали; одсуство подршке за одрживост организација и иницијатива младих;
- Постојање омладинских програма и пројеката који ангажују ширу друштвену заједницу, али нису одрживи.
- Добра ангажованост волонтера у пројектима и у кризним ситуацијама, али недовољно јака и стабилна организована мрежа волонтера, због њиховог одласка на студије или у иностранство;

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Повећати ниво информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе;**
- 2. Наставити континуиран рад на даљем развоју активизма и волонтеризма младих;**
- 3. Наставити са укључивањем младих у програме омладинске размене у региону и ЕУ.**

Приоритет 3. - Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота код младих, као и побољшање изградње урушеног система друштвених вредности;

Овај приоритет је окренут развоју лакшег прилагођавања маргинализованих група широј друштвеној заједници и у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку “Пресек стања и положаја младих”. Приоритет је посебно фокусиран на проблеме локалне здравствене заштите, ангажовања младих у организацијама које се баве превенирањем и смањењем болести зависности, заштите репродуктивног здравља, сузбијањем наркоманије и алкохолизма. Такође, безбедности младих у саобраћају, у школи, или на местима на којима се окупљају млади у јасној је вези са питањима социјалне патологије која нпр. произилазе из наркоманије и опијања. Веома изражен проблем међу децом и младима је вршњачко насиље, али и породично насиље. Такође, приоритет је повезан и са неопходношћу унапређења социјалне заштите, путем едукације и директним ангажовањем младих. Сиромаштво је такође један од водећих фактора који утиче на развој личних потенцијала младих и њихово образовање, што доводи до јачања предрасуда и различитих облика дискриминација који се испољавају на припадницима социо угрожених мањина. Највећим делом узрок томе је и нарушен друштвени систем вредности.

Младе формира породица. Као што на празном листу хартије исписују речи, тако породица својим васпитним утицајем „исписује“ вредности, ставове и упутства за живот у нетакнутим душама своје деце. Усвајајући шта и како треба, деца несвесно прихватају вредности своје породице и шире средине у којој одрастају. Уколико деца не одрастају у породици, њихов систем вредности се онда формира под несистематичним, најчешће стихијским утицајима добронамерних и недобронамерних рођака, комшија, васпитача, медија, „улице“. Изостаје оно што породица даје, сталност присуства родитеља, односно других важних особа са којима се идентификују. Да би се деца развијала у здраве личности, важно је да одрастају уз родитеље или уз добронамерне и уравнотежене васпитаче који им могу помоћи да усвоје вредности културе у којој живе.

Поштење као вредност и однос према другоме у транзиционом капитализму је угрожено. Вредност коју капитализам истиче је способност стицања и побеђивања у тржишној утакмици. У таквим околностима поштење смета у брзом остварењу циља, а то је зарађивање, профит и истискивање такмаца. Овакав вредносни став је у супротности са традиционалним породичним васпитањем и вредностима наше културе. Због тога су данас код нас и породица и традиционална култура веома угрожене. Вредности које оне истичу су у супротности са борбом и тежњом ка успеху коју захтева савремени капитализам. Поштење или давање прилике другоме да исказе своје вредности и тако нас можда надмаши, не одговара духу времена и зато губи своје место на лествици пожељних вредности.

Данас је пожељно бити успешан, а то значи имати пара и материјалних добара, а сиромаштво је непожељно јер се изједначава са неспособношћу појединца да побеђује у друштвеној утакмици. Став према сиромашнима је обезвређујући, јер заслепљеност материјалним постигнућима чини људе површним. Они не желе да размишљају зато што је неко сиромашан – због економске кризе, или што није кренуо са једнако доброг полазишта, што је болестан или на неки други начин другачији, те као такав неприхватљив за већину.

Реч је о класним, расним, националним, културним, сексуалним и другим предрасудама које онемогућавају и способне људе да раде, зараде и достојанствено живе. Знање и вештине треба да буду ствари престижа, а не скупи предмети.

Имати или бити, то је питање које најбољи одговор може наћи у породици. Зато је здрава породица незамењива у подизању и васпитању деце. Медији који истичу вредности потрошачког друштва сметња су добром васпитању. Наравно, нису сви медији „лоши“, нити је школа лоша. Добра школа лако надогради темељ који је поставила породица.

Треба подржати као добар пример младог активног човека, спремног да се суочи са питањем живота, који ради и сарађује, спреман је да разуме и помаже другима. Успешан је онај ко је способан да живи у узајамности, да ради за друге, а не само за себе и да прихвата рад и вредности других. Поседује сопствени интегритет, али осећа и одговорност за себе и друге. Бити добар према другима и добар у својој професији, свестан своје вредности, држати се својих ставова и борити се часним средствима за њих, волети и радити у границама својих моћи – то је успех.

У омладинском раду, до сада, у програмима који су били намењени родитељима нисмо имали велики одзив, нити добор интересовање. Испоставило се да су деца и млади више заинтересована и да је лакше њих анимирати да раде на себи.

Када су вредности у питању, ту значајну улогу имају и медији, и можемо приметити да локални медији промовишу углавном позитивне примере и да су добри партнери у овом послу.

Систем вредности се није урушио преко ноћи, и немогуће је изградити нов, здрав систем за кратак временски период, али перманентним радом могуће је померити ствари на боље.

У промени система вредности, значајну улогу играју и удружења грађана, која често имају велики утицај на младе и која реализују пројекте који се тичу толеранције, недискриминације, промоције једнакости, промоције активизма и правих друштвених вредности.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Непостојање континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља
- Недовољно развијена свест младих о безбедности и здравим стиливима живота и недостатак подршке правилном психо - физичком развоју младих у областима развоја здраве и стабилне личности код младих, рекреације, исхране и репродуктивног здравља.
- Поремећено понашање младих због неконтролисаног конзумирања алкохола, цигарета и психоактивних супстанци.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Унапређење положаја младих из социјално угрожених категорија, кроз промоцију социјалне једнакости**
- 2. Повећати ниво информисаности младих о правима и потребама младих са инвалидитетом и младих из маргинализованих група**
- 3. Креирати активности и услуге из културе и спорта, доступе младима из социјално угрожених категорија**
- 4. Подршка у имплементацији Стратегије социјалне заштите**

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

- 1. Развијати свест о здравим стиловима живота**
- 2. Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима и ангажовати младе у области социјалне заштите**
- 3. Унапредити психо - физички развој младих**
- 4. Унапредити безбедност младих**

Градска управа на више начина помаже побољшање статуса младих из социјално угрожених категорија:

- 1. Директна новчана давања Градске управе** – стипендије, бесплатне карте за превоз, бесплатне уџбенике и ужине. Наведене мере, посебно стипендије нису намењене само младима из социјално угрожених породица већ и младима који су показали изеузетне резултате у свом раду и учењу.
- 2. Финансирање Активности Центра за социјални рад** – У наведени облик помоћи подразумевају се мере, активности и услуге финансисране из Градског буџета, кроз Центар за социјални рад, а у оквиру имплементације локалне Стратегије социјалне заштите. Наведене мере овозбеђују сиситемски и континуирану подршку младима без родитељског старања, младима са инвалидитетом, младима из маргинализованих група и младима са ризиком у понашању.
- 3. Омладински програми локалних Удружења грађана** - Градска управа, кроз јавне позиве и тендере финансира омладинске програме које спроводе локалне невладине организације у циљу побољшања статуса социјално угрожених категорија младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољан број програма (услуга) намењен свим категоријама социјално угрожених младих

- Недовољно развијена свест младих о правима и потребама младих са инвалидитетом и младих из маргинализованих група
- Постојеће активности (спортске, културне) често су недоступне, младима из сиромашних породица (мало бесплатних активности).
- Релативно висок број социјално угрожених младих и младих из сиромашних породица.
- Недостатак финансијских средстава за наставак програма који су показали позитивне ефекте на наведене категорије младих.

4а. Развој предузетничког духа и сарадња са свим институцијама и организацијама које могу допринети запошљавању младих;

Да бисмо дефинисали активности које ће допринети развоју предузетничког духа потребно је најпре да пођемо од постојећег стања, односно од релевантних статистичких података који указују на полазну основу.

Становништво, према економској активности, 2011.

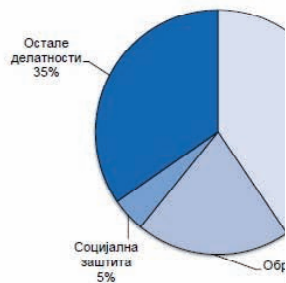
	Жене	Мушкарци
<i>Економски активни</i>		
Обављају занимање	7918	12178
Незапослени	4382	5617
<i>Економски неактивни</i>		
Деца млађа од 15 година	5740	6044
Пензионери	9027	7250
Лица са приходима од имовине	93	486
Ученици/студенти (15 и више година)	3044	2850
Лица која обављају само кућне послове у свом домаћинству	8048	1582
Остала неактивна лица	1984	3084
Укупно	40236	39091

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Приходи и примања буџета локалне самоуправе (у хиљадама РСД)	1647830	(2013)
Приходи и примања буџета локалне самоуправе по становнику (РСД)	21089	(2013)
Расходи и издаци буџета локалне самоуправе (у хиљадама РСД)	1631232	(2013)
Расходи и издаци буџета локалне самоуправе по становнику (РСД)	20877	(2013)
Расходи корисника буџетских средстава (у хиљадама РСД)	5590668	(2013)
Расходи корисника буџетских средстава по становнику (РСД)	71550	(2013)
Број активних привредних друштава	825	(2014)
Број активних предузетника	2608	(2014)
Подстицаји регионалног развоја (у хиљадама РСД)	234265	(2014)

Извор: Национални рачуни, РЗС; Министарство финансија и Агенција за привредне регистре

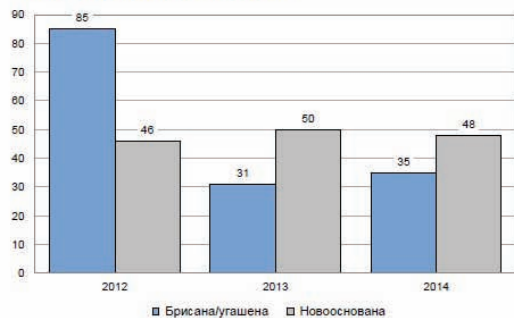
Учешће расхода, према делатностим расходима корисника буџетских сре,

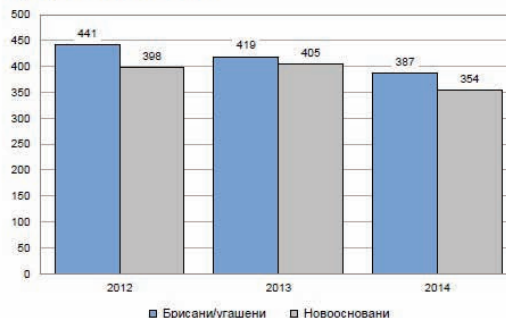
Извор: Национални рачуни, РЗС

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку ‘‘Пресек стања и положаја младих’’, посебно са проблемима незапослености и недостацима образовног система и система неформалног образовања.

Број брисаних/угашених и новооснованих привредних друштава, 2012–2014.

Број брисаних/угашених и новооснованих предузетника, 2012–2014.

Поред података који су наведени у уводном делу као основа за анализу Приоритета 4а. подаци из базе података Одељења за Локални економски развој настали прикупљањем информација од релевантних институција као што су Републички завод за статистику (РЗС), Агенција за привредне регистре (АПР), Национална служба за запошљавање (НСЗ), Регионална привредна комора (РПК) Ваљево и Народна банка Србије (НБС), такође осликавају стање привреде на територији Града Лознице у периоду од 2011.-2015.године

Година	Број незапослених ⁽¹⁾	Број запослених ⁽²⁾	Укупан број предузетничких радњи ⁽³⁾	Укупан број привредних субјеката ⁽⁴⁾	Стопа незапослености ⁽⁶⁾	Буџет града ⁽⁷⁾
2011.	10.832	14.178	2.720	860	133	1.242.922.000
2012.	11.735	14.125	2.651	792	149	1.600.343.000
2013.	12.055	14.348	2.636	811	154	1.638.610.000
2014.	11832	14.290	2.608	825		1.545.884.475
2015.	12083	14.202	2.599	839		1.889.201.375

⁽¹⁾ Број незапослених - у табели су приказани подаци ‘‘стање на дан 31. 12.’’ односне године,

⁽²⁾ Број запослених - у табели су приказани подаци ‘‘годишњи просек’’ односне године,

⁽³⁾ Укупан број предузетничких радњи - подаци за 2004. годину не постоје због квара евиденционог рачунара (који није могао да буде поправљен ни у Републичком заводу за статистику), а податке од 2005. године поседује АПР,

⁽⁴⁾ Укупан број привредних субјеката - податке поседује АПР,

⁽⁵⁾ Просечна зарада и Просечна нето зарада - у табели су приказане просечне годишње вредности зарада и нето зарада, осим за 2015. годину - где је представљен просек за период I-VIII 2015. Године,

⁽⁶⁾ Стопа незапослености - у табели је приказан податак ‘‘број незапослених на 1000 становника’’,

⁽⁷⁾ Буџет града - податке поседује Одељење за финансије и друштвене делатности

Велики број подстицаја је доступан, а то говоре и анализе додељених подстицаја према врстама корисника и врстама подстицаја преузете са сајта АПР за територију града Лознице.

Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника

Лозница - Степен развијености: III група (60%-80% републичког просека), у хиљадама динара

Година	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015
Параметар	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
01. Велико привредно друштво	59	26.303			1	5.000	1	3.500
02. Микро, мала и средња привредна друштва	39	98.623	54	222.125	39	36.441	45	28.736
03. Предузетник	155	19.919	98	16.339	58	6.638	41	7.018
04. Пољопривредна газдинства	14.138	124.206	4.033	84.206	8.277	142.609	1.396	25.917
07. Удружење	5	456			2	1.794	2	3.636
08. Друго правно лице							1	115
12. Институције из области образовања и науке	8	1.512	9	4.771	3	994	1	51
13. Институције из области културе	5	2.106	4	3.402	2	816		
14. Институције из области здравства	5	3.465	8	2.440	5	1.761	2	483
15. Орган државне управе	5	16.836	5	8.897	4	4.039	2	1.058
17. Јединица локалне самоуправе	2	20.075			1	32.979		
18. Други појединачни корисници	1	743	2	1.800				
19. Остали корисници		18.175		2.524		1.193		548
Укупно	14.422	332.418	4.213	346.503	8.392	234.265	1.491	71.064

Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима

Лозница - Степен развијености: III група (60%-80% републичког просека), у хиљадама динара

Година	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015
Параметар	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
01. Мин. привреде	4	14.252			1	32.979		
02. Мин. финансија	16	123.843	16	83.871	12	142.533	6	25.917
03. Мин. пољопривреде и зашт. жив. сред.			1	3.204				

04. Мин. грађевинарства, саобраћаја и инф.	1	5.657						
06. Мин. трговине, туризма и телеком.	1	743	4	125.316				
08. Фонд за развој Републике Србије	22	44.185	5	62.350	1	5.000	2	4.700
09. Национална служба за запошљавање	373	95.632	252	47.843	150	25.001	117	19.528
10. Аген. за стр. улагања и промоцију извоза	4	29.602	2	6.390	1	6.532		
11. Нац. агенција за регионални развој	2	480	3	4.075	5	663	3	725
12. Агенција за осиг. и финансирање извоза	3	18.025	2	13.454	3	21.558	2	20.194
Укупно	426	332.418	285	346.503	173	234.265	130	71.064

Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти финансијског подстицаја

Година	2012	2013	2014	2015
01. Кредит	62.210	75.804	59.536	8.319
03. Бесповратна субвенција	28.074	191.589	69.618	11.524
04. Субвенционисана камата	1.545	537	1.274	214
05. Премија	66.464	1.267		
06. Регрес	17.345	20.224	63.597	14.564
07. Повраћај средстава	12.018	8		
08. Финансијска подршка за привлачење инвестиција	29.222	6.027	6.532	
09. Финансијска подршка - друго				16.575
10. Бесповратна финансијска подршка - друго	101.289	51.047	25.001	19.528
13. Бесповратна друга средства			8.707	341
Укупно	332.418	346.503	234.265	71.064

Анализа показује следеће :

- Број незапослених лица је већи, што се може довести у везу са бројем лица која су завршила средњу школу и евидентирала се у бази НСЗ филијала Лозница.
- Број предузетничких радњи и привредних друштава се није много мењао тако да се и број запослених није значајно мењао у приватном сектору, док је у јавном сектору била на снази забрана запошљавања.
- Активне мере запошљавања које спроводи ЈС и НСЗ кроз ангажовање лица за обављање приправничког стажа и јавних радова, а према ЈАП-у се ангажује велики број лица, али су у питању мере привременог запошљавања које привремено ангажују младе са евиденције за обављање стручне праксе . Мали број лица након обављеног приправничког стажа добије запослење.
- Постоји низ подстицајних мера Републике Србије које се могу видети у табелама испред, а које могу бити искоришћење за новозапошљавање. Међутим ови подстицаји нису направили значајну промену у броју запослених у приватном сектору.
- С обзиром да се тежи смањењу броја запослених у јавном сектору, где ће убудуће бити строго контролисано запошљавање реална радна места се налазе у приватном сектору.

Шансе за запошљавање младих

У оквиру ове теме представимо шансе за запошљавање али и изазове за сваку од наведених могућности:

1. Отварање нових предузетничких радњи и привредних субјеката.

Могућности: Постоје подстицаји и кредитна средства намењена почетницима у бизнису: Фонд за развој Републике Србије, НСЗ, одређене врсте донатора за подстицај развоја МСП сектора и сл. Сви подстицаји се промовишу преко Одељења за ЛЕР, РРА „Подриња, Подгорине и Рађевине“ ДОО РПК Ваљево, НАРР-а, Фонда за развој РС и др. Године старости су често један од приоритета приликом бодовања програма старт уп бизниса. Све наведене институције имају развијене канале комуникације са потенцијалним корисницима средстава док, НЗС и РРА ППР доо организује велики број едукација за почетнике у бизнису (финансије, маркетинг, рачуноводство, електронско пословање, правни оквир и сл.)

Изазови: Недовољно развијен предузетнички дух код младих. Већина младих има развијену амбицију за запошљавање у јавном сектору, не препознаје приватни сектор као реалан за нова радна места. Не постоји развијена свест код младих о значају сопствене иницијативе и активном тражењу посла. Мере НСЗ и свих других институција нема довољно велика средства да подрже масовније оснивање предузетничких радњи на територији града јер средства којима располаже НСЗ и Фонд за развој морају бити распоређена на читаву територију РС.

2. Запошљавање у постојећем приватном сектору:

Могућности: Тренутни капацитети за запошљавање на територији града представљају 839 привредних субјеката и 2599 предузетничких радњи. Постоје потребе привредних субјеката за радном снагом, али они такође од радне снаге захтевају одређене способности: активно знање страног језика, познавање рада на рачунару, вештину комуникације, вештину презентације, поседовање возачке дозволе, могућности за рад викендом и прековремени рад. НСЗ подстиче новозапошљавање у већ постојећим привредним субјектима кроз дефинисане мере подстицаја који се додељују на основу јавног конкурса. Подстицајима су обухваћене и рањиве категорије лица на евиденцији НСЗ. Подстицаји се додељују за лица млађа од 30 и старија од 50 година.

Изазови: Без обзира на све активности НСЗ које указују на значај активног тражења посла, инструкције за израду ЦВ-а, организоване сајмове запошљавања, још увек млади људи нису довољно активни у комуникацији са власницима фирми. Потребно је унапређење вештина радне снаге. Изазов је посматрати приватни сектор као приоритет за тражње посла у односу на јавни сектор где су шансе доста смањене.

3. Нова радна места код нових инвеститора на територији града Лознице

Могућности: Индустријска зона представља реалан потенцијал за лоцирање нових производних објеката и отварање нових радних места. Пример великог запошљавања према проценама 800 -1000 лица (варира број запослених) у фабрици Голден лејди. Очекује се да ће два инвеститора која су већ лоцирана у индустријској зони у периоду 2016 - 2017. године отворати нова радна места. Постоје такође подстицаји на нивоу НСЗ који се могу користити у случају новог запошљавања, а према јавном конкурсном на годишњем новоу.

Изазови: Очекује се да ће у наредном периоду бити још нових инвестиција у индустријској зони, што ће директно водити отварању нових радних места. Изазов представља конкурентност индустријске зоне Шепак у односу на остале индустријске зоне у Србији, нарочито оне дуж Коридора 10, стога је потребно континуирано радити на унапређењу повољног пословног окружења, а у складу са новоусвојеним законом о улагањима. Такође је потребно радити на даљем унапређењу инфраструктуре у индустријској зони. Промоцију зоне потребно је интензивирати у наредном периоду, а у домаћим привредницима увиђати потенцијалне инвеститоре у случају проширења постојећих капацитета.

4. Нова радна места у туризму и агробизнису

Могућности: за запошљавање постоје у сектору туризма и агробизнису у смислу бављења сеоским туризмом, старим занатима, спортско - рекреативним туризмом, бањским туризмом. Могуће делатности: услуге смештаја, исхране, пружања медицинских услуга, занатских услуга и сл. Постоје могућности за запошљивост следећих лица са завршеном школом: конобара, куvara, собарице, физотерапеута, медицинског техничара и сл.

Изазови: Коришћење доступних фондова за пројекте у туризму и угоститељству (бављење рецептивним туризмом, сеоским туризмом, посао туристичког водича, производња и продаја сувенира и сл.)

5. Нова радна места у цивилном сектору

Могућности: Реално постоје могућности за отварање нових радних места у невладиним организацијама, односно цивилном сектору кроз реализацију пројеката и пројектно финансирање ангажованих лица.

Изазови: Коришћење доступних могућности кроз донаторске фондове.

6. Јавни сектор

Могућности: Нема много могућности

Изазови: Забрана запошљавања у јавном сектору.

Оно што представља реалну претњу и поред свих наведених могућности за запошљавање миграција младих јесте:

- Недовољно брзо отварање радних места, млади губе стрпљење и одлазе у иностранство
- Предузећа имају проблем да нађу одговарајуће раднике - нису довољно развијене тражене вештине (слаба запошљивост услед недостатака знања и вештина те ниска активност код тражења посла)
- С друге стране, нижа просечна плата у односу на Републику недовољна је за живот, па они који активно траже посао одлазе у друге градове где им се пружа боља прилика. Примања су посебно ниска у услужном сектору где уједно ради и велики број младих
- Лозница се налази у пограничном подручју са БИХ што има својих предности и могућности прекограничне сарадње, и економске размене. Такође релативна близина других градова: Шабац, Ваљево и Београд ипак повећава могућности школовања и запошљавања младих али уједно и утиче на њихов останак изван Лознице.
- Град Лозница значајно улаже у сопствени развој, а што се одражава на квалитет живота и планирање будућности младих и њихових породица. У претходном десетогодишњем периоду уложена су велика средства за реализацију више од 200 пројеката у области саобраћајне, комуналне, енергетске, културне, образовне и друге инфраструктуре. Велики број породица се одлучује на живот у сопственој средини због квалитета живота, обезбеђеног стамбеног простора, подршке родитеља али и подстицајних мера подршке рађању које из буџета финансира Град Лозница.

Приоритет 4б. – Развој пољопривредне производње кроз укључивање младих у агробизнису и промоција туризма у руралним подручјима;

Град Лозница са локалним општинама обилује добром климом и повољним географским положајем, поред потенцијала за развој туризма, погодна је за гајење бројних и разноврсних биљних култура и узгој пернатих животиња и стоке. Рурални делови у Лозници и Западној Србији су насељенији него сеоска места у Војводини, Источној и Јужној Србији (миграције постоје, али још увек нису толико изражене). У лозничким селима, поред старог становништва, постоје села са вишечланим домаћинствима у којима живи више генерација.

Упркос сопственом капиталу који имају, млади из руралних средина нису свесни ресурса које поседују и могућности које им се пружају, стога је изражена њихова неспремност да се ангажују и промене постојеће стање. Чест проблем је и комуникација са родитељима, који организују и воде домаћинства, а који нису спремни за усвајање иновација у пољопривредној производњи, те не прихватају нове идеје начина обраде земље за које се залажу млади. Бројни су они који желе да остану да живе у свом селу, али су без иницијативе, без вере да могу нешто сами да осмисле, или да се удруже и самоорганизују, углавном очекују готова решења, не схватајући колика је улога сваког од њих у побољшању ситуације у заједници.

Програм развоја предузетништва и запошљавања младих у руралним срединама има за циљ подизање квалитета живота младих на селу кроз обезбеђивање подршке за њихово запошљавање, покретање сопственог бизниса у руралним срединама, коришћење доступних локланих, националних и међународних фондова, унапређење капацитета младих за подизање засада и узгој стокe.

Неопходне мере које је потребно предузети како би се помогло осамостаљивању младих и њиховом самосталном покретању пољопривредне производње (подаци прикупљени током рада на фокус групама са младима):

- Потребна је подршка младима који имају земљиште и механизацију да започну сопствени агробизнис, али којима недостаје знање и искуство у повртарству и предузетништву
- Млади којима је потребна едукација, али и земљиште и опрема за производњу воћа и поврћа
- Потребна је сензибилизација становништва о подстицајима за младе. Неретко се дешава да су газдинства регистрована на старе чланове домаћинства и да млади по том основу немају право да конкуришу за подстицаје.

Што је такође потребно предузети:

- Потребна је едукација о органској производњи, која постаје све популарнија и актуелнија свуда у свету, јер је здраве и природне хране све мање
  - Потребно је размотрити отварање одељења пољопривредних техничара у Лозници, јер многи млади људи остају на својим имањима после завршене средње школе, а током свог образовања не добијају потребна знања и вештине.
  - Пољопривреда није покретач економске и друштвене кризе, али може бити њено решење.
- **Нова радна места у туризму и агробизнису**

Могућности: за запошљавање постоје у сектору туризма и агробизнису у смислу бављења сеоским туризмом, старим занатима, спортско - рекреативним туризмом, бањским туризмом. Могуће делатности: услуге смештаја, исхране, пружања медицинских услуга, занатских услуга и сл. Постоје могућности за запошљивост следећих лица са завршеном школом: конобара, кувара, собарице, физотерапеута, медицинског техничара и сл.

Изазови: Коришћење доступних фондова за пројекте у туризму и угоститељству (бављење рецептивним туризмом, сеоским туризмом, посао туристичког водича, производња и продаја сувенира и сл.)

Фонд за развој Града Лознице од свог оснивања помаже пољопривредну производњу кроз бројне субвенције и остале видове помоћи. Пољопривредни произвођачи су у претходном периоду имали могућност да искористе бесповратне субвенције при куповини пластеника, садног материјала, система за наводњавање, копање артерских бунара и рефундацију средстава за вештачко осемењавање крава и јуница. У циљу унапређења технологија које се примењују и упознавања са новим достигнућима, Фонд за развој је реализовао организовану посету локалних пољопривредника Сајму пољопривреде и Сајму пчеларства.

Приликом организовања конкурса, Фонд је велику подршку и предност давао младим пољопривредницима, тако да је током 2014. године спроведена набавка и расподела 100 кошница за младе пчеларе, као и расподела садног материјала шљиве и малине. Фонд је и у 2015. години наставио да помаже пољопривредну производњу, са акцентом на младе пољопривреднике, јер сматра да путем повластица и кроз конкретне видове помоћи треба омогућити младима да остану на својим имањима и унапреде своју производњу.

Финансијски план и план јавних набавки за Канцеларију за младе за 2016. годину

Програмске активности

Опис активности	Област	Време трајања	Износ	Укупно
Курс немачког језика	Програмска активност	3 месеца	90.000 динара (хonorар)	135.540,00 динара (са припадајућим порезима)
Спортско-рекреативне активности	Програмска активност	Континуирана активност	60.000 динара	60.000 динара
Курс италијанског језика	Програмска активност	3 месеца	90.000 динара (хonorар)	135.540,00 динара (са припадајућим порезима)
Курс енглеског језика	Програмска активност	3 месеца	90.000 динара (хonorар)	135.540,00 динара (са припадајућим порезима)
Курс новинарства	Програмска активност	1 месец	25.000 динара (хonorар предавачу)	

Школа фотографије	Програмска активност	1 месец	60.000 динара (трошкови реализације програмске активности)	60.000 динара
Курс информатике	Програмска активност	2 месеца	20 000 динара (хonorар)	30.120,00 (са припадајућим порезима на месечном нивоу)
Припремна настава српског језика за основце	Програмска активност	3 месеца	90 000 динара (хonorар)	170.000,00 динара (укупан износ са пратећим трошковима)
Припремна настава математике за основце	Програмска активност	3 месеца	90 000 динара (хonorар)	170.000,00 динара (укупан износ са пратећим трошковима)

Неформално образовање

Опис активности	Област	Време трајања	Износ
<p>6 едукативних предавања на следеће теме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психологија • Уметност • Култура • Медицина • Новинарство • Здрава исхрана и здрави стилови живота • Превенција болести зависности (коцкање, употреба дрога, алкохолизам) 	Неформално образовање	Једнократна предавања	<p>60 000 динара</p> <p>(хonorар + трошкови превоза предавача)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Напомена – трошкови превоза и хonorара постоје уколико се предавач не одрекне хonorара или је предавач из града или непосредне близине
Тренинг на тему: Асертивност и асертивно понашање	Неформално образовање	2 недеље	40 000 динара (трошкови реализације тренинга + материјал)

Мобилност младих

Опис активности	Област	Време трајања	Износ
Волонтерска екскурзија - посета позоришту на Теразијама	Мобилност младих	Једнодневна екскурзија	100 000 динара (аутобуски превоз + карте позоришта + храна)
Волонтерска екскурзија - посета локалитета едукативног карактера (Дрвенград, Обедска бара, Вишеград...)	Мобилност младих	Једнодневна екскурзија	80 000 динара (аутобуски превоз + храна)
Екскурзија инклузије – волонтери КЗМ-а са децом из дневног центра „Сунце“ – посета позоришту или зоо врту	Мобилност младих	Једнодневна екскурзија	80 000 динара (аутобуски превоз + храна + улазнице)

Промотивни материјал Канцеларије за младе

Опис активности	Област	Врста	Износ
Израда и штампање промотивног материјала Канцеларије за младе	Штампање промотивног материјала за пројектне активности, омладинске акције и промотивне догађаје	Флајери, плакати, дипломе и мини каталози	60 000 динара

Храна и освежење

Опис активности	Област	Врста	Износ
Набавка хране за омладинске акције, семинаре, радионице и екскурзије	Организационе потребе Канцеларије за младе	Сендвичи Мањи оброци (мини пице, мини сендвичи)	50 000 динара
Набавка освежења хране за омладинске акције, семинаре, радионице и екскурзије	Организационе потребе Канцеларије за младе	Сокови Вода Минерална вода	50 000 динара

Канцеларијски материјал за потребе Канцеларије за младе

Опис материјала	Област	Износ
Флипчарт папир	За потребе радионица и семинара	5 000 динара
Маркери за белу (магичну) таблу	За потребе одржавања предавања, семинара, радионица и курсева	4000 динара
Средства за одржавање беле табле (сунђер и спреј за чишћење)		3000 динара

Суфинансирање догађаја и омладинских активности

Опис активности	Област	Износ
Летња школа рок гитаре на Гучеву	Музика и култура	50 000 динара
Омладинске активности Парламентарне уније лозничких средњошколаца (семинари, акције, радионице)	Омладински активизам	80 000 динара
Организација музичко филмског фестивала	Култура и филм	200 000 динара

Децентрализација Омладинског центра- подржавање рада Канцеларија за младе у руралним насељима

Опис активности	Област	Износ
Подржавање едукативних садржаја за младе у руралним подручјима као и рад Канцеларије за младе и организовање омладинских акција	Омладинска политика (Јануар-децембар 2016)	150 000 динара

Услуге одржавања штампача, тонера и друге електронске опреме

Опис активности	Област	Износ
Услуге одржавања тонера ласерског штампача	Рачунарска опрема	5 000 динара

Услуге одржавања интернет инсталација (каблови, прикључци, модеми)	Рачунарска опрема	20 000 динара
Техничке поправке рачунарске опреме и периферних уређаја (рачунар, монитор, скенер, копир апарат, штампач)	Рачунарска опрема	30 000 динара
Поправка лаптопова и пратеће опреме(каблови, тастатура, прикључци)	Рачунарска опрема (теленор донација)	20 000 динара
Поправка факса и одржавање факс апарата	Рачунарска опрема	10 000 динара

Набавка канцеларијског намештаја и електронске опреме за Омладински центар за 2016. годину

Опис опреме	Количина / Број	Износ
Екстерни Хард диск за складиштење података Канцеларије за младе	1 комад	9.000 динара

Напомена:

Све активности Канцеларије за младе Лозница су усклађене са Националном Стратегијом за младе, Локалним акционим планом за младе и са Правилником за заштиту деце и младих у Омладинском раду.

Одељак 5 ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

5.1 УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

Акциони план за младе града Лознице у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије. Национална стратегија за младе усклађена је са Националном стратегијом Србије за приступање Европској Унији, Стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом запошљавања, Миленијумским циљевима развоја, Стратегијом развоја здравља младих, Стратегијом развоја менталног здравља, Стратегијом подстицања рађања, Стратегијом унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, и др, као и са одговарајућим међународним документима. Сваки национални документ предвиђа мере подршке и дефинише акције на локалном нивоу, јер је

јасно да само јасна повезаност и усклађеност акција на оба нивоа, националном и локалном, може да доведе до унапређења друштвене заједнице у целини.

Тако и Акциони план за младе, који директно претаче принципе и вредности и стратешке и специфичне циљеве дефинисане Националном стратегијом за младе у конкретне акције на локалном нивоу, увезује све принципе дате у наведеним националним документима, а који се тичу младих.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, Град Лозница полази од општих стратешких циљева дефинисаних Националном стратегијом из 2015. године. Национална стратегија за младе дефинише девет стратешких циљева као жељених, промењених стања када су у питању млади у областима од интереса за младе. Успешном реализацијом стратегије током наредних десет година унапредиће се:

1. запошљивост и запосленост младих жена и мушкараца;
2. квалитет и могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативност младих;
3. активно учешће младих жена и мушкараца у друштву;
4. здравље и благостање младих жена и мушкараца;
5. услови за развијање безбедносне културе младих;
6. подршка друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености;
7. мобилност, обим међународне сарадње младих и подршка младим мигрантима;
8. систем информисања младих и знање о младима;
9. коришћење и учешће младих у креирању културних садржаја. □

За сваки општи циљ дефинисани су специфични циљеви и мере за њихово остварење.

Остваривање ових циљева биће усклађено са наведеним принципима и вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, континуирано праћено и вредновано, како би се, у случају евентуалних потешкоћа, благовремено и на одговарајући начин реаговало. Спознајући унапређење положаја и услова за развој младих, који чине темељ напретка сваког друштва као један од кључних задатака локалне заједнице, биће учињени максимални напори како би се наведени стратешки циљеви остварили у задатом временском оквиру, а у складу са реалним друштвеним околностима.

5.2 УСКЛАЂЕНОСТ СА ДРУГИМ ЛОКАЛНИМ СТРАТЕГИЈАМА

Локални акциони план за младе усклађен је са Стратегијом локалног одрживог развоја Града Лозница 2012 – 2021. године, која је усвојена 2012. А ажурирана 2014. године.

Тренутно је у изради План развоја спорта на територији града, који ће такође бити усклађен са Стратегијом локалног одрживог развоја Града Лозница (СЛОП).

Акциони план за младе у сагласности је са наведеним стратешким документом. Оваквом усаглашеношћу, постиже се хармонизован рад локалних актера на остваривању заједничких, међусобно преплетаних циљева. Суштина реализације ових циљева јесте, у крајњој инстанци, подизање укупног квалитета живота у Граду Лозница.

Одељак 6. МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Управљање у процесу спровођења Акционог плана за младе

Главни актер у спровођењу (а претходно у изради) Акционог плана за младе јесте Канцеларија за младе (Омладински центар), док главне активности и њихово спровођење надгледа Савет за младе. Локални шеф одсека за младе чини спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, Савета за младе, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима. Под осталим кључним актерима подразумевају се, пре свега, институције и организације које спроводе програме за младе под окриљем Градске управе, а уз подршку релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

Резултати рада Канцеларије за младе (Омладинског центра), кроз извештаје за чију је израду задужен локални шеф одсека за младе, биће презентовани градоначелнику и члановима Савета за младе, који ће својим одлукама обезбеђивати предуслове да се планиране активности реализују у усвојеним роковима. Административно - техничка подршка локалном шрфу одсека за младе биће обезбеђена кроз ангажовање лица која ће заједно са шефом одсека за младе чинити Тим Канцеларије за младе, са јасно дефинисаним описом послова и задатака за сваког члана/чланицу Тима.

Праћење и евалуација

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења Акционог плана за младе врше:

Тим за мониторинг – прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финасирају се из градских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, следеће структуре:

- локална самоуправа, стручни сарадник/ца из службе за финансије (финансијски мониторинг)
- представник/ца локалне самоуправе (Канцеларија за младе)
- представник/ца Савета за младе

Процедуру мониторинга и начин и структуру извештавања формулисаће Савет за младе у сарадњи са Канцеларијом за младе. Тим за мониторинг своје извештаје на месечном нивоу доставља градоначелнику, Одељењу за буџет, шефу одсека за младе и Савету за младе.

Тим за евалуацију – прати и оцењује активности и резултате пројеката у реализацији и извештава тромесечно Савет за младе.

Тим за евалуацију чини 5 представника/ца следеће структуре:

- Два представник/ца локалне самоуправе
- Два представник/ца Тима за мониторинг
- Стручно лице из институције, која се бави пројектном тематиком

Извештај Тима за евалуацију доставља се градоначелнику и Савету за младе, преко Канцеларије за младе (Омладинског центра). Овај Извештај је основни документ на основу којег ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финасиране као и њихов утицај на локалну средину.

Одељак 7 ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Јавна расправа

Процес јавне расправе има за циљ да поспеши дијалог најширег обима у локалној средини и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Акционог плана за младе. Јавна расправа представља механизам који омогућава најширем кругу грађанства да утиче на будуће мере намењене бризи о младима, а чију ће примену координирати локална самоуправа.

Наведени процес подразумева јавно представљање градских приоритета у вези са питањима и проблемима младих, као и мерама за њихово решавање, кроз све расположиве медије на локалном и-или регионалном нивоу.

Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, допуне или измене.

Интегрални текст Акционог плана за младе треба да буде изложен на огласној табли Градске управе и на званичној интернет презентацији града, а грађани могу да у одређеном временском периоду доставе своје коментаре Канцеларији за младе.

После јавне расправе, Канцеларија за младе, у сарадњи са Саветом за младе, разматра пристигле коментаре, допуне или измене и одлучује да ли ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађана.

Анекс I

Акциони план за 2016. годину (и континуирано)

<i>Приоритет</i>	<i>Активности</i>	<i>Рокови</i>	<i>Очекивани резултат</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Реализатори</i>	<i>Финансијска средства</i>
1. Унапређење спровођења слободног времена и развијање неформалног образовања	<p>Организација програмско-едукативних активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Курс немачког језика; - Курс фотографије – дигитална изложба; - Курс вајарства; - Курс италијанског језика; - Припремни часови из српског језика и књижевности; - Припремни часови из математике; - Курс камере и видео режије - Курс новинарства <p>Организација тренинга и семинара из следећих области:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екологија и заштита животне средине - заштита репродуктивног здравља - превенција и злоупотреба психоативних супстанци - лобирање и заговарање, јавни наступ - писање пројеката и развој пројектних идеја кроз истраживање 	<p>Фебруар-Септембар 2016</p>	<p>Повећан број младих који су успешно прошли наведене курсеве страних језика (око 500 младих)</p> <p>Повећан број полазника семинара и тренинга који су учествовали на семинарима и тренинзима</p> <p>Број написаних (реализованих) омладинских пројеката</p>	<p>Листе учесника, листе пријава, медијски извештаји, број реализованих часова</p>	<p>Омладински центар Лозница</p>	<p>Буџет града Лозница</p>
2. Оснаживање активизма и повећање мобилности младих	<ul style="list-style-type: none"> - Организација волонтерских акција - Умрежавање и спровођење пројеката у циљу унапређења квалитета живота младих - Организација екскурзије едукативног карактера и посета локацији едукативног карактера - Активно учешће младих у доношењу одлука и изради стратешких докумената 	<p>Јун-Октобар 2016</p>	<p>Велики број младих који су кроз волонтирање стекли нове вештине;</p> <p>Размена волонтера и креирана мрежа волонтера и младих из других градова Србије;</p>	<p>Број медијских извештаја, фотографије, листе учесника екскурзије;</p>	<p>Омладински центар Лозница; Канцеларије за младе и удружења ОЦД из других градова;</p>	<p>Буџет града Лозница; Донатори, конкурси</p>

<p>3. Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота код младих, као и побољшање изградње урушеног система друштвених вредности</p>	<p>- Организација спортских излета и промоција спортских стилова живота; - Организација спортско-волонтерских активности - Округли столови на различите теме из области превенције, заштите младих, социјалног укључивања, волонтеризма, пројектне идеје, истраживања - Развијање сарадње са спортским клубовима и промоција спорта - Организација спортско-рекреативних активности за особе са инвалидитетом</p>	<p>Април- Децембар 2016</p>	<p>- Повећан број младих који се баве спортом; - Развијен систем промоције спорта у развоју код младих; - Успостављени сратешки циљеви промоције спорта код младих са спортским клубовима (интернет промоција)</p>	<p>- Број младих спортиста - Број интернет кампања промоције спорта код младих</p>	<p>Омладински центар Лозница; Локалне ОЦД и спортски клубови; Удружења особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет града Лозница; Донатори, конкурси</p>
<p>4а Развој предузетничког духа и сарадња са свим институцијама и организацијама које могу допринети запошљавању младих</p>	<p>- обуке које спроводи Регионална развојна агенција о предузетништву и маркетингу - развијање клуба за тражење посла (каријерни центар) - обуке за активно тражење посла</p>	<p>Јануар – децембар 2016.</p>	<p>- Повећан број младих који се баве предузетништвом - Развијена промоција предузетништва</p>	<p>- број корисника - број чланака о едукацији и резултатима - број новоснованих предузећа која воде млади</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p>
<p>4б Развој пољопривредне производње кроз укључивање младих у агробизнису и промоција туризма у руралним подручјима</p>	<p>- едукације - семинари - организовање сајма омладинског туризма и пољопривреде</p>	<p>јануар – децембар 2016.</p>	<p>- Повећан број младих који се баве агробизнисом - повећан број пољопривредних газдинстава које воде млади</p>	<p>- број пољопривредних газдинстава које воде млади - бројне едукације - број младих који су укључени у програм</p>	<p>Омладински центар Лозница; Локалне ОЦД Национална служба за запошљавање</p>	<p>Будет града Лозница; Донатори, конкурси</p>

Акциони план за период 2017- 2022. годину (дугорочни план)						
Приоритет	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Реализатори	Финансијска средства
1. Унапређивање спровођења слободног времена и развијање неформалног образовања	<ul style="list-style-type: none"> - Организација едукативних програма за младе (Курсеви, едукативни семинари- сертификовани тренинзи) - Организација волонтерских програма за младе (јавни догађаји, јавне акције за младе, промоције омладинских активности путем уличних акција) - Организација активности за младе који имају континуирану активност за младе (вршњачки едукатори) - Обезбеђивање одрживости активности који су реализовани у 2016. години 	До краја 2022	<ul style="list-style-type: none"> - Већи број реализованих едукативних курсева - Континуиран број волонтерских акција, активности, пројеката и промоција - Повећан број младих за учешће у волонтерским акцијама - Повећан број вршњачких едукатора 	<ul style="list-style-type: none"> - Број реализованих едукативних курсева - Број волонтерских акција и промоција - Број вршњачких едукатора - Листе учесника едукативних програма - Фотографије активности 	<ul style="list-style-type: none"> Омладински центар Лозница Локалне Организације цивилног друштва 	<ul style="list-style-type: none"> Буџет града Лозница Донатори (средства обезбеђена преко пројеката)
2. Оснаживање активизма и повећање мобилности младих	<ul style="list-style-type: none"> - Организација волонтерских акција - Умрежавање и спровођење пројеката у циљу унапређења квалитета живота младих - Организација екскурзија едукативног карактера и посета локацијама едукативног карактера - Активно учешће младих у доношењу одлука и изради стратешких докумената 	До 2022. године	<ul style="list-style-type: none"> - Велики број младих који су кроз волонтирање стекли нове вештине; - Размена волонтера и креирана мрежа волонтера и младих из других градова Србије; - Написани стратешки документи и усвојени од стране надлежних институција 	<ul style="list-style-type: none"> - Број младих који су учествовали на волонтерским активностима - Број реализованих омладинских размена и проширивање сарадње са другим ОЦД ван територија Републике Србије 	<ul style="list-style-type: none"> Омладински центар Лозница Локалне Организације цивилног друштва 	<ul style="list-style-type: none"> Буџет града Лозница Донатори (средства обезбеђена преко пројеката)

<p>3. Развијање социјалне инклузије и здравих стилова живота код младих, као и побољшање изградње урушеног система друштвених вредности</p>	<p>- Организација спортских излета и промоција здравих стилова живота; - Организација спортско-волонтерских активности - Активности које имају за циљ инклузију особа са инвалидитетом и организација спортских активности за особе са инвалидитетом</p>	<p>До 2022. године</p>	<p>- Повећано интересовање младих за спортске активности које промовишу здраве стилове живота - Дефинисане активности за особе са инвалидитетом</p>	<p>- Број младих који су укључени у спортске активности које су реализоване - Број пилот активности из области спорта и инклузија особа са инвалидитетом - Број медијских извештаја</p>	<p>Омладински центар Лозница Локалне Организације цивилног друштва Удружења особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет града Лозница Донатори (средства обезбеђена преко пројеката)</p>
<p>4а Развој предузетничког духа и сарадња са свим институцијама и организацијама које могу допринети запошљавању младих</p>	<p>- обуке које спроводи Регионална развојна агенција о предузетништву и маркетингу - развијање клуба за тражење посла (каријерни центар) - обуке за активно тражење посла</p>	<p>јануар – децембар 2017-2022. године</p>	<p>- Повећан број младих који се баве предузетништвом - Развијена промоција предузетништва</p>	<p>- број корисника - број чланака о едукацији и резултатима - број новооснованих предузећа која воде млади</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p>	<p>Национална служба за запошљавање</p>
<p>4б Развој пољопривредне производње кроз укључивање младих у агробизнису и промоција туризма у руралним подручјима</p>	<p>- едукације - семинари - организовање сајма омладинског туризма и пољопривреде</p>	<p>јануар – децембар 2017-2022.</p>	<p>-Повећан број младих који се баве агробизнисом -повећан број пољопривредних газдинстава које воде млади</p>	<p>- број пољопривредних газдинстава које воде млади - бројне едукације - број младих који су укључени у програм</p>	<p>Омладински центар Лозница, Локалне ОЦД Национална служба за запошљавање</p>	<p>Будет града Лозница, Донатори, конкурси</p>

ПРИЛОЗИ:

- Правилник за заштиту деце и младих у Омладинском раду
(у наставку текста)

1. ПРАВИЛНИК ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И МЛАДИХ У ОМЛАДИНСКОМ РАДУ

1. ИЗЈАВА ПРАВИЛНИКА

Град Лозница у овом делу Правилника дефинише: шта је основна намера правилника, које су то вредности, начела и принципи Омладинског центра, као и на шта се Омладински центар обавезује да ће урадити по питању заштите и сигурности деце и младих у Омладинском раду.

Пример:

Деца и млади су најрањивији чланови нашег друштва, самим тим, треба да знају да имају право да буду безбедни и да се осећају безбедно у сваком тренутку.

Основна сврха Правилника је:

- Да осигура безбедност и добробит деце и младих у програмима омладинског рада, као и да побољша њихов статус у ширем друштву.
- Да укаже на потребу разумевања питања заштите и сигурности деце и младих, као и да се нагласи нужност предузимања акција од стране запослених/волонтера када постоји сумња, односно забринутост у односу на нарушавање безбедности.
- Да укаже на нужност обуке свих волонтера и запослених како би се обезбедило адекватно реаговање и креирање сигурног окружења за рад са децом и младима.
- Да укаже на значај улоге омладинских радника/ца у заштити деце и младих од злостављања и занемаривања.
- Да заштити Омладински центар и омладинске раднике/це од лажних оптужби по питању злостављања и угрожавања безбедности деце и младих.

Правилник дефинише :

- Шта је добра пракса запослених, чланова и волонтера Омладинског центра.
- Процедуре којима се обезбеђује да су запослени, чланови и волонтери подобни за рад са младима/децом.
- Како да се адекватно одговори на сумње и тврдње.
- Како се обезбеђује професионална поверљивост.
- Како се обезбеђује да су сви запослени, чланови Омладинског центра и волонтери који раде са младима/децом упознати са правилником и процедурама и да их се придржавају.

Вредности, начела и веровања Омладинског центра:

- Сва деца/млади, без изузетка, имају право на заштиту од злостављања.
- Добробит детета/младе особе је најважнија.
- Све сумње и оптужбе о злостављању биће озбиљно схваћене и реаговаће се на њих брзо и на одговарајући начин.
- Сви запослени и волонтери Омладинског центра имају обавезу да пријаве забринутости у односу на питање заштите и сигурности деце и младих.
- Свако злостављање подразумева злоупотребу права детета/младе особе.

- Сва деца/младе особе имају једнака права на заштиту од злостављања и искоришћавања.
- Омладински центар се обавезује да ће константно и континуирано радити на промоцији и унапређењу права деце/младих, у складу са Конвенцијом УН о правима детета (право на слободу од злостављања и искоришћавања) .
- Злостављање деце никада није прихватљиво.
- Омладински центар има обавезу да заштити децу и младе са и за које радимо.
- Када Омладински центар ради у партнерству, има одговорност да осигура да ће партнерска организација/институција задовољити минималне стандарде заштите и сигурности деце и младих у програмима омладинског рада.

Омладински центар ће испунити захтеве за заштиту и сигурност деце и младих на следеће начине:

Подизање свесности: Омладински центар ће осигурати да су сви запослени, сарадници, партнери, чланови и волонтери упознати са питањима заштите и сигурности деце/младих.

Превенција: Омладински центар ће осигурати да се смањи ризик нарушавања сигурности деце и младих кроз подизање свесности и добру праксу свих запослених, чланова и волонтера.

Пријављивање: Омладински центар ће осигурати да сви запослени, чланови и волонтери буду упознати са процедурама пријављивања нарушавања безбедности деце и младих, као и даљим корацима.

Реаговање: Омладински центар ће осигурати да се предузму све мере подршке и заштите деце и младих у случајевима нарушавања безбедности деце и младих.

Заговарање: Омладински центар ће јавно заговарати (у складу са својим могућностима) успостављање и унапређење системске подршке заштите деце и младих, као и побољшање њиховог статуса у друштву, а у складу са законским оквирима и УН конвенцијом о правима детета.

У циљу да се испуне горе наведени стандарди и циљеви, Омладински центар ће, такође, осигурати:

- Да свака забринутост/пријава случаја подлеже процедурама правилника.
- Подршку деци/младима, запосленима, волонтерима и члановима Омладинског центра који/е исказују забринутост или су предмет забринутости.
- Поштовање Закона државе и омогућавање ефикасног спровођења истраге у сарадњи са надлежним државним органима.
- Вођење процеса заштите деце и младих, по принципу “најбољег интереса детета/младе особе”.
- Прихватање ставова и жеља деце и младих.
- Рад у партнерству са родитељима/старатељима и/или другим стручњацима, ради обезбеђивања заштите и сигурности деце и младих.

2. ЗАКОНСКИ ОКВИР И ДУЖНОСТ НА БРИГУ

Град Лозница у овом делу Правилника дефинише обавезу омладинских радника и радница да брину о питању заштите и сигурности деце и младих у омладинском раду, као и законски оквир државе у којој Омладински центар делује.

Пример:

Право на заштиту од свих облика насиља представља основно право сваког детета/младе особе, утврђено у УН Конвенцији о правима детета (1989) и другим документима Уједињених нација, Савета Европе и осталих међународних организација, које је држава Србија ратификовала као чланица тих организација. Потврђивањем (ратификовањем) Конвенције о правима детета наша земља је преузела обавезу да предузима мере за спречавање насиља над децом и да обезбеди заштиту детета од свих облика насиља у породици, институцијама и широј друштвеној средини.

Конвенција о правима детета садржи посебне одредбе о правима детета на физички, психички и морални интегритет, којима се предвиђају мере за:

- заштиту детета од физичког и менталног насиља, злоупотребе и занемаривања (укључујући сексуалну злоупотребу), док је под бригом родитеља или друге особе којој је дете поверено на старање (члан 19);
- заштиту од незаконите употребе наркотика и психотропних супстанци (члан 33);
- заштиту од свих облика сексуалног искоришћавања и сексуалног злостављања (члан 34), отмице и трговине децом (члан 35);
- заштиту од „свих других облика искоришћавања штетних по било који вид дететове добробити” (члан 36);
- заштиту од нехуманих и понижавајућих поступака и кажњавања (члан 37);
- мере подршке за физички и психички опоравак детета - жртве насиља и његову социјалну реинтеграцију (члан 39).

Омладински рад делује у оквиру примарне превенције и веома је битно разграничити дужности и обавезе ове професије/занимања, границе компетентности и нужност прослеђивања случаја/ информације другим институцијама које се баве посебном или секундарном превенцијом, као и заштитном интервенцијом. Омладински радници/це, било да су професионалци или волонтери/ке, имају обавезу да делују у складу са УН Конвенцијом о правима детета. У Републици Србији злостављање је категорисано као повреда закона и омладински/е радници/це морају да делују и у складу са законским обавезама земље у којој раде.

Кривични законик Р. Србије

Глава осамнаеста - Кривична дела против полне слободе

Силовање - Члан 178

Обљуба над немоћним лицем - Члан 179

Обљуба са дететом - Члан 180

Обљуба злоупотребом положаја - Члан 181

Недозвољене полне радње - Члан 182

Подвођење и омогућавање вршења полног односа - Члан 183

Посредовање у вршењу проституције - Члан 184

Приказивање порнографског материјала и искоришћавање деце за порнографију - Члан 185

Гоњење за кривична дела против полне слободе - Члан 186

Глава деветнаеста - Кривична дела против брака и породице

Ванбрачна заједница са малолетником - Члан 190

Насиље у породици - Члан 194

Родоскрнављење - Члан 197

ПОРОДИЧНИ ЗАКОН РС – безбедносне мере за жртве насиља

ЗАКОН О ЗАБРАНИ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

ЗАКОН О РОДНОЈ РАВНОПРАВНОСТИ

За преузимање свих релевантних закона Републике Србије, посетите страницу Народне Скупштине Републике Србије <http://www.parlament.gov.rs/akti/doneti-zakoni/doneti-zakoni.1033.html>

3. ЗАШТИТА И СИГУРНОСТ ДЕЦЕ И МЛАДИХ

Град Лозница у овом делу правилника дефинише типове злостављања и њихова детаљна објашњења, што има за циљ да запослени, волонтери и чланови Омладинског центра имају јасну слику о типовима злостављања.

Пример:

3.1. Типови злостављања

3.1.1. Физичко злостављање

Под **физичким злостављањем** се подразумева однос или понашање које укључује физичку снагу и узрокује наношење повреде или штете деци/младима, са или без коришћења предмета. Под физичким злостављањем се подразумева ударање, трешење, шутирање, бацање, дављење, гушење, тровање, паљење или попаривање и сл., која изазивају или могу изазвати физичке повреде или смрт детета или младе особе.

Физичка повреда се може нанети детету/младој особи и када родитељ или старатељ намерно изазива симптоме болести код детета. Ове ситуације се обично називају индукованим болестима или Munchausen syndrome by proxy.

Код испитивања физичког злостављања треба обратити пажњу на чињеницу да је потребан одређени ниво развоја да би дете само себе повредило. Сумња да је у питању физичко злостављање се истражује када родитељ или старатељ пориче скорашњу повреду или пад који су довољни за објашњење или тврди да је повреда случајно настала падом са лежаја, што је недовољно за настајање такве повреде.

За криминалистичку истрагу физичког злостављања су потребни медицински докази, односно, запажања у виду налаза лекара, а у вези са физичком злоупотребом и узроком дететове смрти или повреде.

3.1.2. Емоционално злостављање

Емоционално злостављање подразумева емоционално нездрав третман деце/младих, од стране родитеља или старатеља, који може изазвати озбиљне и трајне понашајне, когнитивне, афективне и друге менталне сметње у емоционалном развоју детета/младе особе. Подразумева понашања која развијају доживљаје безвредности, игнорисања, одбачености и неадекватности код детета, те да ће бити вреднована само ако задовољавају потребе других људи. Емоционално злостављање подразумева и развојно и узрасно неодговарајућа очекивања од детета или учестало застрашивање и изазивање несигурности, као и експлоатацију и корупцију. Емоционално злостављање представља део свих осталих типова злостављања.

3.1.3. Занемаривање

Занемаривање подразумева запостављање базичних физичких и/или психолошких потреба детета, које може изазвати озбиљна оштећења здравља и развоја. Подразумева пропусте родитеља или старатеља да обезбеде адекватну храну, смештај, образовање, одећу, пропусте у заштити детета/младе особе од физичких повреда или опасности, као и необезбеђивање одговарајуће медицинске неге или лечења. Занемаривање укључује и запостављање базичних емоционалних потреба, као и напуштање детета/младе особе.

Основне форме занемаривања су физичко, едукативно, здравствено, емоционално, васпитно занемаривање, неадекватан надзор и напуштање детета/младе особе.

3.1.4. Сексуално злостављање

Сексуална злоупотреба подразумева навођење или приморавање детета или малолетне особе на учешће у сексуалним активностима, било да су контактне или неконтактне. Контактна сексуална злоупотреба укључује вагинални, анални или орални однос, сексуално додиривање, као и остале форме контакта са малолетником који се спроводи у сексуалне сврхе. Неконтактна сексуална злоупотреба подразумева излагање детета погледу, егзибиционизам, приказивање порнографског материјала, присуство детета сексуалним активностима или навођење детета да се понаша на сексуалне, узрасно неприхватљиве начине. Сексуална експлоатација се односи на коришћење деце за проституцију, порнографију или друге сличне активности.

Сексуалном злоупотребом се сматра свака активност која се спроводи са дететом ради задовољавања сексуалних потреба одраслих, независно од тога да ли је дете свесно природе тих радњи. У ову врсту злоупотребе спада и сексуални контакт између адолесцента и млађег детета, уколико постоји знатна разлика у узрасту, развојном стадијуму или снази.

3.1.5. Силецијство

Силецијство је понашање које се понавља током дужег периода, кад је жртвама тешко да се бране. У оквиру омладинског рада треба спречавати свако понашање које подразумева силецијство, у било ком облику:

- физичке нападе (туча, ударање)
- крађу и изнуђивање материјалних и финансијских средстава, путем уцене;
- вербално злостављање (задиркивање, ширење трачева, претње, називање ружним именима, вређање);
- емотивно злостављање (изоловање детета/младе особе из друштвених догађања/ активности, одбацивање од стране вршњачке групе).

4. СЕЛЕКЦИЈА И УПРАВЉАЊЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ВОЛОНТЕРИМА

Град Лозница у овом делу правилника дефинише начин вршења селекције запослених и волонтера, унутар Омладинског центра и начин на који се спроводи управљање запосленима и волонтерима, да би се осигурала заштита и сигурност деце и младих у програмима које води ангажовано особље и волонтери.

Пример:

3.1. Селекција запослених и волонтера

Сви запослени, чланови и волонтери који директно раде са младима, имају обавезу да прочитају и поштују правилник за заштиту и сигурност деце и младих. Копија правилника ће бити достављена свим запосленима, члановима и волонтерима, при чему ће имати обавезу да потпишу да су је прочитали и разумели, као и да ће поштовати њену садржину.

Сви запослени, чланови и волонтери који директно раде са младима/децом, имају обавезу да попуне формуларе са следећом садржином (Пријава за позицију која укључује контакт са младима - **Прилог А**) :

- име и презиме, адреса , датум рођења
- информације о претходном искуству у раду са децом/младима
- информације о пресудама за кривична/прекршајна дела
- контакти две особе као референце за квалитет претходног рада са младима/децом
- дозвола за проверу евиденције кажњавања код надлежног државног органа

Свака млада особа испод 18 година старости која жели да учествује у активностима има обавезу да попуни формулар као форму **сагласности за учешће у активностима**, уз лични потпис и потпис родитеља или старатеља (**Прилог Б**).

3.2. Управљање запосленима и волонтерима уколико дође до нарушавања безбедности деце и младих

3.2.1. Ако су тврдње о злостављању упућене на особу која је запослена или је волонтер/ка Омладинског центра, особа ће бити суспендована из рада Омладинског центра , док се не заврши истрага случаја.

3.2.2. Уколико се тврдња о злостављању (упућена на особу која је запослена или је волонтер/ка Омладинског центра), десила на путовању или догађају који је удаљен од уобичајеног места спровођења програма омладинског рада (нпр. камп, студијска путовања), особа ће бити одмах суспендована и удаљена од групе младих/деце.

3.2.3. Сваки случај сумње физичког или сексуалног злостављања, као и обелодањивања, треба пренети надлежним државним органима на даљу истрагу (локална полиција и центар за социјални рад).

3.2.4. У случају сумње занемаривања или емоционалног злостављања, интерна истрага ће

се спровести од стране Референта за заштиту деце и младих, уз подршку једног запосленог. Уколико интерна истрага упућује на злостављање, информације се прослеђују надлежним државним органима на даљу истрагу (локална полиција и центар за социјални рад).

3.2.5. Уколико се, након истраге, утврди да су оптужбе о злостављању истините, запослени/а или волонтер/ка ће бити трајно отпуштен/а из Омладинског центра.

5. КОДЕКС ПОНАШАЊА

Град Лозница у овом делу правилника дефинише понашање и приступе омладинских радника и радница, у циљу заштите себе и младих: шта се ради у случајевима контакта један на један, како да се омладински радници/е носе са агресивним понашањем, као и процедурама, уколико дође до обелодањивања злостављања.

Пример:

4.1. Заштита деце/младих и себе као омладинских радника/ца

Поред креирања сигурног окружења, такође је веома важно да омладински радници/це обратe пажњу на властито понашање, како би заштитили и децу/младе, а и себе. Омладински радници/це, пре спровођења активности, морају испланирати свој рад како би се спровела анализа ризика, а тиме минимализирали ризици.

У пракси омладинског рада мора се:

- Осигурати присуство двоје (2) омладинских радника/ца током активности са младима. Идеална ситуација су присуство водитеља оба пола.
- Бити свестан опасности да и сами/е омладински/е радници/це могу постати предмет сумње/оптужбе за злостављање.
- Имати на уму да коментари омладинских радника/ца, упућени младима, могу бити погрешно протумачени, иако су коментари дати у најбољој намери.
- Препознати потребу за опрезом, посебно када се ради са младима на сензитивним питањима и проблемима (нпр. силеџиство, обелодањивање злостављања, туга).
- Бити свестан/свесна могућих импликација код физичког контакта са младима.

Ни под којим околностима омладински/е радници/це не би требало:

- Да фаворизују и постану претерано присни са појединцима;
- Да верују да никада неће доћи у ситуације у којима млада особа/дете које обелодањује злостављање, саме омладинске раднике/це оптужи за злостављање;
- Да се ослањају на добру личну репутацију, те самим тим не поштују кодекс понашања у односу на заштиту деце и младих.

4.2. Контакт један на један са младом особом

Ситуације један на један, из перспективе заштите деце и младих, су врло осетљиве али, због природе саме професије, тешко их је избећи. У таквим ситуацијама, мора се пазити на заштиту детета/младе особе, као и заштиту омладинског/ке радника/це.

Као омладински радник/ца, осигурајте следеће:

- Будите доступни својим колегама/колегиницама, у смислу да их информишете где идете, са ким, са којом сврхом, те, уколико постоји потреба, да вас могу прекинути у раду.
- Будите на неком видном месту на ком постоји циркулација људи, али у оној мери која обезбеђује мир и тишину, што је потребно за индивидуални разговор. Идеална ситуација је радити у просторији која има велике прозоре, тако да сте доступни визуелно, али вам бука не смета при раду. Уколико то није могуће, оставите отворена/одшкринута врата просторије у којој радите.
- Избегавајте непотребне физичке контакте са младом особом.
- Уколико морате остварити физички контакт са младом особом, прво се постарајте да добијете њихово одобрење (Да ли је у реду ако те загрлим?).
- Избегавајте беспотребно продужавање индивидуалног разговора са младом особом.

4.3. Ношење са агресивном понашањем

Дефиниције агресивног понашања могу бити врло субјективне и разликују се од индивидуе до индивидуе, делимично због тога што на нашу перцепцију и дефинисање агресивног понашања утичу наша претходна искуства. Оно што је за некога агресивно понашање, неко други може прихватити као нормално понашање. Ову чињеницу морамо имати на уму када се суочавамо са агресивним понашањем.

У таквим ситуацијама битно је:

- На агресивно понашање не одговарати агесијом.
- Увек остати смирен.
- Уколико је могуће, изместити агресивну особу из конфликтне ситуације.
- Користити непретећи говор тела.
- Причати смиреним гласом, без вике и подизања тона.
- Избегавати физички контакт.
- Бити искрен.
- Уколико је могуће и уколико је примерено, изместити жртву агесије из конфликтне ситуације.
- Никада се не излагати беспотребном ризику.

4.4. Уколико дође до обелодањивања злостављања

Злостављање је виђено као повреда закона, те омладински радници/це морају да делују у складу са законским оквиром Републике Србије и правилником Омладинског центра.

Омладински радник/ца је дужан/а да пријави сумњу на злостављање или почињено злостављање Референту за заштиту деце и младих Омладинског центра, као и свом надређеном. Омладински радник/ца је дужан/на да испуни пријаву (Прилог Е), који прослеђује Референту. Референт за заштиту деце и младих прослеђује информације полицији и/или центру за социјални рад.

Уколико омладински радник/ца не пријави сумњу на злостављање или почињено злостављање, може постати предмет законске тужбе.

Уколико омладински/а радник/ца сумња или је информисан/а о злостављању детета/младе особе, врло је важно да НИКАДА самоиницијативно не истражује даље.

Када дете/млада особа обелодани злостављање, улога омладинског радника/це јесте да пружи подршку, те да да на знање да је отворен/а за слушање, али да мора проследити информацију даље надлежним лицима/институцијама.

Врло је битно, пре почетка индивидуалног разговора, младима/деци разјаснити разлику између **тајне и поверљивости**.

ИЗЈАВА ОРГАНИЗАЦИЈЕ/ИНСТИТУЦИЈЕ

Град Лозница у овом делу правилника дефинише: проактивну изјаву Омладинског центра о заштити и сигурности деце и младих; дефинисање особе, односно референта за заштиту и сигурност деце и младих унутар Омладинског центра ; дефинисање како се носити са озбиљним инцидентима, као и како пратити процедуре у случајевима обелодањења злостављања и пријављивања случаја.

Пример:

Будите проактивни у сваком тренутку. Препознајте знаке и симптоме. Ако сумњате или ако сте обавештени да дете или млада особа доживљава злостављање, никада немојте покушавати да истражујете даље. Увек се односите у складу са смерницама прописаним за извештавање и затражите савет од Референта за заштиту и сигурност деце и младих / социјалне службе.

Немојте судити о ономе што је речено. Покушајте да пружите подршку детету или младој особи. Не постављајте питања о ономе у шта можда сумњате. Реците јасно да сте доступни да саслушате и можете понудити подршку, али да **МОРАТЕ** информације проследити даље.

Запамтите...Не покушавајте ово сами средити!

5.1. РЕФЕРЕНТ ЗА ЗАШТИТУ И СИГУРНОСТ ДЕЦЕ И МЛАДИХ

Идентификована особа испред Омладинског центра на позицији Референт за заштиту и сигурност деце и младих је:

Име и презиме: Тања Глишић Матић

Телефон: 064/640-89-88

Е-мејл: tanja83glisic@yahoo.com

5.2. КАКО СЕ НОСИТИ СА ОЗБИЉНИМ ИНЦИДЕНТИМА/ПРОБЛЕМИМА КОЈИ НАРУШАВАЈУ ДОБРОБИТ ДЕЦЕ/МЛАДИХ

У случајевима у којима се идентификује нарушавање безбедности деце и младих, сви запослени и волонтери имају обавезу да попуне **образац обавештења о несрећи (Прилог Д)**. Образац се користи за кратке забелешке свих значајних чињеница у односу на идентификовани инцидент/проблем који се догодио током активности са децом/младима. Образац је потребно попунити у што краћем временском року, непосредно после инцидента. Белешке се могу користити као основа за будуће акције истраживања случаја.

Да би се у потпуности спроводила заштита деце и младих у омладинском раду, потребно је да сви учесници у активностима испуне **здравствени образац (Прилог Ц)**, а, када је неопходно, и **одобрење за коришћење фотографија, филмова или видео снимака деце и младих (Прилог Ф)**, да би се минимализирали потенцијални ризици.

5.3. КАКО СЕ НОСИТИ СА ЗЛОСТАВЉАЊЕМ КОЈЕ ЈЕ ОБЕЛОДАЊЕНО, ОТКРИВЕНО ИЛИ ПОД СУМЊОМ

Иако постоји велика могућност да ће млади/деца искористити сигурну атмосферу у оквиру програма омладинског рада и да ће се поверити омладинским радницима/цама, запослени и волонтери не треба сами да истражују питање злостављања. Запослени и волонтери су дужни да прате процедуре приказане у дијаграму, као и да испуне **образац за извештавање о инциденту/забринутости (Прилог Е)**.

ПРОЦЕДУРА ПРИЈАВЉИВАЊА СЛУЧАЈА

ОБЕЛОДАЊИВАЊЕ МЛАДЕ ОСОБЕ

- Омладински радник/ца мора:
1. Потврдити поверљивост
  2. Објаснити будуће кораке
  3. Понудити подршку и потврђивање
  4. Дозволити младој особи да изрази свој став

После обелодањивања

Омладински радник/ца мора: Документовати чињенице (попунити образац)

Обавестити Референта за заштиту деце и младих

Обавестити линијског менаџера

Референт за заштиту и сигурност деце и младих
је одговоран за све даље акције

Линијски менаџер
Пружа подршку омладинском раднику/ци

Референт мора:

Дати повратну информацију омладинском раднику/ци

Написати извештај

Контактирати Центар за социјални рад/Полицију

Омладински радник/ца:

Пружа подршку младој особи

Пружа подршку групи младих (уколико је потребно)

6. УКОЛИКО ПОСТОЈИ ЗАБРИНУТОСТ ДА ЈЕ ДЕТЕ/МЛАДА ОСОБА У НЕПОСРЕДНОЈ ОПАСНОСТИ

Град Лозница у овом делу правилника дефинише шта се ради уколико постоји забринутост да се дете или млада особа налази у потенцијалној опасности и које информације је неопходно прикупити.

Пример:

Уколико постоји забринутост да је дете/млада особа у непосредној опасности, запослени/волонтер има обавезу да контактира Референта за заштиту и сигурност деце и младих. Запослени/волонтер мора навести да ли је дете/млада особа у непосредној опасности, на основу чега ће се предузети даље одговарајуће мере.

Уколико Референт није доступан, запослени/волонтер има обавезу да контактира линијског менаџера, односно, одговорну особу у Омладинском центру. У случају да запослени/волонтер није у могућности да контактира унутрашњу организациону подршку, а ситуација је хитна, дужан/а је да директно контактира надлежне државне органе (центар за социјални рад и полицију) или проверене агенције за подршку.

Очекују се следеће информације од запосленог/волонтера:

- Име и презиме, датум рођења, адреса, пол детета/младе особе.
- Са ким дете/млада особа живи.
- Коју школу дете/млада особа похађа.
- Где се дете/млада особа тренутно налази.
- Посебне потребе детета/младе особе (уколико постоје).
- Контакт информације особе која пријављује забринутост.

У неким случајевима, потребно је навести и следеће информације:

- Природа проблема.
- Како и зашто су настали проблеми.
- Које су потребе детета/породице.
- Претходно предузимане мере/активности.

- Навести тачно шта је млада особа/дете или старатељ рекла/рекао у вези са нарушавањем безбедности.
- Датум, време и локације свих забележених инцидената.
- Детаљи сведока, уколико их је било (имена, адресе, контакт).
- Да ли су потребне хитне мере како би дете/млада особа била безбедна.

7. КАДА СЕ ЗАБРИНУТОСТ О ЗЛОСТАВЉАЊУ ДЕСИ ТОКОМ ПУТОВАЊА/НА КАМПУ, СТУДИЈСКОЈ ПОСЕТИ

Град Лозница у овом делу правилника дефинише процедуре када се случај злостављања деси изван просторија Омладинског центра, односно током активности које се одвијају на другим локацијама.

Пример:

Када се особа која је злостављана и наводни злостављач (омладински радник, волонтер или неко други) налазе на истом путовању/камп/студијској посети, приоритетно је да се особа која је злостављана заштитити, као и да се друге младе особе из групе осећају безбедно. Уколико не постоји непосредна опасност од даљег злостављања, онда се могу применити различити приступи решавања проблема. Запослени/волонтери имају обавезу да контактирају Референта за заштиту деце и младих, као и свог линијског менаџера/одговорну особу, како би добили инструкције за даље деловање. Уколико је евидентно да је злостављање почињено, запослени/волонтер (одмах након консултација са унутрашњом организацијском подршком) имају обавезу да контактирају локалну полицију и центар за социјални рад.

Запослени/волонтер или Референт имају обавезу да обавесте родитеље/старатеље злостављане младе особе. Приликом обавештавања родитеља, посебна пажња се треба посветити на начин саопштавања родитељима. Такође, потребно је направити анализу и донети одлуку да ли младу особу која је злостављана (као и остале чланове групе) треба послати кући. Одлуке ће зависити од озбиљности инцидента, евентуалних последица, као и ризика за децу/младе.

Када се обелодањење, које се односи на злостављање у породици/кући, догоди на путовању/камп/студијској посети, запослени/волонтери имају обавезу да контактирају Референта за заштиту и сигурност деце и младих и линијског менаџера/одговорну особу, како би добили инструкције о наредним корацима.

Када је особа која злоставља члан локалног становништва, запослени/волонтер има обавезу да контактира полицију у граду/месту где се налазе, а потом Референта за заштиту и сигурност деце и младих и линијског менаџера.

Запослени/волонтер, чак ни у хитним случајевима, не сме да улази сам/а у спаваћу собу младе особе. Улазак у спаваћу собу, током путовања, мора увек да буде у пратњи још једног члана/чланице особља.

Уколико је навод о злостављању упућен против запосленог/е или волонтера/ке, он/она мора одмах да напусти место на ком се група младих налази. Добробит младе особе је приоритет.

8. БИТИ ПРОАКТИВАН/А

Град Лозница у овом делу правилника дефинише неопходне проактивне ставове које Омладински центар и његово особље треба да заступају да би се осигурала заштита и сигурност деце и младих у омладинском раду.

Пример:

Бити проактиван значи бити свестан/а потенцијалне злоупотребе, препознавање знакова и симптома злостављања - како физичких, тако и понашајних симптома, као и прослеђивање забринутости Референту за заштиту деце/младих и линијском менаџеру. Обелодањивања се, у већини случајева, десе сасвим случајно. То може бити кроз неформални разговор између младе особе и омладинског радника/це или нпр. у случајевима када омладински радник/ца уочи да млада особа поседује сексуално знање или понашање које је непримерено за његов/њен узраст.

Наводимо неколико смерница које треба имати на уму у оваквим ситуацијама:

- Бити свестан/а потенцијалне злоупотребе.
- Препознавати знакове и симптоме злостављања - како физичке, тако и понашајне симптоме.
- Обратити пажњу на сексуално или друго понашање или знања младих, а која су непримерена за његов/њен узраст.
- Слушати децу и младе када разговарају са вама и другима.
- Не постављати сугестивна питања, али адресирати сумњиве физичке или понашајне симптоме, на пример: “Те модрице изгледају болно, како се то догодило?” Или: “Тиха си вечерас, да ли је све у реду?”.
- Ако препознате злостављање путем проактивности (нпр. ако на несугестивно питање: “Те модрице изгледају болно, како си их задобио?”, добијам одговор: „Отац ме је опет ударио каишем.“), више не постављајте питања која воде ка даљем обелодањивању.

Дајте до знања младој особи да сте ту за њих, уколико желе да причају о томе, али никако не продубљујте разговор у даља испитивања. То би могло да изазове узнемиреност и/или конфузију код младе особе. Ваше је да пренесете информацију даље и да поштујете процедуре правилника.

Обратите пажњу на сумњива понашања непознатих лица која нису прошла организацијску процедуру регрутације и провере. Ово укључује неодговарајућу употребу фотографске опреме, када су непозната лица присутна на местима и у време које није примерено или се опходе на неодговарајући начин или успостављају контакт са младима.

Ако и посумњате у злостављање, не прилазите наводном починиоцу, ваше је да проследите информацију/забринутост даље, у складу са процедурама правилника.

Уколико је забринутост о злоупотреби усмерена на члана Омладинског центра и уколико се могућа злоупотреба десила у оквиру програма Омладинског центра, прикладно је да се обратите спољној особи од поверења или организацији/агенцији за непристрасан савет. Када је могуће, пре консултације са спољном агенцијом/особом од поверења, консултовати се са Референтом за заштиту деце и младих и/или линијским менаџером.

Омладински радници треба да имају на уму своје професионалне границе. Социјални радници и други стручњаци у области дечије заштите ће преузети случај/забринутост злостављања и наставити са даљом истрагом и предузети нужне акције. Савети и подршка су увек доступни преко Референта за заштиту и сигурност деце и младих. Такође, увек можете да контактирате Центар за социјални рад, као и друге одговарајуће организације/агенције за савет.

Запослени и волонтери никада не смеју да разговарају са родитељима или старатељима о сумњи или обелодањивању озбиљног физичког или сексуалног злостављања. У разговору са родитељима/старатељима, питања треба да буду са циљем јаснијег дефинисања узрока промене понашања детета/младе особе, нпр. развод, смрт у породици. Родитељу/старатељу се никада, без пристанка младе особе, не сме рећи да је дете/млада особа обелоданила злостављање.

9. КОРИСНИ КОНТАКТИ

Град Лозница у овом делу правилника дефинише контакте одговорних лица унутар Омладинског центра, контакте особа задужених за ову проблематику у најближем Центру за социјални рад, као и контакте у локалној полицијској управи. Препорука је да се успостави контакт са релевантним службама и, у случајевима пријављивања злостављања, да се контактирају управо особе идентификоване у правилнику.

Пример:

Центар за социјални рад

Адреса: Булевар Доситеја Обрадовића бб , 15300 Лозница

Телефон: 015/889-057   Телефон: 015/889-412

Полицијска управа

Адреса: Трг Анте Богићевића 2, 15300 Лозница

Дежурна служба: 192

Телефон: 015/874-060

Организација за подршку

Инцест Траума Центар

Адреса: Мачванска 8, 11000 Београд

Телефон: 011/386-13-32   011/344-17-37

СКУПШТИНА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

Број: 06-16/16-2-15

Датум: 24. јун 2016. године

Л о з н и ц а

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Милена Манојловић Кнежевић, с.р.**